ژوندون

اطلاعات او کلتور

LIBRARY OF CONGRESS
6
MAR 26 1981
ORDER DIVISION

ببرك كارمل قبل از عزيمت جانب مسكوبا حركت دادن دست بـه احساسات آنعده از حاضرين جواب ميگويند كه براى وداع بميدان هوايى بين المللى كابل حاضر شده بودند .

اختصار وقايع مهم

ببرك كارمل منشى عمومى كميته مركزى حزب دموكراتيك خـــلق افغانستان ، رئيس شوراى انقلابى وصدراعظم بعدازظهر ۲۷ دلو نمايندگان مردم شريف ولايات بـغلان و بدخشان رادر قصر گلخانه مقر شوراى انقلابى بحضور پذيرفته با آنها صحبت نمودند.

° ° °

ببرك كارمل منشى‌عمومى كميته مركزى‌حزب دموكراتيك خلق افـغانستان ،رئيس شوراى انقلابى و صدراعظم جمهورى دموكرا تيـــك افغانستان بنا بدعوت كميته مر كـــز ى حزب‌كمو نست اتحاد شوروى در راس يـــك هيات حزبى جهت اشتراك در بيست و ششمين كنگره حزب كمونست اتحاد شوروى بتاريخ ۲۹ دلو عازم مسكو گرديدند .

دكتور صالح محمد زيرى و نور احمدنور منشى هاى كميته مركـــزى ، اعضاى بيروى سياسى و هيات رئيسه شوراى انقلابى بحيث اعضاى هيات درين سفر با ببرك كارمل همراه مى باشند .

دافغانستان دخلك ددموكراتيك گونددمركزى كميتى عمومى منشى دانقلابى شورا رئيس اوصدراعظم ببرك كارمل اوله دوى سره ملگرى هيأت ته دمسكو هوايى ډگرته د رسيدو په‌وخت‌كى دشوروى اتحاد د گوندى او دولتى‌مقاماتو له خوا هركلى وويل شو .

ببرك كارمل دسیاسی اوعلمی پوهی پـه خپرونه او دافغانستان ددموکراتیك جمهوریت اوشوروی اتحاد ترمنځ ددوستانه اړیکو پـه پیاوړتیا کی دخپلی برخی اخستنی په ویاړ دشوروی اتحاد سیاسی اوعلمی پوهی دخپرولو دټولنی لـوړمدال «واویلوف» ترلاسه کـړ . عکس ببرك کارمل ته ددغه مدال دورکـــولو دمراسمو یو ګوښه چی دشوروی اتحاد د پوه باسوف له خواورکول کیږی ښیی .

د افغانستان د خلك دموکراتیك ګوند د مرکزی کمیټی عمومی منشی د افغا نستان‌د دموکراتیك جمهوریت د انقلابی شورا رئیس‌او صدراعظم ببرك کارمل او ورسره هیات یـــی دچهار شنبی په ورځ په سیمه‌ییز وخت لـــه غرمی وروسته په خلور نیموبجو دمخصوصی الوتکی په وسیله د مسکو هوایی ډګرتـــه ورسیدل .

• • •

پلینوم کمیته‌مرکزی حزب کمو نست اتحاد شوروی چارحوت در مسکو دایرگردید .

به گزارش تاس پلینوم راپور کمیته مرکزی حزب کمونست اتحادشوروی‌را در مورد وظایف فوری سیاست خارجی و داخلی آن حزب کـه قرار است در بیست و ششمین کنگره حـــزب کمونست اتحاد شوروی ارائه گردد تحت‌مطالعه قرار داد .

همچنان راپوری پیرامون مسایل مذکوراز طرف لیونید بریژنف منشی‌عمومی‌کمیته مرکزی حزب کمونست صدر هیات رئیسه شورای‌عالی اتحاد شوروی به پلینوم کمیته مرکزی حـزب قرائت گردید .

• • •

دافغانستان د خلك‌دموکراتیك‌گوند دمرکزی کمیټی عمومی منشی دافغانستان ددموکراتیك جمهوریـــت د انقـلابـی شـورا رئیس او صدراعظم ببرك کارمل چی د شوروی اتحاد د کمونست ګوند د مرکزی کمیټی په بلنه پـــه مسکو کی‌دهغه ګوند په شپږو یشتمه کنګره کی‌ګډون‌لری دحوت‌په۷نیته دپروګرام له مخی پدی کنګره کی خپله وینا و اوروله .

• • •

د افغانستان د خلك دموکراتیك ګوند د مرکزی کمیټی عمومی منشی د افغا نستان ددموکراتیك جمهوریت د انقلابی شورا رئیس او صدراعظم ببرك کارمل دحوت‌په۳نیته له‌غرمی وروسته په داسی حال کی چـــی د شوروی ازبکستان د کمونست ګوند د سیاسی بیـرو علی البدل غړی او لومړی سکرتر رشیدوف ورسره وودلنین په آرامګاه باندی دګلوګیدی کیښوده .

• • •

د شوروی اتحاد د کمو نست ګوند پـه‌شپږ- ویشتمه‌کنګره‌کی‌دکمونست‌ګونددمرکزی‌کمیټی‌د عمومی منشی او د شوروی اتحاد د عالی‌شورا درئیسه هیات دصدر لیونیدبریـژنف رپـوټ او پیشنهادونه او دخبرو او دیتانت له لاری دنړیوالی سولی د ساتنی له پاره د هغه‌ټینګار دنړی د سیاسی پراخو ټولنوله خوا وستایل شواو ملاتړ یی وشو .

• • •

دافغانستان دخلك دموکراتیك ګوند دمرکزی کمیټی د سیاسی بیرو غړی د ګوند د مرکزی کمیټی دکنترول اوخارنی دخانګی رئیس او د انقلابی‌شوراغړی‌دستګیرپنجشیری‌ددلوی په ۲۸ نیته دخپل‌کارپه دفترکی دمغلستان دخلکو د جمهوریت له لوی سفیر او فوق العاده استازی پونت ساګین شاګ د ارسورن سره د پیژندګلوی کتنه وکړه .

• • •

دشوروی سوسیا لیستی جمهوریتو نو د اتحاد دارد و دجوړولو د دری شپیتمی کالیزی له‌امله‌ددلوی‌په۲۸نیته‌له‌غرمی‌وروسته‌دافغانستان ددموکراتیك جمهوریت د ملی دفاع د وزارت دسر تیرو او منسوبینو له خوا د هغه‌وزارت دکنفرانسو نو په تالار کی درنده غونـــډه وشوه .

• • •

دکور جوړولو د فابریکی‌د اکسیجن د تولید دستګاه د فواید عامی د وزیر انجنیر نظرمحمد له‌خواددلوی په۲۸نیته‌له‌غرمی نه‌وروسته په‌یوه غونډه‌کی‌په‌هغه‌فابریکه‌کی دپټی‌په‌پریکولو سره په کار واچول شوه .

مرکزی کمیټی عمومی منشی د افغـــانستان ددموکراتیك جمهور یت د انقلابی شورا رئیس اوصدراعظم ببرك کار مل او د دوی ورسره هیات چی د شوروی اتحاد د کمونست ګوند پـه‌شپږ ویشتمه کنګره کی د ګډون لپاره‌پـــه مسکوکی دی دحوت په ۳ نیته په هغه ښارکی دلنین مرکزی موزیم وکوت .

• • •

د افغانستان د خلك دموکراتیك ګوند د مرکزی کمیټی عمومـــی منشی‌د افغا نستان ددموکراتیك جمهوریت د انقلابی شورا رئیس اوصدراعظم ببرك‌کارمل دحوت‌په۳نیته له‌غرمی وروسته په داسی حال کی چـــی د شوروی ازبکستان د کمونست ګوند د سیاسی بیـرو علی البدل غړی او لومړی سکرتر رشیدوف ورسره وودلنین په آرامګاه باندی دګلوګیدی کیښوده .

• • •

د شوروی اتحاد د کمو نست ګوند پـه‌شپږ- ویشتمه‌کنګره‌کی‌دکمونست‌ګونددمرکزی‌کمیټی‌د عمومی منشی او د شوروی اتحاد د عالی‌شورا درئیسه هیات دصدر لیونیدبریـژنف رپـوټ او پیشنهادونه او دخبرو او دیتانت له لاری دنړیوالی سولی د ساتنی له پاره د هغه‌ټینګار دنړی د سیاسی پراخو ټولنوله خوا وستایل شواو ملاتړ یی وشو .

• • •

دافغانستان دخلك دموکراتیك ګوند دمرکزی کمیټی د سیاسی بیرو غړی د ګوند د مرکزی کمیټی دکنترول اوخارنی دخانګی رئیس او د انقلابی‌شوراغړی‌دستګیرپنجشیری‌ددلوی په ۲۸ نیته دخپل‌کارپه دفترکی دمغلستان دخلکو د جمهوریت له لوی سفیر او فوق العاده استازی پونت ساګین شاګ د ارسورن سره د پیژندګلوی کتنه وکړه .

• • •

دشوروی سوسیا لیستی جمهوریتو نو د اتحاد دارد و دجوړولو د دری شپیتمی کالیزی له‌امله‌ددلوی‌په۲۸نیته‌له‌غرمی‌وروسته‌دافغانستان ددموکراتیك جمهوریت د ملی دفاع د وزارت دسر تیرو او منسوبینو له خوا د هغه‌وزارت دکنفرانسو نو په تالار کی درنده غونـــډه وشوه .

• • •

دکور جوړولو د فابریکی‌د اکسیجن د تولید دستګاه د فواید عامی د وزیر انجنیر نظرمحمد له‌خواددلوی په۲۸نیته‌له‌غرمی نه‌وروسته په‌یوه غونډه‌کی‌په‌هغه‌فابریکه‌کی دپټی‌په‌پریکولو سره په کار واچول شوه .

دافغانستان دخلك ددموکراتیك ګونددمرکزی‌کمیټی عمومی منشی، دافغانستان ددموکراتیك‌جمهوریت دانقلابی شورا رئیس او صدراعظم ببرك‌کارمل‌کله چی په مسکوکی په‌یوه‌مطبوعاتی‌مرکه‌کی دورځپاڼه لیکونکو پوښتنوته ځواب‌ورکوی .

«... این معاهده که اساسات پایدار چنین روابط رابنیان گذاشته است نه تنها در امر برسمیت شناختن افغانستان آزاد ومستقل درعرصه بین المللی تاثیر عظیمی را بجا گذاشت بلکه در راه رشد مستقل بعدی کشور ما وکمك در جهت جلوگیری وطرد دسایس امپریالیزم، استعمار وارتجاع بین المللی نقش بزرگی را ایفاء نموده است» .

ازپیام ببرك کارمل بمناسبت شصتمین سالگرد معاهدهٔ دوستی بین افغانستان واتحادشوروی

شنبه ۹ حوت ۱۳۵۹ ، ۲۸ فبروری ۱۹۸۱

دافغان ـ شوروی شپیته کلنه دوستی

د۱۹۸۱ کال د فبر وری ۲۸ نیټه چی د۱۳۵۹ کال د حوت د میاشتی له نهمی نیټی سره متصادفه ده دلر غونی او تاریخی افغانستان او دشوروی اتحاد د خلکو د ژوندا نه په نیټه لیك کی یوه ارزښتنا که ورځ ده .

دنن نه شپیته کاله پخوا په همدغه نیټه دافغانستان او شوروی اتحاد ترمنځ ددوستی تړون لاسلیك شو. هغه و خت چی دافغانستان میړ نیو خلکو ددریم ځل له پاره د نړ ی له ستر استعماری زور گیر اوتیری کوونکی طاقت سره چی ددوی په خپله اصطلاح د ستری بر یتا نیی په مستعمراتو کی لمر نه پر یواته دافغانستان دتر قی غوښتونکی باچا امیرامان الله خان په مشری دجنگ او جگړی منگولی و رکړ لی په۱۹۱۹ کال کی یی داستعماردغه تور د یوپه گونډ وکړ او د هغی سختی افغا نی ضربی له امله چی په خپل تندی یی خوړلی وه د خپل سر امان په د ی کی ولید چی افغانستان دهغه اصیلو بچیانو ته پریږدی او په خپله یوسر او دوه غوږه تری ووځی او د افغانستان خلك د خپلی سرښندنی، توری او میړانی په نتیجه کی دخپل هیواد پوره آزادی او خپلواکی اعلان کړی . ز مونږ ستر گا و نډی هیواد شوروی اتحاد لومړنی هیواد و چی دافغانستان خپلواکی یی په رسمیت وپیژندله او دغه راز کله چی په تزاری رو سیه کی داکتوبر د ستر سوسیالستی انقلاب په نتیجه کی دولادیمیر ایلیچ لنین د خلا قی لارښوونی په نتیجه کی کار گر ی دولت منځ ته راغی افغانستان لومړی هیواد و چی دغه کارگری رژیم یی په رسمیت و پیژاند او په داسی حال کی چی دکار گرانو ددغه ژوند جوړوونکی انقلاب پر ضد له هر ی خوا یر غل کیده او د غه نوی دولت یی له اقتصادی بندیزونو سره مخامخ کړی و افغانستان د خپل توان ا و قدرت په اندازه دد و ستی لا س وراوږد کړ او په دغه توگه یی خپله انسانی و جیبه تر سره کړه .

ددغی دو ستی اودښه گاونډیتوب له ښواړیکو څخه شپیته کاله تیریږی په دغو شپیتو کلو نو کی بر سیره پردی چی دافغان ـ شو ر و ی په دغی بی غرضه دو ستی باندی دپیړ یو په بیلو بیلو پوړیو کی کوم ناوړه گردنه دی پر یوتی بلکه د و ختونو له هر راز آزمایښت څخه بر یا لی را وتلی ده او ددواړو هیوادو په گټه یی پله ز یاته درنده شویده .

په تیره بیا دثوردملی اودمو کراتیك انقلاب په بر یالیتوب سره چی د افغانستان د خلك د مو کراتیك گوند (دهیواد دکارگری طبقی او نو رو زیار ایستو نکومخکښی) په غوره لارښوونه بر یالی شو د غی دوستی دورور ولی په لور غزونی و کړی او هغه وخت یی چی دامریکا د نړی خوړونکی امپریالیزم معلوم الحا له ایجنت نا امین حفیظ الله او دده جنایتکار باند گوند ی او د ولتی قدرت غصب کړ د ثوردملی اودموکراتیك انقلاب دنوی او بشپړ تیائی پړاو په پیل کیدلو کی خپله ورور و لی په پوره مینه ثابته کړه او ز مو نږ دهیواد خپلواکی ، دخاوری تمامیت اوملی حاکمیت له خطر نه بچ پاتی شو او په دغه و سیله په هغوزخمی زړونو باندی پټی کیښودل شوی چی دعلم او پو هی او دوطن د ز یار کښ انسان ددغه ستر دښمن اودده دجنایتکار اووژنکی باند له خوا زخمی شوی و او ز مونږ په ټو ل هیواد کی داسی کو ر نی نه لید ل کیده چی (دسی . آی . ای)دستری شیطانی دستگاه ددغه لوی جاسوس له ظلم او استبداد څخه صدمه نه ورسیدلی. خودافغان ـ شو ر و ی د بی غرضه دو ستی اودافغا نستا ن دخلك د مو کراتیك گوند(د هیواد د کا ر گـر ی طبقی ا و نـو ر و ز یا ر ا یستو نـکو مخکښی) دسرښندونکو هلو ځلو او د خلکـو په ملاتړ او غوښتنه د دغو ټـو لو نا خوا لیولمنه ټوله شوه اودافغانستان بیوزلی زیار ایستونکی ددغه جلادله ساتور څخه وژغورل شول.

نو ځکه دافغانستان ټول خـلك دغی دو ستی ته چی شپیته کـلنـه تاریخی سابقه لری دقدرپه ستر گه گوری او هغه څوك چی و غوا ړ ی په دغی بی شا ئبه دو ستی کـی خلل پیدا کاندی ، د خپلو د ښمنانو په حیث پیژ نی او د خپـلی و ینی تروروستی څاڅکی پـوری وزسره جنگیږی .

درین شماره

مستحکم ومترقی باددوستی افغان وشوروی

• • •

انقلاب کبیراکتوبر بزرگترین دست آورد ح . ك . ا. ش .

• • •

ارزشها ومایه های دوستی افغان وشوروی.

• • •

سواپو وسالهای دشوار مبارزه .

• • •

نگرشی برمعماری آثار آسیای میانه .

• • •

چه کسانی درپی بهره برداری از وضع نابسامان ...

• • •

کندوها و زنبور ها .

• • •

حماسه ای آرش کمانگیر .

• • •

دمیافقیرالله جلال آبادی په باب .

• • •

شرح پشتی اول وچارم :

چند صحنه از فلم های فستیوال اتحاد ـ شوروی که در کابل نمایش داده شد .

مستحکم و مترقی با دوستی افغان-شوروی

آوانیکه امیر امان‌الله خان ا میر دموکرات ووطن پرست افغانستا ن بـه ا ر ا د ۀ با القوه مـردم آزاده افغانستان در ماه مارچ ۱۹۱۹ آزادی واستقلال افغانستان‌را ازقیداستعمار بزرگ و قت یعنی ا مپر یـا لیزم انگلیس اعلان کرد ، تنها صدا ئـی حاکی که از پ شتیبانی بگوش‌رسید صدای دو لت جوان و تازه تشکیل شدۀ شورا ها بود ، هکذا آ وانیکه مردم د لیر افغانستان تحت ر هبری حزب دمو کراتیك خلق افغانستا ن زنجیر های نظام فر توت فیو د ا لی ورو یالیستی را ازهم‌گسستند و با به پیر روزی رسانیدن انقلاب‌شکو ـ همندثور ب ه باداری و ظلم فیودالیزم وسلطنت خاتمه دادند باز هم همان صدای آشنا از همان دوست صدیق ودیرین مردم ما یعنی مردم ا تـحا د جما ه یرشوروی سوسیالیستی‌بلند شد واین پیروزی مردم ما را تهنیت گفت و ابراز همبستگی و پشتیبانی نمود . آ وانیکه بنابر توطئه امپر- یالیزم وار تجاع منطقه در و جـود حفیظ الله امین جاسوس تما میـت ارضی و مو جودیت کشور ما بـه مخاطره افتاد باز هم دوست دیرینه وآزموده شدۀ ما بحکم دوستی‌خلـل ناپذیرو بنابه درخواست حکو مـت قانونی ومردم افغانستان و مـطا بق بحکم ماده چارم معاهدۀ دو ستـی وحسن همجواری وهمکاری دوکشور منعقده بتاریخ پنجم د سمبر ۱۹۷۸ به کمك ما شتافت واز جـوا د ث دلخراش ناشی از توطئه مذکـور جلو گیری نمود .

ولی از همان روز های اول ایجاد دوستی وتفاهم بین کشور های مـا یعنی از سال ۱۹۱۹ به‌بعد همیشـه نیروهای ار تجاعی و ا مپریالیستی علیه این دو ستی بوده و آنرا خلاف منافع آزمندانۀ شان می دانند. در حالیکه مردم صلح دوست جهـان منجمله مردم شریف افغا نستـان بخوبی میدانند که دوستی تـز لزل ناپذیر افغانستان با ا تحاد شوروی نه‌تنها با م نافع مردمان هر دوکشور منطبق است بلکه مستحکم کـنندۀ صلح وامنیت درین منطقۀ جهان می- باشد . اینك به پیشواز ازشصتمین سالگرد او لیـن معا هده دو ستی افغا ن ـ شوروی (۹ حو ت ۱۲۹۹ مطابق ۲۸ فبروری ۱۹۲۱) نگا می به معاهدۀ دوستی و حسن‌هم‌جواری وهمکاری بین جمهوری دمو کراتیك افغانستان واتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی منعقده بتاریخ پنجـم دسمبر ، ۱٤ قـوس ۱۹۷۸، ۱۳۵۷ می‌اندازیم تاباشد که بابررسی این معاهده حقایق و چگو نگی ما هیت روابط کشور ما باهمسایۀ بـزرگ شمالی ما روشن تر شود ویکباردیگر بر همه تبلیغات د روغین د شمنان ما که‌بی‌گمان دشمنا ن صلح‌وامنیت جهانی نیزهستند برملاگردد.

در مقدمۀ این معاهده وفا دا ری طرفین به پایه های دوستی دوکشور که در معاهدات سال های ۱۹۲۱و ۱۹۳۱ درج میباشد ، ابرازشده‌است همچنان طر فین به‌تحکیم هر چـه بیشتر دوستی وحسن همجـوار ی وهمکاری بین یکدیگر ا براز آرزو- مندی نموده و توسعه همکـا ری‌و همبستگی همه‌جانبه را بین تـمام نیرو هائیکه در راه صلح، استقلال ملی، دموکراسی وترقی اجتما عی در سراسر جهان مبارزه می‌نمایند، خواهان شده اند . هکذا در مقد مۀ معاهدۀ مذکور موکدا آرزومـنـد ی هردوطرف برای تحکیم همکاری‌های ثمربخش و مفید در آسیا وجهـان تصریح‌گردیده و متذکر شده ا ند که‌این معا هده با در نظر دا شـت‌و وفاداری به منشور ملل متحد، هدف واصول آن بین افغانستان و اتحاد شوروی انعقاد یافته ا ست .

درنخستین مادۀ معا هده بـه صراحت بیان شد ه است که هـردو طرف‌رسما اعلام می دارندکه‌خواهان تحکیم وتعمیق د وستی بین کشور های‌شان براساس همکاری متقابـل وتساوی حقوق و عدم مدا خله در امور داخلی یکدیگر می با شند و بحق حاکمیت ملی یکدیگر ا حترام می گذارند .

در مادۀ دوم معاهدۀ مذ کـور هردوطرف ابراز آ مادگی نموده‌اند تا درساحات مختلف ا زقبیل‌همکاری مفید اقتصادی، علمی وتخنیکی بین شان مساعی بخرج دهند و هکذاهر دوطرف به توسعه تجارت بین‌شان بـر اساس اصول برا بری و نفع متقابل نیت شان را ابرازنموده‌انـد همکاری در ساحۀ صنایع ، زراعت، ترانسپورت ، مخابرات و بهره ـ برداری از منابع طبیعی و انکشاف صنایع و تو لید انرژی نیز در ماده دوم معا هده درج است وطر فیـن گسترش هر چه بیشتر همکاری را درین ساحات ابراز نموده اند .

در مادۀ سوم معا هدۀ افـغان ـ شوروی انکشاف همکاری و تعاطـی تجربه ها بین طرفین در سا حـات علم و فرهنگ ، هنر، اد بیـا ت، آموزش و پر ورش صحت عا مـه، مطبو عات ،رادیو تلـو یز یـون سینما ، توریزم ، و رزش وساحات دیگر پیش بینی شده و طر فـین خواهان گسترش این همکاری هـا گردیده‌اند . هر دو طرف متعهدشده اند تا بمنظور آ شناشدن‌گسترده‌تر وعمیق‌تر مردمان هر دو کشور بـا زندگی ، کار و تخریبات و د ست آورد های یکدیگر ، بین ار گان های دولتی ، ساز مان های عـامـه و موسسات کلتوری و علمی همکا ری وسیع و همه جانبه نمایند .

در ماده چارم معا هدۀ مذ کـور باذکر صریح این مطلب که ا صـول منشو ر ملل متحـد در نظر دارند، وبه تاسی از سوابق عمیق دو ستی تاریخی بین مر دمـان دو کشور و موجودیت حسن هـم جـواری و همسایگی نیك جهت تا مین امنیت، تما میت ارضی واستقلال دو کشور باهم مشوره های لازم خوا هـند نمود و برای تا مین این آ رزو ی شریفانه باز هم مفا همه‌نمـوده و تدابیر لازم اتخاذ خوا هند کـرد. هکذا با درنظر داشت همکاری های نزدیك سابق که در ساحۀ نظا مـی بین مملکتین مو جودبوده واسـت باهم بمنظور تقویۀ قدرت د فا عـی خویش همکاری خوا هند کرد واین همکاری هارا انکشاف خوا هندداد.

به اساس همین مادۀ چارم‌معاهدۀ افغان- شوروی بود که حکومت و شورای انقلابی جمهوری دموکراتیك افغانستان‌برای دفع تجاوزامپریالیزم وارتجاع وخنثی سا ختن توطئه ها ناشی ازسازش حفیظ الله امین بـه امریکا ، از اتحاد شوروی سو سیا- لیستی طالب کمك و همکاری نظامی گردید و اتحاد شوروی با در نظر داشت حفظ صلح در منطقه و د فـع تجاوز از همسایۀ جنوبی خو یش‌به این خواست بر حق و قا نونـی افغانستان جواب مثبت داد و بااعزام قطعات محدود نظامـی د سایس و توطئه های د شمنان وطن و انقلاب مارا نقش بر آب سا خت .

بمنظور توضیح بیشتر مطلب‌لازم است درین مورد رو شنی بـیشتر انداخته شود .

بقیه در صفحه ۵۵

«انقلاب کبیر اکتوبر بزرگترین دست آورد ح،ك،ا،ش»

آوانیکه رهبر کبیر انقلاب کبیر اکتوبر اولین محافل انقلابی و مترقی را در بطربورگ پایه گذاشت و خود درآن فعالانه سهم گرفت ماه اگست ۱۸۹۳ میلادی بود. از همین محافل و دسته های انقلابی بود که دراثر تدبیر، دور بینی، شجاعت و پشتکار و ایمان رهبر انقلاب اکتوبر حزب بلشویك (کمونیست) اتحاد شوروی پا به عرصهٔ وجود گذاشت، که اینك مادر آستانه بیست و ششمین کنگرهٔ آن قرار داریم. بیست و ششمین کنگرهٔ حزب کمونیست اتحاد شوروی در حالی برگزار می‌شود که مردم اتحاد شوروی در پیشاپیش کاروان قدرتمند انقلاب جهانی و هکذا بحیث اولین اعمار کنندگان جامعهٔ بدون طبقات با افتخار مشغول کار و پیکار انقلابی هستند. بیست و ششمین کنگرهٔ حزب کمونیست اتحاد شوروی در حالی برگزار می شود که اژدهای زخمی امپریالیزم جهانی آخرین سالهای عمر خود را می گذراند ومذبوحانه تلاش دارد تا به این عمر ننگین بیفزاید.

بیست و ششمین کنگرهٔ حزب کمونیست اتحاد شوروی در حالی برگزار می شود که امپریالیزم ودر راس امپریالیزم انسان دشمن امریکا با دامن زدن جنك سرد وبراه انداختن مسابقات تسلیحاتی فضای سیاسی جهان را ناآرام ساخته است. بیست و ششمین کنگرهٔ حزب کمونیست اتحاد شوروی بحیث بزرگترین رویداد توجه محافل اجتماعی و سیاسی جهان را بخود معطوف ساخته است. حزب کمونیست اتحاد شوروی بحیث سازمانده بزرگترین انقلاب سوسیالیستی یعنی انقلاب کبیر سوسیالیستی اکتوبر، بحیث بسیج کننده و رهبری کننده و سازمان دهندهٔ مبارزهٔ قهرمانانهٔ مردم شوروی علیه طاعون فاشیزم و شکست دهنده آن از احترام زیاد همه مردمان آزادی خواه جهان برخوردار است. هکذا حزب کمونیست اتحاد شوروی سازمانده مردم قهرمان اتحاد شوروی برای ایجاد جامعهٔ پیشرفته سوسیالیستی ورهبری کنندهٔ آنها بطرف ایجاد جامعهٔ بدون طبقات می باشد. بزرگترین دست آورد حزب کمونیست اتحاد شوروی همانا به پیروزی رسانیدن انقلاب کبیر سوسیالیستی اکتوبر است که تحت رهبری رهبر بزرگ انقلاب در سال ۱۹۱۷ به پیروزی رسید. مردم افغانستان در حالیکه به دوستی و همسایگی نیك و برادرانه اتحاد شوروی و همکاری وکمکهای آنکشورارج بزرگی قایل هستند. تشکیل بیست و ششمین کنگرهٔ حزب کمونیست اتحاد شوروی این سازمانده نخستین انقلاب کارگری را درخور اهمیت زیاد می دانند انقلاب کبیر سوسیالیستی اکتوبر که تحت رهبری حزب کمونیست اتحادشوروی به پیروزی رسید حادثه و رویداد عظیمی در تاریخ بشریت است که اهمیت آن بمراتب از مرزها، سرحدات کشوریکه این انقلاب در آن بوقوع پیوسته به بیرون جهیده ومی جهد. این حقیقت روشنی است که هزاران بار تکرار شده است اگر به واقعیت بنگریم انقلاب سوسیالیستی اکتوبر یك چرخش بنیادی در تاریخ بشر و گیتی می‌باشد، یعنی بزرگترین جهش که جامعهٔ انسانی در جهت رهائی خویش از جبر اجتماعی کور و اسارت آور وورود به دوران اختیار وسعادت نوع بشر انجام داده است.

انقلاب کبیر سوسیالیستی اکتوبر حاکمیت سرمایه داران و ملاکان را قهرا سرنگون کرد و قدرت دولتی بدست طبقهٔ کارگر ودهقان رسیدولی هنوز انقلاب در روبنای سیاسی جامعه بوده وبرای اکمال آن ودر واقعیت امر جهت قطعی ساختن این موفقیت باید در زیربنا یعنی در مناسبات اقتصادی نیز انقلاب اجرا می‌گردید واین مشکل ترین و بغرنج ترین وظیفه بوده. نخستین گامی که دولت جوان شوراها درین راه برداشت این بود که فرمانی صادر شد وطی آن همه اراضی کشور ملی گردید ودر اختیار دهقانان قرار داده شد کارخانه ها و دیگروسایل تولید عمده، و سایل حمل و نقل وبانکها و مهم ترین رشته های توزیع و مبادله و خدمات ملی اعلام شد. برای ایجاد یك اداره دموکراتیك دستگاه دولتی ایکه از رژیم فرتوت تزاری به میراث مانده بود وخرد گردید وبعوض آن دستگاه ادارهٔ دولتی جدید متکی به اراده مردم ایجاد گردید. این تدابیر علما و عملا سنجیده شده ومدبرانه دو نیروی عمدهٔ حاکم در رژیم طبقاتی سابق یعنی سرمایه داران وملاکان را که در وهلهٔ اول انقلاب حاکمیت سیاسی شان سلب گردیده بود از پایه های اقتصادی و اداری نیز محروم ساخت و در واقعیت امر آنان را بمثابه طبقات از بین بود باید به یاد داشت که جریان ساختمان جامعهٔ سوسیالیستی یعنی از بین بردن کامل مالکیت، شیوهٔ تولید وروابط اجتماعی و فرهنگ بورژوازی ونو سازی آنها بر مبنای سوسیالیستی، به سخن دیگر گذار از سرمایه‌داری به سوسیالیزم دراتحاد شوروی در حدود بیست سال (۱۹۱۷ - ۱۹۳۶) به طول انجامید. در طول این دوره کشور صنعتی شد، اقتصاد روستائی سوسیالیستی به صورت سیستم های کلخوزی وسوخوزی بوجود آمد وانقلاب فرهنگی با محتوی سوسیالیستی و شکل ملی اجرا گردید.

هنوز ازین اقدامات دیری نگذشته بود که وحشی‌ترین نمایندهٔ اردوگاه امپریالیستی و فرزند ناخلف !؟ آن یعنی فاشیزم ونازیزم سر بلند کرد و هدفش ازبین بردن وتار مار کردن کشور شوراها این گهوارهٔ انقلاب کبیر سوسیالیستی اکتوبر بود. در سال ۱۹۴۱ تحت عنوان پلان بارباروس آلمان هتلری با کمك ایتالیای فاشیستی وجاپان بر کشور اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بیشرمانه تجاوز نمود. صدمات غیر قابل تصوری که تجاوز فاشیزم هتلری براتحاد شوروی وارد کرد، حرکت اتحاد شوروی را بسوی جامعهٔ بدون طبقات و بهروزی عام و تام وهمه گانی بامشکلات عظیمی روبرو ساخت. برای تصور ویرانگری و وحشی گری تجاوز کاران فاشیستی به ذکر ارقام واقعی زیر می‌پردازیم:

در طی چار سال جنگ اتحاد شوروی باآلمان هتلری وهمدستانش درحدود بیست ملیون نفر انسان

شوروی کشته ، دهها ملیون نفر علیل ازجنگ شدند ، ۱۷۰ شهر بزرگ وکوچك ما نند لنینگراد ، مینسك ، ستا لینگراد ، کیف وغیره منهدم گردید ، در طی‌این سا لهای مشکل هفتاد هزار رو ستا، شش ملیون خانه مسکونی ، سی و د و هزار واحد صنعتی ، نود و پنج هزار کیلو متر خط آ هن ، چهل هزار شفا هانه و وا حد و مرا کز صحی ، هشتاد و چار هزار مر کز تعلیم و تر بیه وریسرچ از بین رفتند . در طی دو ران جنگ‌مذکور هفتاد ملیون را س مو اشی و اغنام تلف شدند و بعلت کشتار ها وتهاجمات ار دوی هیتلری ملیون ها کانون خانوادگی از هم پا شیده شد . سیاست ضدصلح ((جنگ سرد)) که‌گاه به‌جنگ‌گرم بو ضعی ازجانب امپریالیزم کشانیده می‌شد، مسابقهٔ تسلیحاتی سر سام آ و ر که پس از جنگ جهانی دوم‌ازجانب امپریالیزم بر بشر تحمیل گر دید نیز بر مشکلات رشد سریع کشور شوراها افزوده است . ولی‌باوجود این همه ایجاد جامعهٔ رشد یا فته سوسیالیستی افتخار بزرگ نسل های قرن حاضر شوروی می باشد. زیرا مردم مبارز و میهن دو ست کشور شو را ها بایك قهر مانی درخور ستا یش و در شرایط پشتیبانی برا درانه مر دمان صلح دوست جهان . مر حلهٔ ترمیم‌خرابی های جنگ و باز سازی ا قتصا د شکوفان همه مشکلات را پشت سر نهادند و بتدریج وارد مر حلهٔ‌جدیدی شدند که همان مر حلهٔ رشد یافته سوسیالیزم رشد یا فته می‌باشد. سوسیالیزم رشد یافته عبارت ا ز مرحله است که نیرو ها ی مولدو سرتاسر زیر بنا و رو بنای‌اجتماعی به سطح عالی تری از رشد وتکامل گام می نهد . اگر سو سیالیزم در آغاز پیدایش خویش بر روی‌ویرانه های جا معهٔ سر مایه داری ا یجاد گشته وازین سبب آثار سرمایه ـ داری در عرصه های مختلف جامعهٔ سوسیالیستی تا مدتی نمو داربود. سوسیالیزم رشد یافته بر بنیاد مستحکم خود جامعهٔ سو سیا لیستی بوجود می آید و در آن پایه های مادی وفنی گذار مستقیم به جامعهٔ کمونیستی پدیدار می گردد. د ر مرحلهٔ سوسیالیزم رشد یا فته بر تری های سو سیالیزم نسبت‌به نظام سر مایه داری بطور روشن‌تر، محسوس تر وملمو س تر نشا ن داده می شود .

حال می پر دازیم به ابررسی مختصر بعضی جهات د یگر یکه جامعهٔ پیشرفته شوروی که درنتیجهٔ انقلاب کبیر سو سیالیستی اکتوبر بمیان آ مده است و به آن نا یل آمده است .

یکی از بزرگترین د ست آ ورد های انقلاب سترگ کار گری و دهقانی اکتو بر و دو لت ا تحاد جما هیر شو ر و ی سو سیالیستی حل مسئلهٔ ملی است . رو سیهٔ تزاری‌کشوری‌بود کثیرالملهٔ.

نظام‌استعمارگرواستثمارگر وجبار و مستبدتزاری‌حقوق‌تمام‌ملیت‌هاراغصب وآنها را به اسیر وبردهٔ خود مبدل نموده بود . بعد از پیروزی انقلاب کبیر اکتوبر حزب کمو نیست‌تحت رهبری دا هیانهٔ و لا دیمیر ا یلیچ لنین تئوری وسیاست ملی عمیقا علمی وانسانی را تدوین نمود که‌در جهان بنام ((حق تعین سرنوشت ملت ها)) ویاسیاست ملی لنین شهرت یافته است . مطابق ا ین تئوری و سیاست انسانی د ر کشور کثیر الملهٔ اتحاد جماهیر شو روی هرملتی در تشکیل دولت مستقل خود آ زاد است . لذا به آن مللی که‌درتحت فشار تزا ر یزم د ست وپا میزدند در شر ا یط حا کمیت دولت شوروی حق تعین سر نوشت بصورت کا مل داده شده ا ست . از همین لحاظ سیاست درست‌لنینی حزب کمو نست در مورد ملیت ها به نتایج مطلوب خود رسید. ملل روسیهٔ سا بق با تحصیل حق حاکمیت ملی و تشکیل جمهوری‌های مستقل و یا خود مختار بصو ر ت داوطلبانه و بر اساس برا بری و همکاری برا درانه و رفیقانه درپایان سال ۱۹۲۲ دو لت بزرگ ا تحاد جما هیر شور وی سو سیا لیستی را بو جود آوردند . درینجا یك‌نکتهٔ مهم قابل تذکر است و آن ا ینکه اگر کسی پس از سال ۱۹۲۲کشور اتحاد جما هیرشوروی‌سوسیالیستی را ((روسیه شوروی)) می نا مد مرتکب سهو می شود و یا ا ینکه قصدا مغالطه می نما ید ز یر ا طوریکه در بالا تذکر دادیم کشو ر بزرگ اتحاد شوروی ا کنون‌دارای پانزده جمهوریت متحدهٔ شو ر وی سوسیالیستی است که جمهو ری فدراسیون رو سیه‌یکی‌ازین‌جمهوریت هاست باید دانست که در دا خل بعضی از جمهور یت ها ی اتحاد شوروی چند جمهوری خود مختا ر ومناطق ملی نیز و جود دارد .

یکی دیگر از دست آورد های بزرگ انقلاب کبیر سو سیا لیستی اکتوبر در سیستم استعما ر ی امپر یالیستی ایجاد بحران ا ست . در قدم اول باید گفت که حا صل عظیم این انقلاب برای مر د ما ن تحت ستم واستعمار سیستم سابقهٔ تزاری این است که حلقه ها ی استعمار و استبداد را از دست و پای خلقهای ساکن در آن منا طق شکستاند ز یرا با پیروزی انقلاب کبیر سو سیالیستی اکتوبر دولت استعمارگر تزار که دو لت سرمایه‌داران و ملاکان رو سیه بود سرنگون شد وبجای آن نظام شورا ها مستقر شد . هکذا انقلاب کبیر اکتوبر که در تاریخ بشریت برای نخستین بار ریشهٔ ستم ملی و ستم طبقاتی را از بیخ و بن بر کند، بااین کار خویش سر تاسر جهان‌را تحت تاثیر عظیم خود قرار د ا د . تحت تاثیر ا نقلاب ا کتو بردربرخی ازکشور ها ی جهان ا نقلاب پرو لتری بو قوع پیو ست ما نند آ لما ن و مجا ر ستان، ودر عده‌ای از کشو ر ها جنبش رهائی بخش ضد استعماری اوج بی سابقه ای گرفت و به آ زا د ی سیاسی آنها منجر شد درین ردیف کشور ومردم قهرمان مادرپیشاپیش سایرخلق ها و ملل قرار داشت و آزادی سیاسی خو یش را از قید استعمار امپر یالیستی انگلیس در سال ۱۹۱۹ بدست آورد (کمتراز دو سال پس از پیروزی ا نقلا ب کبیر سو سیالیستی ا کتو بر) همچنان چین،هندوستان، اندونیزیا، هند و چین ، ایران و تر کیه وغیره نیز درین صف یکی بعد از د یگر قرار گرفتند و لی باید متذکر شد که چون در آن هنگام حتی قبل از ختم جنگ جهانی دوم ، ا مپریالیزم واستعمار حکمرا نان و فعال‌مایشاء جهان بودند واز همین رو جنبش های کارگری و ضد استعماری‌اکثرا با شکست مواجه می شد .

تاثیر مثبت و مستقیم ا نقلا ب کبیر اکتو بر و پیشرفت های اتحاد شوروی وکسب قد ر ت اقتصادی و نظامی عظیم کشورشورا ها بر افغانستان قهر مان کا ملا مشهود و هو یدا ست . کشو ر صلحدو ست اتحاد شوروی‌باپیروی از اصول لیننی همزیستی مسا لمت آمیز و روابط نیك با کلیه کشورهای جهان و مطابق و صایای ر هبرمدبر انقلاب ، مردم افغانستان را باکمك های اقتصادی ، فرهنگی و کلتو ری خویش رو ز تاروز مسا عدت ها ی بی شایبه و بی غرض نموده است. از سال ۱۹۱۹ تا امروز که در حدود شصت و یکسال را در بر می‌گیرد صد ها پروژهٔ مثمر و پر فیض اقتصادی ، تخنیکی ، ز را عتی و فرهنگی در کشور ما به کمك اتحاد شوروی احداث و مورد بهر برداری واقع شده است که این مو ضو ع علاوه از آ نکه به رشد ا قتصا دی کشور ما کمك نموده است محمل های مادی رشد شعور سیا سی و اجتماعی را نیز در کشور ما بمیان آورده است . هکذا از آ غاز دوستی وحسن همجواری میان اتحادشوروی وافغانستان هزاران نفر از محصلین افغانی در پوهنتونها وآموزشگاه‌های اتحاد شوروی کسب علم و مها ر ت نموده ودر باز سازی استقلا ل کشور بحیث ا شخاص فنی و مجرب داخل خدمت شده اند .

پیروزی انقلاب شکو همند ثور که به همه ز دو بندهای‌نواستعماری ووابستگی کشور با ا مپر یالیزم و ارتجاع خاتمه داد در روند دوستی افغان ، شوروی بابی تازه‌ای را کشود . سر نگونی دار و د ستهٔ امین جاسوس ووارد شدن ا نقلاب ثور بمرحله نوین و تکا ملی دوستی افغانستان واتحاد شوروی را نیز وارد مر حلهٔ نوین و تکا ملی‌ساخت،

بقیه‌درصفحه۴۵

یك نظر خوا هی همه جانبه از اقشار مختلف مردم پیرامون :

ارزشها و مایه‌های دوستی افغان و شوروی

پوهنمل عزیزالرحمن سعیدی رئیس پوهنتون کابل .

و اینك در آستانه تجلیـــــل وبـز گـد ا شت از شصتمین سال دوستی مبا ها ت آمیز وپـر ثمـرافغان و شوروی ، دوستی ایکـــه علی الرغم همه جنجال های‌سیاسی‌و دروغپر داز یهای دستگا هـهـــای خبری امپر یا لیزم جهانی هم‌چنان‌شکوه آمیز و پر افتخار به استحکام خود میافزاید و با گستر دگی خوددر پهنای وسیع حیات اجتماعـــی هردو ملت هر روز و هر ساعت یادو خاطره تازه تری را از ارزش‌های همسایه گی نیك در بعد خـــاص‌صلح طلبی و آزادی خواهـــی درج جامعه تاریخ ساز ما میکند و اینك‌که این دوستی پر آوازه مـــدل و نمونه یی شـده است درجهـــان که‌طنین آن در همه جا پیچیده اسـت بگذار دشمنان هرچه میخواهنـــدبگویند و هرچه میخواهند بکننـد ، ماهم چنان بافریاد خود ، فـریـادصلح خواهی و آزادی طلبی خـود گوش امپریا لیزم را کر میسازیـم‌و چه بهتر که در این راه مقدس و پر ازاوج وفرو دوستی ار زنده وشصت ساله ، دو ستی که هیـــچ زمان مردم مارا در تنگنای شرایـطزمان تنها نگذاشته یار و مدد گار ما باشد .

ژوندون به خاطر انعکاس نظـــرمردم در این زمینه فقط نظر تنی‌چند از اقشار مختلف را به عنوان‌مشت‌نمونه خر وار تبارز میدهد ، همین و بس .

• همین اکنون پنج هزار محصل‌افغان در شوروی درس میخوانند ، •صدها کارآموز ومتخصص شو روی‌در رشته های مختلف علمـــی و صنعتی، پروژه های مارایاری‌میدهندو این یك نماد کوچك اســـت از دوستی خدشه نا پذیر میان خلـــق‌های دو کشور .

• • •

•شا هراه سالنگ تا قرن های‌دیگر هم فریاد گویایی خواهد بود از همکاری های میان ملل و حسـن‌همجواری و همسایه گی نیك .

• • •

رئیس پوهنتون کابل در پاسخ نخستین پرسش در این زمینه که وی پس منظـــر دوستی عنعنوی مردم افغانستان و شوروی‌را درجریان د هه های که بر آن گـذ شتـــه است چگونه‌به‌بررسی‌می‌گیرد وچه مقطعی را به‌عنوان نقطه عطف در آن مورد توجه‌بیشتر قرار می‌دهد ، میگوید :

باپیروزی انقلاب کـبیر سو سیا لیستی اکتبر یکهزار ونهصد و هفده که به رهبری حزب طراز نوین طبقه کارگر ، حزب‌بلشویك تحت ر هنمود های داهیانه ر هبر کـــبیر پرولتاریای جهان و.ی لنین درسرزمین پهناور روسیه‌صورت‌گرفت نه‌تنها به تسلط طبقاتی حاکم واستثمارگر واستبداد تزاری خا تـمه داده شد وبرای نخستین بار د رتاریخ‌زندگی انسان قدرت ز حمتکشان در یك ششـــم حصه کره ز مین بنیاد گذاری‌شد و شیـوه تولید کهنه سر مایه داری و فیو دا لی به شیوه تولید سو سیالیستی‌مبدل‌گردید وصلح آزادی ، دمو کراسی وخوشبختی واقـعـــی برای توده های میلیونی خلـق کثیر الملل شوروی تامیـن گردید ، بلکه تمام سیستم مناسبات بین‌المللی و روابط بین ا لدول از ریشه دگر گون گشت و راه بـرای جنبش انقلابی طبقه کارگر ونهضت آ زا دی بخش خلق های تحت ستم استعماربه به سـ ویه جهانی هموار گردید .

استحکام و نیرو مندی سریـع قـدر ت سیاسی ز حمتکشان در و جود شوراها ی نمایندگان کار گران ، د هقا نان، روشنفکران وسایر ز حمتکشان و رشد انکشاف هـــمه جانبه کشور بزرگ شوراها به ر هبر ی و.ی لنین وامواج خرو شان انقلاب کـــبیر اکتبر که از پهنای کهواره انقلاب بـــه بیرو نها جهید ، قصر های استبـــداد کهنه کار واستعمار کهـن جهـانـی را در آسیا ، افریقا وامریکای لاتین سخت لر زا نـد ، حرکتها وجنبش‌های‌رهایی‌بخش‌ملی را بتاسی ازجهان بینی علمی واندیشه های متر قی دامن زد وبنیاد گذاشت ، روند تکا مـــل تاریخی جهان‌بشریت چنین صفحه پر ارج و درخشانی را تاکنون‌بیادگار نهاده است ، این صفحه زرین تاریخی نوید ز ند گانـی نوین و دگر گونی های عمیـق سیا سی ، اجتماعی واقتصادی جا معه را به‌جهـــا ن وجهانیان، بخصوص به‌زحمتکشان وستمکشانی که در طی قرون متمادی ز جرها و زخم‌های التیام ناپذیری را کشیده بودند اعلام نمود .

این ناقوس پرآوازه وتکان دهنـــده که کره زمین را از خواب غفلـت بیدار سا خت . در گو شهای استعمار گران واستثمارگران در ساحات ملی و بین المللی ، بخصو ص امپریالیزم‌ارو پاوامریکای جهانخوار وانگلیس جهانگیر که آفتاب در سر زمین مستعمراتی وی غروب نمی‌کرد چنان طنین مر گـبار وگیج کننده انداخت که بابهره گیری از آن عده زیادی ازکشورهای‌ملل‌آسیا ، افریقـــا وامریکای لاتین طلسم های شوم ا سا رت وبندگی را از گردن خود بدور ا فگند ند و زنجیر های استعمار را از هم فـرو ریختند که از جمله می توان نهضت های آ ز ا د ی خواهی وقیام توده یی همچو قیام یکهـزار ونهصد و نوزده خلق قهر مان افغانستان را علیه دژ استعمار امپر یالیزم بر یتا نیـا نامبرد . خلق د لیر و شرافتمند میهن عزیز مان افغانستان دراثر نبردهاوپیـــکار ها ی خستگی ناپذیر و آزادی خوا هانه خـویش بابهره‌گیری از انقلاب کبیر اکتوبرتوانستند که پاشنه های آ هنین استعمار کهنه کـار بریتانیا را در سال یکهزار و نهصدونوزده درین منطقه آ سیا پیش از همه کشور های آسیایی از هم فرو پاشند و حلقه های شوم

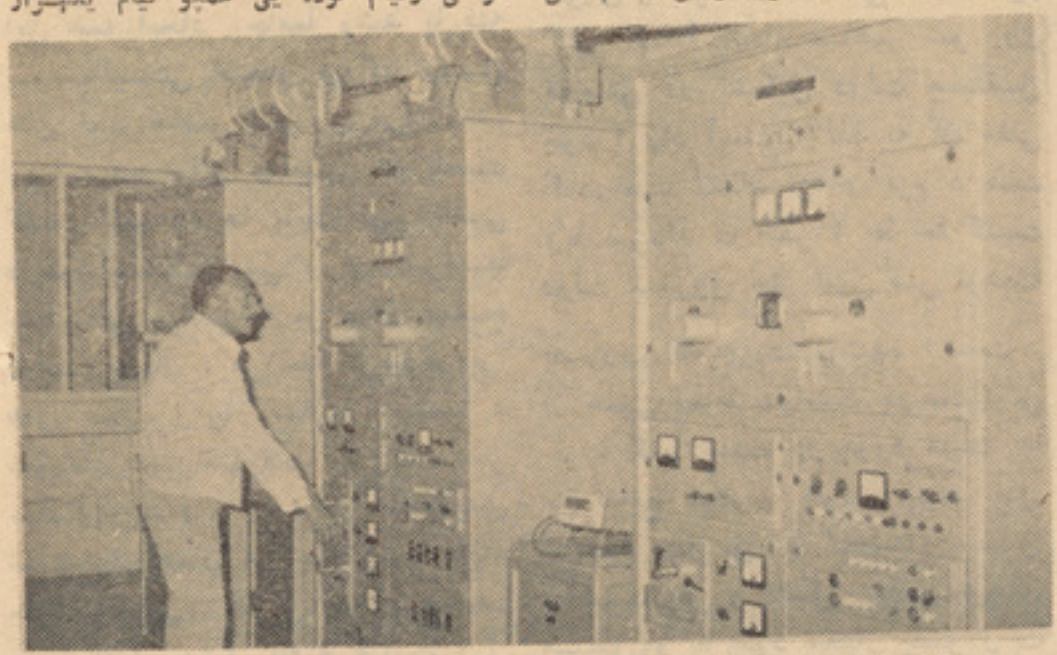

دستگاه مخابره یکه توت‌که زیرنظرانجنیران‌ومتخصصین کشورشوراها اعمارگردیده است.

مکروریان هاکه تاهنوز نیز اعمار آنها ادامه دارد نوع دیگری ازهمکاری های همه جانبه‌کشور شورا هاست .

استعمار واسارت را از دست و پای خویش بدور افگند و استقلال سیاسی خویش را ازچنگال دیواستعمار وغول سرمایه کما یی کنند بعدازهمان پیروزی‌قیام ملی یکهزار و نهصد ونوزده خلقهای غیور و با شها مت افغانستان بر ا مپر یالیزم استعمار گر و جهانخوار بریتانیا ست که روابط دوستانه وهمه‌جانبه‌سیاسی ، اقتصادی وفرهنگی بین افغانستان و کشور همسایه بزرگ مان اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به اساس حسن همجواری ، برابری حقوق و ا حترام متقابل بر قرار گردیدکه‌ازآن‌زمان تا ا مروز بدت شصت سال سپری شده است .

* می توانیدداراین مورد معلومات دهید که‌بعد از پیروزی قیام ملی‌نوزده صدونوزده مردم افغانستان کشور شو را ها برای استحکام بنیاد آزادی کشور ما در رشد اقتصاد ملی چه کمك هایی رابه از جام آورد این امداد درچه شرایطی داده شد و تاثیرات آن‌درزیر بنا ی اقتصاد کشورچگونه به بررسی می آید ؟

** در اولین وهله قیام مسلحانه خلق دلیر افغانستان علیه استعمار گران ا نگلیس‌مورد پشتیبانی عام و تام جمهوری‌جوان شوروی قرار گرفت ، اتحاد شوروی نخستین‌کشوری بود که استقلال افغانستان را به رسمیت شناخت و ضمن انجام وظایف انترناسیو ـ نالیستی‌خویش ازهیچگونه کمك‌های مادی و معنوی برای احرازاستقلال افغا نستا ن و تحکیم و استواری آن دریغ نورزید ودر اولین سالهای پس از استر داداستقلال کشورما جمهوری جوان شوروی‌یك میلیو ن روبل طلا ، چند فروند طیاره ، پنج هزار قبضه تفنگچه بازخیره لازم مهمات و نیز ساختمان فابر یکه باروت سازی، مکتب هوانوردی ، اعزام متخصصان فنی و غیره، بصورت کمك بلا عوض مساعدت‌نمود تا افغانستان بتواند خود به پا ایستد واز استقلال خویش‌دربرابر مداخلات و تجاوزات ارتجاع داخلی و خارجی دفاع نماید ، واضح است که این امر دراستحکام ا ستقلال و آزادی کشور ما ، تقویت موضع افغانستان درعرصه بین‌المللی ، عقیم سا ختن نقشه های سیاه استعمار گران بریتانیا وافزایش علاقمندی خلق مانسبت‌به‌خلق‌شوروی سهم بزرگی داشت .

* نخستین قرارداد رسمی میان افغانستان واتحاد جماهیرشوروی در چه سالی و درکدام زمینه به امضاء رسید واین قرار داد ازنظر دیپلماسی واجد چه ارزشهایی بود ؟

** نخستین قرارداد دوستی میان کشور ما وشوروی در ۲۸فبروری سال ۱۹۲۱ به‌امضاء رسید اما در محدوده روابط د پلوماسی‌محدود نماند ، بلکه باابعاد و سیعتر گسترش یافت وشکل همکاری برادرانه سیاسی ، اقتصادی وفرهنگی بین‌دوکشور را بخود گر فت . بعد از آن نیز در مراحل مختلف قرار داد ها ومعاهدات متعدد دیگری نیز به ا مضاء رسید که براساس آن کمکها ومسا عدتهای بی غرضانه سیاسی، اقتصادی ، تخنیکی و فرهنگی از طرف کشور بزرگ شو را ها به افغانستان صورت گرفته‌است که‌ازیکطرف این کمکها به صورت مستقیم و بسیا ر محسوس در رشد و بیداری همه جانبه مردم و کشور ما تاثیر عمیق، وسیع ، گسترده وانکار ناپذیر داشته و دارد و از طرف دیگر هرکدام آن خشت های مستحکمی است که بنای‌استوار این دوستی عنعنو ی وخدشه ناپذیر را که اساس آنرا و.ی.لنین تهداب گذاری نموده استوار تر و مستحکم‌تر ساخته است .

* بصورت یك‌کل مهمترین بخش های‌امداد شوروی از آغاز تا اکنون از نظر شمادرچه مواردی خلاصه می‌گردد؟

** باید توجه داشت‌که این امداد به حدی فراوان و متنوع است که بر شمردن همه‌آن دراین صحبت ممکن نمی باشد کشور بزرگ شوراها علی الرغم مغایرت رژیم های د و کشور واینکه ظاهر و داود به حیث نماینده های کشور های امپریالیستی در راس رژیم های مستبد سلطنتی قرار داشتند بر مبنای سیاست لینینی خود همیشه دست د وستی ویاری را به سوی مردم ا فغا نستان د راز کرده و باصبر و شکیبایی با نظر داشت اصول احترام به استقلال وحاکمیت ملی آنرا دوام داده است مهمترین امداد و کریدت های شوروی را برای افغانستان در ز مینه های اقتصادی ، تخنیکی ، فر هنگی ودفاعی دراین موارد می توان خلاصه ساخت :

اول درسکتورزراعتی ، آبیاری ومالداری :

۱ـ پرو ژه انکشاف کانال تنگر هار ، کارهای ساختمانی این پروژه در ماه جدی ۱۳۳۹ آغاز گردید و تا سال ۱۳۴۳بهمکاری مشترك متخصصان افغان و شوروی تکمیل گردید .

۲ـ ایجاد فارم غازی آباد در سا حه ۲۹۰۰ر۰ هکتار زمین .

۳ـ فارم مکانیزه دو لتی هده .

٤ـ فابریکه پرو سس زیتون جلال آباد .

٥ـ پروژه صحت حیوانی و مبارزه‌باآفات زراعتی .

٦ـ پروژه آبیاری کوکچه سفلی .

۷ـ پروژه های بند ذخیره کیله گی وبند سرده .

۸ـ معاونت رایگان ده هزار تن کود کیمیاوی ، پنج هزار تن تخم بذری ا صلاح شده گندم ودو هزار تن تخم ا صلاح شده بذری پخته در سال ۱۳۵۹ .

دوم در سکتور معادن

۱ـ پروژه تفحصات نفت و گاز شمال وحفر چا هها ی استخراجی .

۲ـ پروژه لین دو م گاز «لوتپك» .

۳ـ کا مپلکس صنعتی نفت شمال .

ـ تجهیز و مدا ختمان پروژه گاز

٥ـ پروژه سروی معادن .

٦ـ لابر اتوار کمپلکس تجزیه مواد مفیده جامد معدنی .

۷ـ پروژه کمپلکس استخراج مس عینك.

۸ـ پروژه کمپلکس استخراج وغنی سازی بیرایت سنگسیلان .

لطفا ورق بزنید

در ساحهٔ زراعت نیز همکاری های کشوردوست شوروی قابل وصف است ، چنانچه فارم غازی‌آبادنمونه خوبی ازین همکاری‌هاست.

۹- پروژه نقشه برداری صفحات شمال کشور .

سوم - در سکتور برق و انرژی :

۱- پروژه بندبرق نغلو ودرونته .

۲- نصب استیشن ۲٤۰ کیلوات در مزار شریف .

۳- شبکه بلخ و مزار شریف.

٤-اسکیم مرکز .

لین سرحد شوروی - کندز «پروژه جدید» .

چهارم - سکتور صنایع - ارزاق و انحصارات دولتی :

۱- پروژه مو نتاژ توربین چهارم ودیگ بخار .

۲- فابریکه جدید کود کیمیاوی مزار شریف .

۳- فابریکه نساجی چاریکار و فا بریکه رنگ آ میزی چاریکار .

٤- پروژه جن و پرس بلخ .

٥- پروژه جن و پرس تخار .

٦- چندین پروژه ایجاد فابریکه های نساجی .

۷- پروژه فابریکه کار خانجات جنگلك.

۸- پروژه مونتاژ مو تر های ز یل یکصدو سی .

۹- ذخیره مواد نفتی د شت سقایه‌لوگر، ذخیره مواد نفتی شهر کندهار ، پروژه های مواد نفتی شهر های هرات و گردیز .

۱۰- سیلوی مر کزی کابل ، پلخمری، مزار شریف وهرات و پروژه های آ سیای مزار شریف ، هرات و پلخمری .

پنجم - سکتور خدمات اجتماعی :

الف در ساحه صحت عا مه :

۱- پروژه شفا خانه چار صد بستر اردو در کابل.

۲- پروژه شفا خانه دو صد بستر د ر کندز .

۳ پروژه بانك خون در کابل .

٤- پروژه بیمه مامورین در کابل .

٥- پروژه مجا دله ملاریا .

ب- در ساحه ساختمان .

۱- فابریکه خانه سازی کابل .

۲- پروژه انستیتوت پولی تخنیك کابل .

۳- پروژ های تخنیکم جنگلك کابل و مزار شریف .

٤- پروژه شفا خانه چار صد بستراردو.

٥- مطبعه وزارت دفاع ملی .

٦- پ ولیکلینیك ار دو .

۷- پروژه سا ختمانهای و زا رت دفاع ملی .

۸- پرو ژه و ر کشاپ های وزارت دفاع ملی .

۹- تعدیل فابریکه خانه سازی .

۱۰- پروژه سا ختمانی میدان هوا یی بین المللی کابل و شش میدان هوایی د ر ولایات کشور .

۱۱- پروژه سا ختمان پل حیر تان -بندر حیرتان - شیرخان و تور غندی .

۱۲- پروژه سا ختمانی شاهراه‌سالنگ و صدها کیلو متر شا هراه اسفلت شده در سایر مناطق کشور .

۱۳- پروژه مطالعات ، تو سعه و تجدید وتجهیز سا ختمان میدان هوایی بین المللی کابل .

ج- در ساحه مخابرات ، ترا نسپو ر ت وتوریزم .

۱- چندین پروژه در ساحه مخا برات وتمدید لین تیلفون وایجاد شبکه تیلگراف درپروژه لین چینل مزار شریف - حیرتان فاصله‌هشتاد کیلو متر، پروژه‌مایکرویف کابل- مزار تاسر حد شوروی، پرو ژه تجهیزات و سا مان آلات برای استیشن‌قمر مصنوعی مخابراتی مارسل و غیره

۲- شرکت مختلط ترانسپورتی وبارچالانی افسوتر .

۳- پروژه و تجهیز تخنیکی سه صد استیشن هوا شنا سی در نقاط مختلف کشور .

علاوه از همه .اینها اتحاد شوروی معادل ده هاپروژه‌تمربخش‌دیگردرزمینه‌های‌مختلف به کشور عزیزما افغانستان همکاری نموده ومی نماید که همه و همه به خاطر تقویت سکتور دولتی و تحکیم زیر بنای اقتصادی جامعه ما صورت می گیرد . هم چنان در جریان شصت ودوسال دوستی خدشه ناپذیر بین افغا نستان واتحاد شوروی ، مناسبات فرهنگی و کلتوری نیز به نفع خلق های دو کشور به طورمطلوب گسترش یافته وروز بروز گسترده تر می گردد .

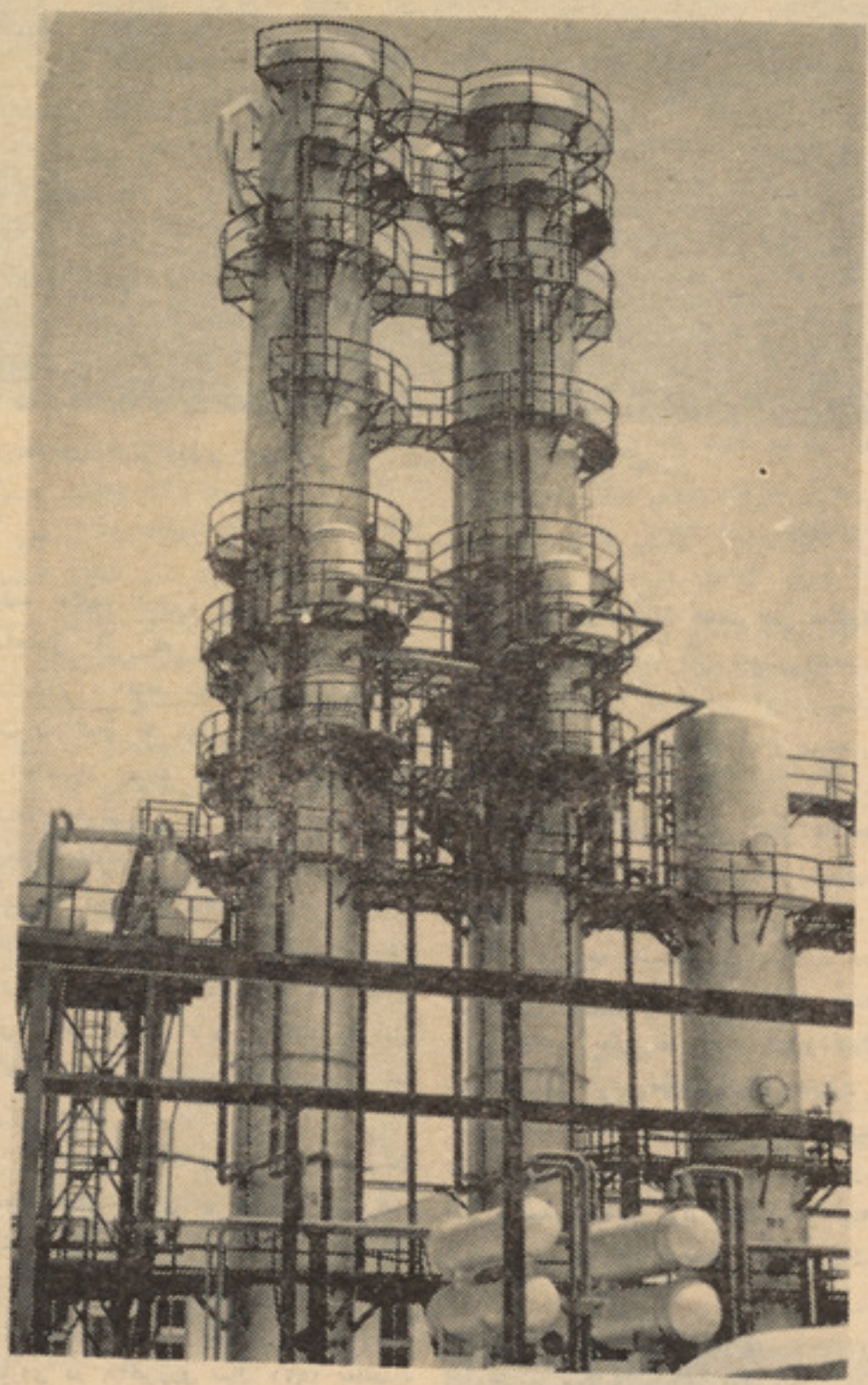

نفت وگاز شبرغان که تحت نظر انجنیران‌اتحاد جماهیر شوروی اعمار گردیده است .

• شما تقریبا فهرست کاملی ازچگونگی و نحو امداد کشور دوست شوروی را به افغا- نستان در جریان چند دهه بر شمردید. ولی آیا امکان دارد از چگونگی آغاز این کمکهاو زمان آن چیزی بگویید ، منظور این است که برای نخستین بار این همکاری هااز چه زمانی به آغاز گرفته شد ؟

• • بسیار مشکل است که آغازجریان همکاری میان دو کشور به گونه مستند تعیین گردد . ممکن است این‌همکاری در سال ۱۹۲۱ زمانیکه کار کنان کنسولگری عمومی اتحاد شوروی در شهر هرات‌اولین فلم مستندانقلابی رانشان دادند آغاز گردیده باشد و یا زمانی که تماشا گران شوروی در پرده های سینما زندگی سالهای بیست مردم افغانستان رادیدند که‌توسط «نالیتونی» اولین فلمبر دار شوروی در نتیجه باز دیدش از کشور ما تهیه شده بودویا تسلیمی اولین دستگاه مخابره در سال ۱۹۲۰ به عنوان‌دوستی در اختیار حکومت وقت افغانستان و اعزام یك گروپ متخصصین شوروی را برای تعلیم و تربیه جوانان افغا- نستان در رشته مخابره میتوان آغاز همکاری شمرد .

• شما در فهرستی که از انواع کمك های شوروی در سکتور های‌مختلف به بیان آوردید تقریبا هیچ اشاره‌یی‌به مسایل فرهنگی نکردید درحالیکه به‌ارتباط وظیفه کنونی باید ارائه معلومات در این زمینه اولیت میدارید . منظور این است که شما به سمت‌رئیس پوهنتون کابل نظر تان در باره نحوه همکاری های فرهنگی افغانستان و شوروی چه می‌باشد ؟

•• به صراحت میتوان ادعا کرد که کمکهای بلاعوض و کریدت های دوستانه کشور کبیر شورا ها در ساحه فرهنگی نیز به کشور ما خیلی وسیع ، گسترده وارزنده بوده و در انکشاف سیستم تعلیم‌وتربیه رشد و شگوفایی علم و فرهنگ ، تربیه کدر های فنی و تخنیکی حفظ آثار باستانی ، تشویق هنر و هنرمندان در کشور و بیداری شعور اجتماعی مردم، بخصوص روشنفکران ما نقش قابل ملاحظه‌یی داشته ودارد . طی مدت فاصله میان‌استرداد آزادی کشور تاکنون قرار داد های متعدد همکاری علمی ، فرهنگی و کلتوری میان دو کشور دوست و برادر منعقد گردیده که بر اساس آن همکاری‌بین‌موسسات علمی، فرهنگی هنری و ورزشی دو کشور و تبادل استادان، هیات هاو گروههای نویسندگان‌وزور نالیستان هنر مندان ، تدویر سیمینار هاو کنفرانس‌ها، تاسیس نمایشگاهها ی علمی‌وهنری ، تشویق وایجاد تاسیسات گرزندوی ، تاسیس موسسات تعلیمی ، تبادل کتب و نشرات مطبوع، دادو ستد فلم های هنری و مستند، همکاری درساحه باستانشناسی و موزیم و غیره بیش از پیش مستحکم و گسترده گردیده است. اتحادجماهیر شوروی سوسیا لیستی در ساحه تعلیم و تربیه نسل جوان ، آماده ساختن کدر ها و پرسونل علمی ، فنی و تخنیکی کشور ما سهم بزرگ داشته و در ین راه همیشه از هیچگونه همکاری های علمی و تخنیکی خویش دریغ نکرده‌است بهترین نمونه این نوع کمك های بی شایبه تاسیس انستیتوت پولی تخنیك کابل، تخنیکم

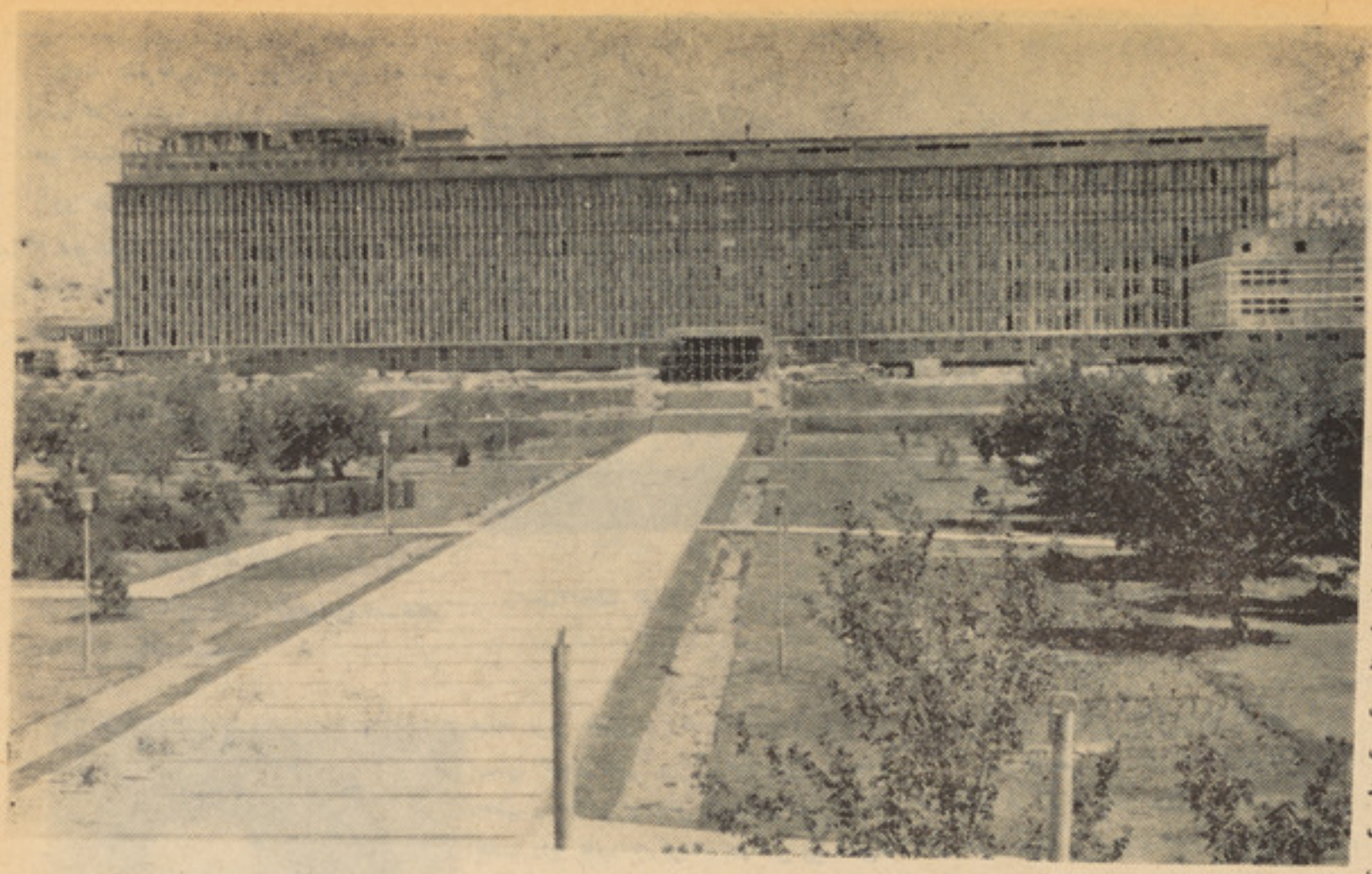

شفاخانه چهارصد بستر اردو که به کمك کشور دوست اتحاد جماهیر شوروی اعمار گردیده است .

نفت و گاز مزار شریف و تخنیکم جنگلك کابل میباشد که به کمك بلاعوض اتحاد شوروی در افغانستان اعمار گردیده و با عصری ترین سامان ووسایل لابراتواری و مواد ووسایل درسی مجهز می باشد ، اتحاد شوروی بهترین پرسونل علمی و استادان خود را غرض همکاری باین موسسات تعلیمی اعزام می نماید وبا استادان داخلی ما دوش به دوش‌در تربیه کدر هاو متخصصان ماهر در رشته های مختلف همکاری می نمایند.

انستیتوت پولی تخنیك کابل که دارای امکانات وظرفیت سه هزاروپنجصد نفر محصل می‌باشد در پهلوی پوهنتون کابل و سایر موسسات تحصیلات عالی و مسلکی کشوردر تعلیم و تربیه سالم‌نسل‌جوان و رشد استعداد های آنها ، در راه پخش و توسعه عالی ترین پدیده هاودست آورد های علمی و تخنیکی ودر راه پخش و شگوفایی اندیشه هاو افکار عالی ومترقی عصرمابه خاطر تامین کدر های علمی وفنی متناسب به نیازمندی های تکامل اقتصادی جامعه و به خاطر اعمار جامعه نوین پیشرفته و مترقی در کشور عزیز ما افغانستان فعالیت ثمر بخش نموده و در این ساحه سهم ارزنده داشته و دارد .

امروز انستیتوت پو لی تخنیك کابل یگانه موسسه تحصیلات عالی کشور است که در آن به کمکهای همه جانبه‌کشوردوست و برادرمان اتحاد شوروی کدر ها و پر سونل در رشته های مختلف علمی و تخنیکی به سویه ماستری تربیه می شوند وبرای اولین دفعه تعداد پانزده نفر از کدر های جوان‌پروگرام «دکتورا» رانیز تعقیب می کنند .

هم چنین اتحاد شوروی با پو هنتون کابل پوهنتون ننگرهار ، انستیتوت تعلیمات عالی طبی و سایر موسسات تعلیمی‌کشور در قسمت استادان، کتب و مواد درسی،سامان و وسایل لابراتواری نیز کمکهای چشمگیری نموده و برای استادان و کدر های علمی موسسات تحصیلات عالی و مسلکی‌کشور زمینه تحصیلات عالی و بلند بردن سویه علمی‌وکسب معلومات‌جوان افغانی پس‌از تکمیل دوره تحصیل در

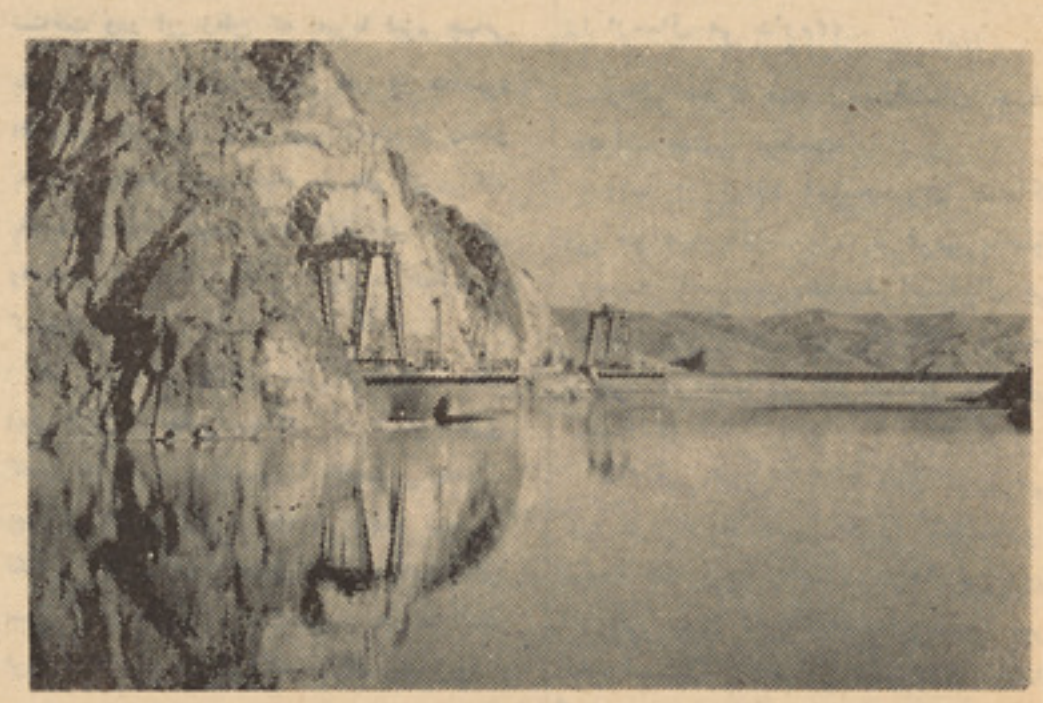

کانال درونته یکی دیگر ازنمونهٔ همکاری‌های کشور دوست شوروی .

درباره دست آورد های جدید علمی و تخنیکی فراهم ساخته است .

براساس قرار دادهای علمی و فرهنگی بین دوکشور دوست و برادر همه ساله تعداد زیاد جوانان کشور مادر رشته های گوناگون‌جهت تحصیلات عالی و مسلکی به اتحاد شو رو ی اعزام می گردند ، در تمام پو هنتون هاو انستیتوت های‌اتحادشوروی برای آنها امکانات فراوان وزمینه خوب تحصیل فراهم می گردد همین اکنون در حدود پنج هزار محصل جوان مادر موسسات مختلف تحصیلات عالی ومسلکی اتحاد شوروی مصروف تحصیل می باشند .

طی مدت گذشته هزاران کدر فنی و علمی در ساحات مختلف مورد نیاز کشور ماچه در داخل کشور به کمك اتحاد شوروی و چه در خود اتحاد شوروی تربیه شده اند، محصلان جوان افغانی پس‌از تکمیل دوره تحصیل در اتحاد شوروی نه تنها مهارت تخصصی بلکه روحیه وطنپرستی و خدمت به خلق زحمتکش واندیشه های نجات بخش توده هاو ساختمان جامعه نوین رانیز با خود به کشور آوردند و امروز دوشادوش سایر هموطنان خود در ین راه کار و پیکار می نمایند .

* به نظر شما انقلاب ثور و بخصو ص مرحله نوین آن در بسط و توسعه مناسبات دوستانه میان دو کشور چه نقش و اثری داشته است .

** مناسبات دوستی بین دو کشور همسایهٔ نیك افغان و شوروی با پیروزی انقلاب هستی آفرین ثور تحکیم و تعمیق یافته و وارد مرحله نوینی در تکامل خود گردیده است، سرحددو کشور همسایه نیك که همیشه سر حدصلح بوده به سر حد دوستی برادرانه تبدیل گشته وکمك های برادرانه‌اتحادشوروی به افغانستان انقلابی در ساحات سیاسی ، اقتصادی ،علمی فرهنگی و نظامی استحکام و توسعه دست‌آورد های انقلاب ملی و دموکراتیك ثور، مبارزه به‌خاطر سر کوبی ضد انقلاب ، خنثی ساختن توطئه هاومداخلات ارتجاع منطقه و امپریالیزم ودر راس امپریا لیزم امریکا و شونیزم عظمت طلب چین علیه افغانستان انقلابی وسا ختمان جامعه نوین و متر قی در کشور بیش از پیش افزایش یافت ودر نتیجه دوستی تاریخی و عنعنوی دو کشور را شکست ناپذیر ساخت، چنانچه انعقاد پیمان دوستی ، همکاری وحسن همجواری مورخ پنج دسامبر ۱۹۷۸ بین دو کشور که در تاریخ مناسبات دو ستانه افغان شوروی اهمیت بخصوصی دارد .

حفظ و حراست استقلال ملی ، تحکیم‌دست آورد های انقلاب شکوهمند ثور ، طرد مداخلات خارجی ، پیروزی و ترقی روز افزون خلق قهرمان و با شهامت افغانستان را باز هم مطمئن تر تضمین کرد ، بر اساس همین معاهده بودکه قطعات محدود نظامی کشور دوست و برادر مان اتحاد شوروی سوسیا لیستی دراثر خواست دولت جمهوری دموکراتیك افغا نستان جهت دفع تجاوز و حملات دشمنانه ارتجاع منطقه و امپریا لیزم جهانخوار به کشور ما آمدند و قهرمانانه مارا در امر دفاع از میهن وانقلاب ما کمك نمودند و استقلال‌و حاکمیت ملی کشور مارا تحکیم بخشیدند. و همچنان زمانیکه انقلاب حماسه آفرین ثور وارد مرحله نوین تکاملی خویش گردید دوستی بین افغا- نستان و دوست دیرینه اتحاد شوروی به‌صد هاو هزار ان رشته گره خوردو با سفرتاریخی که رفیق ببرك کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیك خلق افغا نستان رئیس شورای انقلابی و صدراعظم جمهوری دموکراتیك افغا نستان به کشور شوروی نمودند روابط عنعنوی دوستی و برادری و حسن همجواری بیش از پیش مستحکم گردید وباامضاء معاهدات و موافقت نامه همه جانبه

میان نمایندگان با صلا حیت دو کشور دوست افغانسان و اتحاد شوروی‌چشم جهان امپریا- لیزم را خون آلود ساخت و این معاهده‌همچو آتش سوزانی بودکه بر خرمن جهان جنگ‌و سرمایه افتید و جهان امپریا لیزم رابه سویه بین المللی نا آرام ساخت .

از رئیس پوهنتون کابل به خاطر این‌گفت وشنودش تشکر می کنم و به سراغ چند تن‌از خانم های روشنفکر و کارگران در موسسات تعلیمی وکارگری میروم .

لطفا ورق بزنید

ترمینل میدان هوایی که به همکاری کشوردوست ما آباد گردیده است .

هادیه ننگرهاری‌خانم جوان‌وروشن اندیشی است که به سمت معلم در مکتب ابتدایی‌محمد نعیم شهید پلچرخی ایفای خدمت می کند .

وی در پا سخ به یك سوال دراین زمینه که وی روابط دوستی عنعنوی میان دو کشور همسایه نیك افغا نستان و شوروی را چگونه توجیه می کند ، می گوید :

** مروری هر چند کوتاه و شتابنده به چگونگی روابط دوستانه و برادرانه مردم افغا- نستان‌وشوروی نشان‌دهندهٔ این‌واقعیت‌است‌که این دوستی بی شایبه ، خدشه ناپذیر وخلل ناپذیر بوده و پایه های آن در جریان ده‌ها سال احترام متقابل‌وحسن همجواری استحکام روز افزون یافته است .

هادیه

کشور کبیر شورا ها در هر مقطع تاریخ وبرش زمانی ودر هر اوضاع و احوال سیاسی ثابت ساخته است که به عنوان یك دوست دیرینه و ثابت قدم یار و مدد کار مردم افغا- نستان بوده و می باشد که این روش سیاسی از اهداف عالی و انسانی واز صلح طلبی و ضدیت باجنگ وروبهٔ خصمانه‌باسلب آزادی‌از ملت هاو ملیت ها مایه می گیرد که همیشه بعدازپیروزی انقلاب اکتوبر بارهبری داهیانه رهبر کبیر کارگران جهان به وسیله دولت شوروی پیش برده شده و می شود .

وی ابراز نظر می کند که :

مردم افغانستان اینك به نیکی دوست را از دشمن باز می شناسند و به همین دلیل به امداد بزرگ و بلاعوض شوروی در ساحه‌های فرهنگی ، اقتصادی ، اجتماعی و نظامی که‌به خصوص بعد ازپیروزی مرحله نوین تکاملی انقلاب ثور با گستردگی و پهنای بیشتر به عمل میا ید ارج فراوان می گذارند و میدانند

امپریا لیزم جهانخوار و در راس امپریا- لیزم امریکا به کمك شیونیزم چین و دیگر وابسته گان خود می کوشند مانع سازندگی جامعه نوین افغانی و رفاه اجتماعی مردم افغا- نستان گردند ودر این شرایط که ارتجاع داخلی و خارجی با تمام قوای خود می‌کوشدتا انقلاب رابه عقب بر گرداند دوستی بی شایبه همسایه بزرگ شمالی مابه عنوان یك پشتوانه قوی و قابل اعتماد و اطمینان در خنثی‌ساختن فعالیت های ضد انقلاب نقش مؤثر و ارزنده دارد .

وی می گوید :

به عقیده من در این شرایط خاص وظیفه‌هر فرداین کشور است که در شناساندن دوستان ودشمنان ملی ما به مردم نقش اساسی داشته باشند تاباز هم باوحدت زنجیری مردم ما شکست امپریا لیزم در این منطقه جهان قطعی ترگردد و صلح و آرامش و شگوفایی جامعه سریعتر عملی گردد .

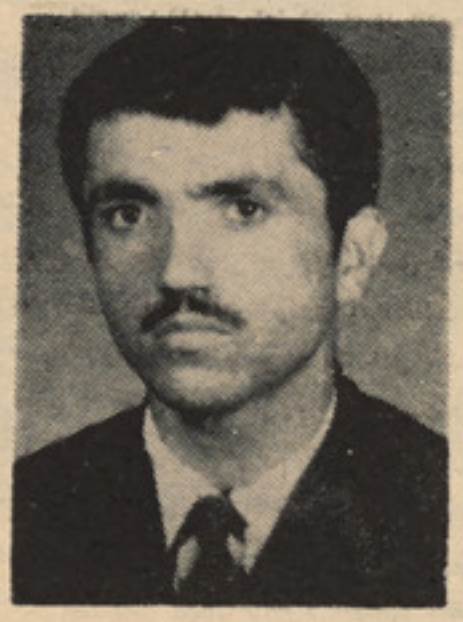

غلام دستگیر کارگر

• • •

غلام دستگیر کارگر شعبه صحافی مطبعه تعلیم و تربیه که بیش از هفده سال است‌به عنوان کار گری پر تلاش مصروف خدمت‌است وکار و کوشش را یکی از اساسی ترین علل خوشبختی میداند در پا سخ به این پرسش‌که وی پیرامون سوابق تاریخی دوستی بی شایبه افغانستان و همسایه شمالی اش کشور کبیر شورا ها چه معلوماتی دارد ، می گوید :

** این دوستی بی شایبه و صاد قانه‌و خالی از هر گونه ریاو تزویر سیاسی ریشه های بس عمیق و استوار دارد . دولت کبیر شورا ها به اساس پیروی ازرهبری خردمندانهٔ لینن کبیر که برای اولین بار آرمان بدست داشتن قدرت سیاسی کار گران را تحقق بخشید و با به پیروزی رساندن انقلاب کبیر اکتوبر صلح عادلانه و تامین عدالت واقعی را درمیان ملیت های روسیه آن وقت به عمل آورد. از همان آغاز پیروزی سیاست حمایت ازجنبش های دموکراتیك و ضد امپریا لیستی صلح خواهی وعدم مداخله در امور داخلی کشور های دیگر و کمك به رشد و شگوفایی فرهنگی و اجتماعی کشور های از انکشاف دور نگهداشته شده رابه عنوان پایه های سیاست خارجی کشور شورا ها به پذیرش گرفت و بر همین اساس‌اززمان جنبش رهایی بخش مردم افغا نستان علیه امپراطوری بریتانیا تا اکنون از هیچ کمك و مددی در راه به ثمر رساندن این اهداف مضایقه‌نکرده است .

کشور کبیر شورا ها نخستین کشوری‌بود که استرداد آزادی افغا نستان رابه رسمیت شناخت ودر آن زمان که امپریا لیزم جهانی باتمام قوا می کوشید کشور مارا در محاصره اقتصادی نگه دارد و به این ترتیب از رشدو بالندگی جامعه آزادی خواه ما جلو گیری کند باامداد بلاعوض خوددرساحات‌اقتصادی ،فرهنگی واجتماعی از آزادی واقعی کشور ما حمایت کرد .

هم چنین در جریان بیش از شصت سال این کشور با چنان صداقتی در امر نو سازی کشور ما حصه گرفت و با الخصوص بعداز پیروزی انقلاب ثور و خاصتا مرحله نوین تکاملی انقلاب چنان ساحه این همکاری های سود مند و با ارزش را گسترش داد که اینك فردفرد کشور ماز خرد تا بزرگ واز زن‌تا مرد و پیر و جوان به‌این دوستی میبالندو آنرا گرامی میدارند .

ناتمام

قدرت

دوستی

پیروزی انقلاب کبیر اکتوبر بسان چر خشس عظیمی بود در حیات زحمتکشان شوروی و جهان که سیمای جهان را به نفع صلح و آزادی ،ترقی و دمو کراسی و زوال و زیان ارتجاع ، استبداد و امپریا- لیزم تغییر بخشیده نخستین دولت کارگری و مترقی را بروی سیاره‌ما بوجود آورد .

بعد از استقرار حا کمیت زحمتکشان در کشور شورا ها در ۲۸ فبروری ۱۹۱۹ هنگا میکه امیر امان اله خان پادشاه تر قیخواه افغا نستان استقلال کشور ما را اعلام داشت ، اتحاد جماهیر شوروی او لین کشوری بود که استقلال افغا نستان را بر سمیت شناخت و اساس دوستی دیرین افغان و شوروی پی ریزی گردید .

اعلیحضرت امان اله خان پادشاه فقید افغا نستان طی پیامی عنوانی رهبر محبوب زحمتکشان جهان و رئیس دولت شورا ها چنین اظهار داشت :

((از آنجا که شما حضرت‌دوست محبوب و بزرگ من رئیس جمهور کشور معظم روسیه به اتفاق دیگر رفقای خود دوستان بشریت وظیفه پر افتخار شرافتمندانه مراقبت از صلح و آسایش را به عهده گرفته اید من خوشو قتم از اینکه برای اولین بار از جانب ملت تر قیخواه افغا نستان پیام دوستانه واقعی کشور مستقل و آزاد افغا نستان را ارسال می دارم)) .

رهبر خرد مند زحمتکشان جهان بجواب چنین نوشت :

((ما از ارادهٔ اعلیحضرت شماکه می خواهند مناسبات مرغوب باخلق روسیه تاسیس نمایند استقبال می کنیم و خواهش می کنم که نمایندهٔ دایمی خویش را در مسکو تعیین کنید .))

۲۸ فبر وری ۱۹۲۱ روز پر ارجی بود در تاریخ میهن ما و کشور شورا ها ، چه درست در همین روز تاریخی بود که معاهده دوستی بین افغا نستان و کشور شورا ها عقد گردیده زمینه دوستی ، همکاری و برادری بین خلقهای هردو کشور همسایه فراهم گردید .

ژوندون

شصت ساله و آزمون شده

از آن تاریخ به بعد اتحاد شوروی به بزرگترین پشتوانه و تکیه گاه نیرومند مردم ما در دفاع از حاکمیت ملی ، استقلال ملی و تمامیت ارضی و آبادی و شگو فانی کشور مبدل گردیده از هیچگونه مساعدت و همکاری سیاسی ، اقتصادی ، علمی فرهنگی و تخنیکی در برابر مردم ما دریغ نورزیده است از همین جهت است که مردم ، حق دارند سرحد بین افغا نستان و کشور شورا ها را سر حد صلح ، دوستی وهمکاری بنامند و از مساعدت های بی‌شایبه و بی آلایشانه برادران شوروی خویش با قدر دانی و سپاسگذاری یاد آوری نمایند .

بعد از پیروزی انقلاب نجات بخش ثور این ادامه انقلاب کبیر اکتوبر که به ارادهٔ و حمایت خلق زحمتکش کشور در تحت رهبری حزب دمو کرا تیك خلق افغا نستان ((پیش آهنگ طبقه کارگر و تمام زحمتکشان کشور)) توسط افسران دلیر و سر بازان شجاع ما به پیروزی انجامید و زحمتکشان عذاب دیده و مستضعف ما راه ساختمان جامعهٔ عادلانه نوین فارغ از استثمار فرد از فرد را در پیش گرفتند کشور بزرگ صلح جهان اتحاد جماهیر شوروی سو سیا لیستی پیروزی انقلاب ملی و دمو کرا تیك مردم ما را گرامی داشته همبستگی گام ل‌خود را با انقلاب زحمتکشان افغا نستان ابراز داشت ، ولی سازمان جهنمی جا سوسی ایالات متحدهٔ امریکا (سیا) با رو یکار نمودن صدیق ترین چاکر خود حفیظ اله امین و باند جنایتکار وی همانسا نکه می خواست انقلاب شکوهمند ثور را از مسیر اصولی‌آن به بیراهه سوق دهد به همدستی ارتجاع بین المللی ، هژ مونیزم مرتد چین و نظامیگران پا کستان و معامله گران مصری سعی نمود تا دوستی و همبستگی عنعنوی و نیم قرنه‌مردم افغا نستان و اتحاد شوروی راکه بر اساس اصول حسن همجواری ، صلح ، آزادی و همزیستی مسالمت آمیز استوار است خدشه دار سازد و دوستی دیرینهٔ ما را که با گذشت چندین دهه پیروز مندانه از بوته آزمایش بدر آمده است برهم زند ، مگر از آن جاییکه این دوستی صادقانه و خالصانه از اعماق قلوب مردم ما و کشور شورا ها منشاء گرفته است و در دلهای مردمان هردو کشور سخت جای دارد تلاش های مذبو هانه ارتجاع و امپریالیزم بی اثر می ماند و دوستی و همکاری افغان و شوروی مستحکمتر می گردد .

مردم ما و جهانیان شاهد آن بودندکه امپریا لیزم جها نخوار امریکا هژ مونیزم مرتد چین ارتجاع منطقه و بین المللی که پیروزی های پیگیر و چشمگیر انقلاب نجات بخش ثور مردم افغا نستان را خار چشم خود می دانند و آنرا زنگ خطر تازه یی . بر مرگ و نابودی ابدی خویش می شمارند در صدد آن بر آمد ند تا با براه انداختن توطئه ها و دسیسه های مختلف افغا نستان آزاد ، سر بلند،مستقل و انقلابی را از روی نقشه سیاسی جهان بردارند و انقلاب آزادی‌بخش و مردم قهرمان افغا نستان را به شکست و نا بودی بکشانند . ولی مردم آزاده و انقلابی ما بادرك‌ماهیت کثیف این تو طئه ها و دسایس خاینانه با هو شیاری کامل به سر وقت مردم میهن و انقلاب خود رسیدند و طرح ها و نقشه های خاینانهٔ ارتجاع و امپریا لیزم راکه علیه میهن ، مردم و انقلاب‌دورانساز ما طرح گردیده بود نقش بر آب گر دانیده انقلاب و میهن عزیز خویش را از ورطهٔ هلاکت وبربادی نجات بخشیدند .

در این جا دوستان بین المللی ما آرام نه‌نشستند و مردم ما را در امر طرد و دفع تجاوزات خارجی و جنگ اعلام ناشدهٔ ارتجاعی و امپریا لیستی تنها نگذاشتند و کشور دوست اتحاد شوروی بر اساس معاهده دوستی منعقده قوس سال ۱۳۵۷ میان هردو کشور و مطابق به حکم مادهٔ (۵۱) منشور ملل متحد با اعزام قطعات محدود نظامی خود بنا به در خواست حزب و دولت جمهوری دمو کرا تیك افغا نستان بیدر نگ بیاری ما شتافتند و در حساس ترین لحظات تاریخی رسالت بزرگ انترنا سیو- نا لیستی و حسن همجواری خویش را در برابر مردم و میهن ما اداء نمودند .

بعد از سقوط مر گبار استبداد امین و پیروزی مرحله جدید وتکاملی انقلاب شکوهمند ثور ساحهٔ،دوستی و همکاری بین اتحاد شوروی و افغا نستان ابعاد گسترده تری‌را بخود گرفت و باوجود تبلیغات خاینانه و پرو پاگند های زهر آگین دشمنان هردو کشور این دوستی سنتی و عنعنوی همچنان ادامه دارد و روز بروز محکمتر و استوار تر میگردد . علاوه بر آن مردم ما از مساعدت های اقتصادی و تخنیکی کشور دوست و برادر اتحادشوروی بر خور دار است که بطور مثال تا کنون در حدود (۱۳۰) پروژه خرد وبزرگ به همکاری برادران شوروی در کشور ما ساخته شده است ویا در حال ساختمان میباشد، همچنان هشتاد در صد مساعدت ا زطرف اتحاد شوروی در تطبیق پلان پنج ساله کشور ما صورت می گیرد . بهمین ترتیب سالانه هزاران تن از جوانان و نو جوانان افغان به کشور بزرگ و پهناور شورا ها جهت تحصیل اعزام میگردند و بعد از کسب دانش در ساحات مختلف علوم بحیث بهترین و ورزیده ترین ما هران و کارشناسان چیره دست به کشور انقلابی خود باز میگردند و درخدمت میهن ، مردم و انقلاب آزادی‌بخش خویش قرار می گیرند .

اکنون که دست غارتگر و چپاو- لگر ارتجاع و امپریالیزم از دامان مطهر مردم و میهن ما قطع میگردد و به همت والای زحمتکشان آزادهٔ ما تجاوزات و مداخلات بیشر مانه ارتجاع و امپریا لیزم عقب زده می شوند ، زمان آن فرارسیده است که زحمتکشان انقلابی ما درشاهراه ترقی وتکامل گام های وسیعتری بر دارند دو ستان بین المللی‌ما بخصوص برادران شوروی ما نیزدر اجرای این امر بزرگ یعنی طرد و دفع تجاوزات بیشر مانه خارجی و اعمار جامعه عادلانه نوین فارغ از استثمار فرد از فرد مارا تنها نگذاشته تا سرحد پیروزی کامل بر دیو سیاه ارتجاع ، هژ مونیزم و امپریا لیزم یار و مدد گار ما خواهند بود .

چنانچه لیو نید بریژنیف منشی عمومی کمیته مرکزی جزب‌کمونست و صدر هیات رئیسه شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سو سیا- لیستی هنگام اقامت هیات عالیرتبهٔ حزبی و دولتی جمهوری دموکراتیك افغانستان تحت ریاست ببرك کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب د مو کراتیك خلق ا فغا نستان رئیس شورای انقلابی و صدراعظم جمهو ری دمو کرا تیك افغا نستان در اتحاد شوروی در این مورد چنین اظهار داشتند :

((افغا نستان در مبارزه بخاطر جامعه نوین ، در امر دفاع از دست آورد های ا نقلاب خود بعدازاین میتواند بر پشتیبانی مردم شوروی اتکا داشته باشد .))

جای بسی افتخار است که‌مردمان آزاده وقهرمان ما در مبارزات عادلانه ضد ا ر تجا عی و ضد امپریا لیستی خویش و دفع وطرد تجا وزات و مداخلات خارجی از حمایت و پشتیبانی دوستان بین- المللی خویش بر خور دار است،از حمایت و پشتیبانی چنان‌دوستا نیکه دفاع از صلح و آزادی ، ترقی و دمو کراسی دیتانت و همزیستی مسالمت آمیز به سویه جهانی شعار روز آن ها را تشکیل می دهد .

سر انجام پیروزی از آن خلق قهرمان ما می باشد زیرا مبارزات مردم ما بر حق ، راه ما روشن و بشریت مترقی و پیشتاز یار و مدد گار ما می باشد .

سام‌نجوما (دروسط) رئیس‌موسسه‌خلق افریقای جنو ب غرب هنگـام‌شرکت درکنفرانس مربوط به‌نامیبیا.

ترجمه و نگارش رسول یوسفزی

سواپو وسالهای دشوارمبارزه

این نهضت که ۲۵ سال عمر دارد همه عناصر مترقی ومیهنپرست نامیبیا را بدون در نظر داشت نژاد و مذهب در حزب واحد سیاسی گردآورده است

حصول استقلال ملی، ایجاد یـک کشور آزاد ودموکراتیک و تحقـق اصلاحات مترقی درساحات اجتماعی، اقتصادی وکلتوری ازاهداف بزرگ این نهضت میباشد.

• • •

(۲۵) سال قبل موسسه مردم جنوب غرب افریقا بنام سواپو عرض اندام کرد تامردم نامیبیا را در مبارز ات دشوار شان جهت نیل به آزادی ملی وختم سلطه غیرقانونی رژیم اشغالگر افریقای جنوبی رهبری کند .

ماهیت غیرانسانی و جنایت کارانه سیستم آپارتاید که مصایب آلام بیشماری به جمع نفوس بومی عایدنمود بـه‌بهترین وجهـه توسط این حزب‌پیشاهنگ‌جامعه یاپرولتاریای افریقا ،تشخیص وبه جهانیان معرفی شد و طبیعت استثمارگرانه ، ظالمانه واختناق‌آوران بیش از پیش‌ارائه گردید .

در قبال‌تشدید اختناق‌تبعیض طلبان‌افریقای جنوبی علیه اکثریت سیاه پوست و اهالی بومی جنوب غرب افریقابود که‌اولین سازمان سیاسی مترقی شامل کارگران ، زحمتکشان وسایر نیرو های مترقی ووطنپرست ظهورکرد هرگاه نظری بتاریخ تاسیس این‌نهضت بیا ـ فکنیم در مییابیم که مبارزه آزادیخواهـان نامیبیا از دیر زمان به شکلی از اشکال علیه اشغالگران افریقای جنوبی جریان داشته‌است در (۱۹۵۷) کارگران متعلق‌به ملیت (اوامبوا) که‌برای کار دراتحادیه‌افریقای جنوبی استخدام شده بودند ، کانگرس مردم سر زمین اوامبوا را تحت رهبری (تویاو) که اکنون یک‌قهرمان ملی نامیبیا محسوب میگر دد تاسیس کردند هنگا میکه (تویـاو) تـوسط مقا مـات افریقای جنوبی نسبت مبارزات ضد استعماری خویش از نامیبیا تبعیدشد، کا نگرس سرزمین او امبوا که برای دفاع‌ازحقوق کارگران‌نامیبیا که‌در افریقای جنوبی کار میکردند ایجاد شده بود آن‌ها رابرای مبارزه جهت حصول استقلال سرزمین مادری شان تربیه می نمود ،مجبوربه توقـف فعالیت خود گردید ولی در ظـرف کمتر از یکسال افق همرزم (تویاو) یعنی سام نجوما فعالیت کانگرس سر زمین اوامبوا را مجـدداً شروع کـردو آنـرا بنام سازمان سر زمین اوامبوا در مرکز نامیبیا مجدداً نام گذاری نمود .

برای‌انجام بهتر فعالیت های مبارزاتی ، موسسه سواپو درسال ۱۹۶۰ بعوض سازمان سر زمین او امبوا تاسیس شدو سام نجوما همچنان بحیث رئیس آن برگزیده شد .

سازمان آزادیبخش سواپو برخلاف سایر موسسات که در عین زمان در نامیبیا ظهور کردند ، منافع ملی افریقاییان‌رابر منافـع قبیلوی ترجیح میداد .

پروگرام این موسسه‌که‌در نخستین‌کانگرس غیر قانونی آن در ۱۹۶۲ به تصویب رسید بخوبی کرکتر ملی فعالیتهای سواپو رانشان داد که در آن باتاکید بر ضرورت اتحاد همه نیروهای مترقی‌ووطنپرست ، آن هارا بدون در نظرداشت ملحوظات نژادی ومذهبی دریک حزب واحد سیاسی جمع نمود .

در مرام نامه سواپو اهداف عمده آن‌چنین آمده بود !

حصول‌استقلال ملی‌برای نامیبیا، تاسیس‌یک کشور آزاد و دموکراتیک‌طبق‌منافع وبا اشتراک جمع مردم نامیبیا ، تحقق ریفورم های مترقی درساحات اجتماعی ، اقتصادی وکلتوری .

سواپو در آغاز فعالیت خود از اصل‌مبارزه صلح آمیز برای نیل باستقلال ملی طرفداری میکرد وبعضی از اعضای آن درقبال ظلـم واختناق افریقای جنوبی بر نفوس این قلمرواز قرار گرفتن نامیبیا ،تحت قیمومیت بین المللی طرفداری میکردند . فعالیت این موسسه در صحنه‌داخلی متکی برروش عدم تشددواحتجاج علیه غارتگری افریقای جنوبی بر ثروت های نامیبیا وتبعید ساکنین بـومـی ایـن قلمرو بود . کذا این موسسه در تنظیم اعتصابات‌و مقاطعه کارگران‌باکارهای‌شان بحیث جز مبارزه علیه اشغالگر ان افریقای جنوبی نقش مهمی ایفامی کرد . این اقدامات از یکطرف باعث افزایش نفوذ سواپو دربین توده های وسیع مردم گردید واز سوی دیگرباعث شدتاسرانجام ده سازمان محلی سیاسی که فعالیت جداگانه داشتند باسواپو ملحق گردند . این‌پیروزی های قابل ملاحظه سبب شد تاموسسه اتحاد کشورهای افریقایی درسال ۱۹۶۵ ، سواپورا بحیث یگانه‌نماینده قانونی‌مردم نامیبیابرسمیت بشناسد وموسسه ملل متحد درسال ۱۹۷۳، سواپو را بحیث یگانه نماینده قانونی مردم نامیبیا برسمیت شناخت .

تغییر تکتیک

در قبال اوضاع متحول جهانی وطرح های امپریالیستی مبنی بر استفاده از ستراتیژی نیو کلو نیالستی برای تحکیم مواضع قبلی‌خود سواپو ناگزیر شد تاتکتیک خودرا ازمبارزات صلح آمیز بامبارزه مسلحانه تبدیل نماید . چه سال های ۱۹۶۰ شاهد آزادی ملی چندین کشور مستقل در قاره افریقا بود که بسیاری ازاین کشور هااستقلال شان‌را ازطریق‌توسل باسلحه بدست آورده بودند . فیصله‌سواپو مبنی بر توسل‌به‌مبارزه مسلحانه همزمان‌باوقتی بود که افریقای جنوبی به غار تگری استعماری خود در نامیبیا توسعه می‌بخشید وقدرت های امپریالیستی فیصله های ملل متحد و شورای امنیت آن موسسه رادر مورد سواپو سبوتاژ میکردند . سام نجوما رهبر سواپو درمورد گفت : «در حالیکه فقر وپریشانی نفوس بومی نامیبیا که از هر گونه حقوق مدنی‌محروم بودند

همچنان ادامه‌داشت، مابرای مدت طولانی و مکرر از استعمار گران افریقای جنوبی تقاضا حقوق کردیم ولی آن هابه مطالبات مشروع مادرمورد بی تفاوتی نشان دادند بناء مافیصله نمودیم‌تاتحت‌رهبری سواپوجهت نیل باستقلال ملی‌خویش به‌سلاح متوسل گردیم‌تادرپرتواین فیصله درسال ۱۹٦٤اولین مرکزتربیه‌گریلایی باعضویت اعضای سواپو که همزمان تربیه‌زیر زمینی را درچندین دولت مستقل افریقایی‌فرا گرفتند تاسیس شدو در اندك مدت یك‌کمپ بزرگ نظامی افریقای جنوبی توسط گریلاهای سواپو مورد حمله قرار گرفت وقسمت‌بزرگ آن از بین رفت.یکسال‌بعداز تاسیس این‌مرکز مبارزه مسلحانه از طرف سواپوطور قابل‌ملاحظ گسترش یافت بطور یکه مناطق شمال غربی نامیبیا رانیز فراگرفت واسباب نگرانی محافل امپریالیستی وافریقای جنوبی را فراهم نمود.

در حالیکه‌حکومت پریتوریا تاکنون جرئت نغموده که موسسه سواپو راکه از پرستیژ خاص بین المللی بر خودار است ،ممنوع‌اعلام

نماید به اختناق‌شدیدعلیه فعالین حزبی سواپو دست زد . چنانچه بیش از (۵۰۰) نفر از فعالین سواپو تنهاطی سالهای (۱۹٦۷-۱۹٦۸) دستگیر شدند . عده‌یی از دستگیر شدگان در پریتوریا محاکمه شد وبه حبس های عمری و طولانی محکوم گردیدند .

مبارزات میهن پرستان نامیبیا مخصوصابعداز تدویر کانگرس منظم سواپو دراواخرسالهای ۱۹٦۹-۱۹۷۰ در تانزانیا اوج گرفت و طی این کانگرس مبارزات سواپو طور عالی‌ارزیابی و تایید شد. کانگرس‌سام نجوما رابحیث‌رئیس سواپو تایید مجدد نمودند .

مانور های جدید تبعیض طلبان افریقای جنوبی:

حکومت افریقای جنوبی در قبال رشدمداوم مبارزات آزادیخواهی مردم نامیبیا وفشارافکار عامه بین المللی مجبور شد تادر سالهای۱۹۷۰ دست به مانور سیاسی تازه بزنددرین‌مانور افریقای‌جنوبی یك‌پروگرام انتخاباتی‌رامعرفی کردکه هدف از آن غیر استعماری گردانیدن نامیبیا گفته شده بود در حالیکه غایه واقعی آن تحکیم مواضع رژیم تبعیض طلب افریقای جنوبی وسلطه آن در نامیبیا بود سواپو طور موفقیت آمیزعلیه‌این پلان‌مبارزه نمودوپالیسی خود رابه توده ها باآنکه‌حالت نیمه قانونی داشت‌توضیح‌میکرد. تحریم شرکت دراسامبله مشورتی تبعیض طلبان‌افریقای جنوبی در۱۹۷۳ توسط اهالی نامیبیا و انجام مظاهرات علیه مانور های امپریالیزم باعث گردید که افریقای جنوبی در کوشش های تازه خود ناکام شود .

تشکیل اردوی نجاتبخش نامیبیا درسال ۱۹۷۱ ، از پیروزی های قابل ملاحظه مبارزاتی سواپو محسوب میگردد درسال ۱۹۷۳ سواپو بحیث یگانه‌نماینده قانونی مردم نامیبیاازطرف ملل متحد برسمیت شناخته شد واز سال ۱۹۷٦ باینطرف حالت ناظر رادر ملل متحد وموسسات اختصاصی آن حفظ کرده است .

باید گفت‌که سقوط امپراتوری پرتگال در افریقا وتاسیس دول آزاد و مترقی برخرابه های الهام بخش تشدید مبارزه افریقاییان علیه استعمار وبقایای آن گردید . کذا پیروزی انقلاب ملی و دموکراتیك در کشور همجوار یعنی انگولا که نتیجه مساعی سه قوه اساسی انقلابی عصر مدرن نهضت آزادی‌ملی ، سیستم سوسیالیستی جهانی وطبقه کارگر بین المللی بود ،برای مردم نامیبیا درمبارزات شان‌علیه مقامات‌افریقای جنوبی‌ازاهمیت خاصی‌برخوردار است .

تصویب فیصله‌نامه (۳۸۵) شورای امنیت ملل متحد در سال ۱۹۷٦ که از مطالبات عمده سواپو حمایت میکرد پیروزی بزرگ دیگر برای سواپو است ، این فیصله نامه عدم ادامه اشغال غیر قانونی نامیبیا را توسط عساکر افریقای جنوبی ، شناسایی از تمامیت ارضی نامیبیا ، نکوهش پالیسی افریقای‌جنوبی اهالی جمیع محبوسین سیاسی و الغای همه قوانین اختناق آور رادر نامیبیا تقاضا کرد .

۳۱دسمبر۱۹۷۸، آخرین وقت توسط ملل متحد برای تطبیق فیصله نامه مذکوربود که افریقای جنوبی از تحقق آن سرباز زد .

سواپو در قبال انکار افریقای جنوبی از تطبیق فیصله های ملل متحد راجع به نامیبیا مبارزات خودرا توام با براه انداختن مارش ها واعتصابات شدت بخشیدونیروهای دموکراتیك و سوسیالیستی در سراسر جهان طرفداری خود را از مبارزات مردم نامیبیا ابراز کردند نمایندگان پنج کشور غربی یعنی امریکا ، انگلستان ، فرانسه ، جمهوریت اتحادی‌المان وکانادا درقبال تشدید مبارزات سواپوبه فکر از دست رفتن منافع انحصاری شان در جنوب غرب افریقا **افتادند واز این رهگذر نگران شدند .**

بدون شك سواپوطی (۲۵) سال مبارزات دشوار خود برای آزادی نامیبیا به‌پیروزی‌های قابل ملاحظه نایل شده واین مبارزات جزمبارزه آزاد یخوایی ملی افریقا است که خود نیرو تازه به پروسه انقلابی جهانی محسوب‌میگردد.

زنان درنهضت سواپو:

یکی‌از وجوه بر جسته نهضت‌سواپو اشتراك وسیع زنان درین نهضت میباشد . تدویر اولین کانگرس شورای زنان سواپو در انگولا یکی ازکشور های جبهه مقدم، حادثه مهمی در تاریخ مبارزه برای آزادی نامیبیا محسوب میگردد . درین کانگرس به تفصیل از مصایب وآلام مردم نامیبیا تحت تسلط خون آشام افریقای جنوبی وپیروزی های سیاسی سواپو صحبت شد .

سام نجوما رئیس سواپو در هنگام افتتاح کانگرس شورای زنان سواپو در مورد نقش

بقیه در صفحه ۵۲

افریقای امروز درپرتو پروسه انقلابی میرزمد، می‌آموزد و مصروف اعمارجامعه‌نوین‌است. عکس های ذیل صنحه یی ازپهلوهای مختلف حیات اجتماعی افراد این کشور راتشکیل میدهد .

یکی از ستونهای چوبین منبت کاری در مسجد قدیمی خیوه

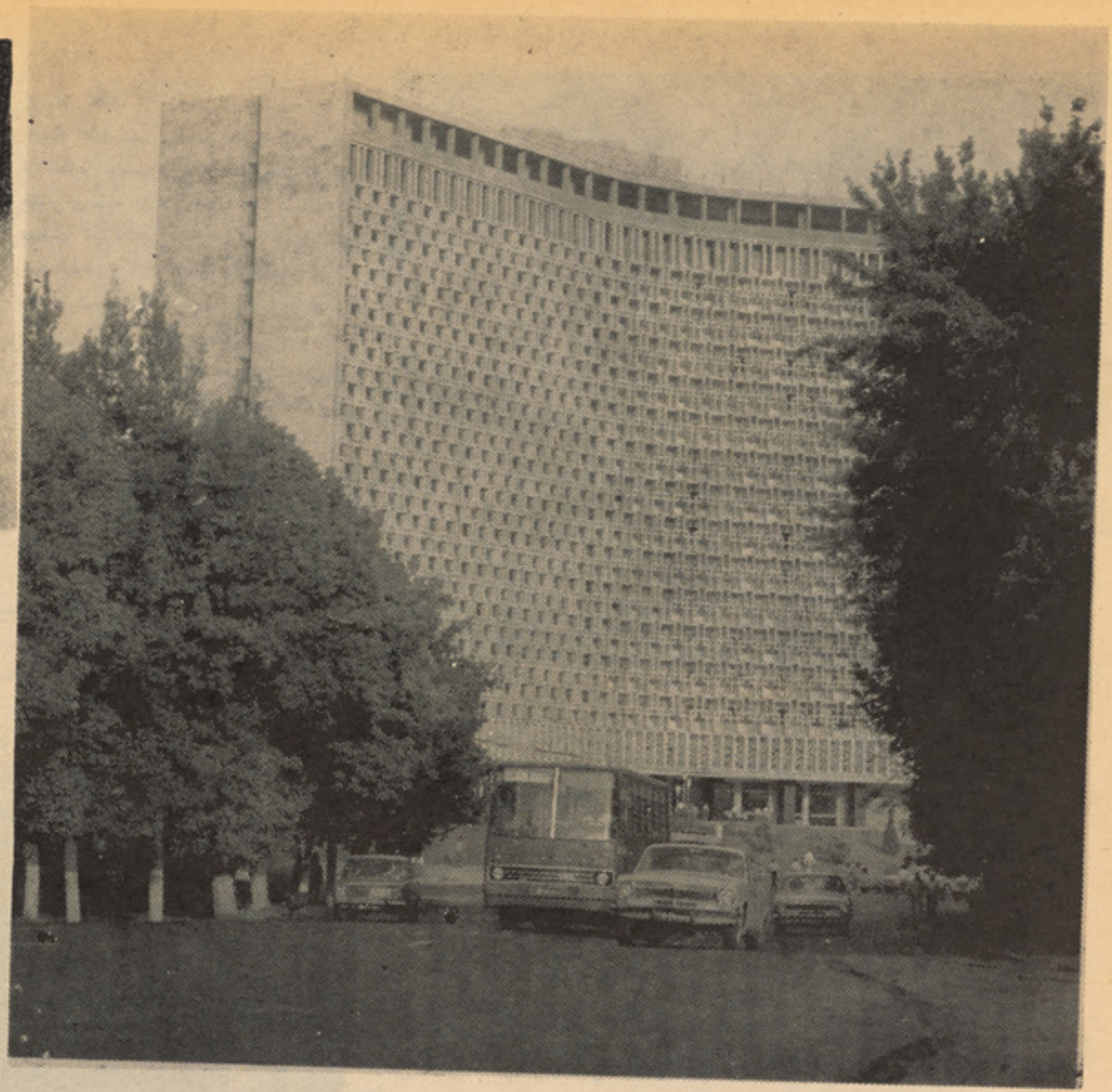

هوتل سی طبقه یی تاشکند که طی سالهای اخیر به سبك معماری پذیرندهٔ اعمار شده است .

پیوسته بگذشته

نگرشی بر معدودهٔ از آثار مدنیت معماری

آسیای میانه در درازای سالها و قرون مختلف

مختصر میتوان تذکر داد که آثار تاریخی ونمونه های معماری باستانی درشهرهای مختلف آسیای میانه بیشتر مظاهر برجسته از مدنیتهای قدیمی دوره خوار زمشا هیان، سغدیان ، با ختر یان سامانیان، تیموریان وغیره است وبرای هر بیننده پذیرا ودلچسپ واقع می شود .

آرامگاه ساما نیان ـ زمرد هنر معماری آسیای میانه است :

اسم کتابی است که «بولاتوف» دکتور رشته معماری آنراعنوان اثرخودقرارداده وبحیث یك منبع تحقیقی برای اهل خبرت و دانش، خاصتا برای سیاحان و خارجیانیکه به ازبکستان شوروی میایند و آثار تاریخی شهر های مختلف آسیای میانه را دیدن می کنند، بسیار سود مند بوده و معلو مات جامعی رادر موارد آثار معماری باستان بخصو ص درعهد سامانیان ارائه میدارد. این کتاب توسط ادارهٔ انتشارات «غفور غلام» با قطع و مواد پرمایه طبع گردیده است و ادارهٔ مذکور بحیث یك

در شهر تا شکند پایتخت ازبکستان نیزآثار تاریخی ودیدنی زیادی وجوددارد که برعلاوه مظاهر عصری و مترقی این سر زمین ، بقایای ساختمان های قدیمی، مانند مدرسه کوکیلداش (قرون وسطی) مدرسه بارك خان و دهها مواضع دیگر بر عظمت این شهر افزوده است. لذا بصورت

یك حمام ازبکی که به سبك قدیم در تاشکند اعمار وساخته شده است .

مدرسهٔ کوکیلداش واقع تاشکند .

مقبرهٔ اسماعیل سامانی یکی از حکمرانان سلالهٔ سامانیان بلخ واقع بخارا که به «زمرد آسیای میانه» شهرت دارد. طرح وساختمان داخلی و خارجی این آرامگاه باگنبدو منبت کاری دروازهٔ چوبین آن برای بینندگان وتازه‌واردان بسیار جالب است .

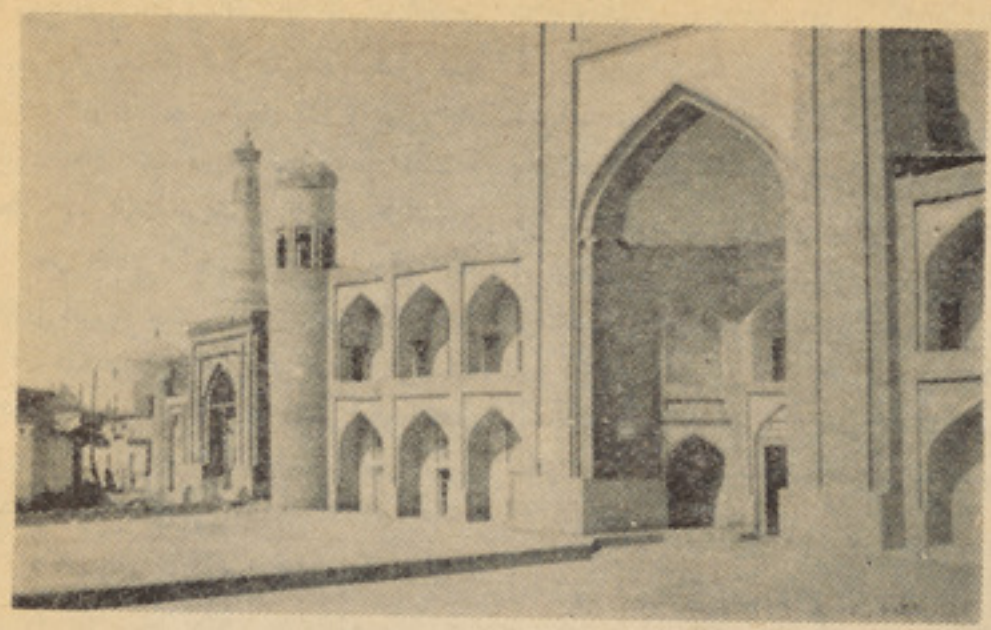

مینارهٔ اسلام خواجه (سمت چپ) ومدرسه قلی مراد در خیوه .

خیوه : آثار شکوهمند مسلمانان آسیای میانه که مطالعه تاریخ آن برای اهل تحقیق آموزنده است.

موسسه چاپ و نشر کتب ادبی و هنری بعداز تاسیس خود در سال ۱۹۵۷ به اسم «غفور غلام» شاعرو آکادمیسین بر جسته ازبك و دارندهٔ جایزهٔ لنین مسمی گردیده‌است که از بدو آغاز کار های طباعتی خود به طبع و انتشار آثار ادبی و تاریخی و ترجمه و کتب متعدد به السنه مختلف خدمات ارزنده مطبوعاتی راانجام داده که نشر کتاب «آرامگاه سامانیان ـ زمردهنر معماری آسیای میانه است » یکی از نمونه های بارز کار های مسلکی آن موسسه به حساب میتواند رفت. بر علاوه کتاب «آرامگاه سامانیان زمرد هنر معماری آسیای میانه است »نشرات معلو ماتی دیگر نیز جهت استفاده سیاحان تخصیص داده شده ورقتافوقتا طبع شده ومیشود چنانچه ادارات طبع و نشر ازبکستان طی نزدیکتر ین سالهای آینده بیش از صد آلبوم رنگی، نشریات اطلاعاتی ، اوراق ر هنمایی و مجموعه های پستکارد های حاوی مناظر قشنگ مربوط به ادوار کهن ، معا صر و جدید آسیای میانه و ازبکستان را منتشر نموده و می‌نماید که تیر از کلی آنهمه نشریات به پنج میلیون نسخه بالغ می گردد . چنا نچه این حقیقت‌را اسناد منتشره مطبوعات ازبکستان بخو بی گزارش داده است .

«فیض الله نار خواجه یف» صدر انجمن حفاظت از آثار تاریخی و فرهنگی ازبکستان‌در شماره (۳ـ۱۷۳) مورخ سال ۱۹۷۷ مجله «ازبکستان شوروی امروز »تحت عنوان «آثار تاریخی در تعلق مردم » بحیث «تفسیر یك حقیقت » ضمن ارائه‌مطالب معلو ماتی در باره مراقبت حزب کمو نست و دولت شوروی از میراث فرهنگی بزرگ ملل‌کشور شورا ها به اتکای قانو ن اساسی آن سر زمین پهناور، باری چنین نوشته است که :

لطفاورق بزنید

«در جمهوری ما (مقصد آن ازبکستان است) بسال ۱۹۷۰ ساز مان دولتی حفاظت از آثار تاریخی کشور بوجود آمد. بر پایه آن شبکه وسیع ادارات‌مشتغل بمو ضوعات تحقیق، احیا ومرمت آثار گذشته و ایجاد آثار و پیکره هاو مجموعه های یکپارچه معا صر بوجود آمـد. انجمن حفظ آثار تاریخی و فرهنگی ازبکستان که بیش ازسه میلیون نفردرصفوف آن انـد نیز در امر به حساب آوری ، حفاظت وتبلیغ میراث فرهنگی و دیعه بزرگی مینهد، هر ساله برای حفاظت و احیای آثارباستانی وجوه‌هنگفتی به مصرف میر سد . تنها طی سا لهای نهمین نقشه پنجساله (۱۹۷۱ـ۱۹۷۵) در جمهـوری مابرای امور مرمتی آثار مذکور (۷٫۵) میلیون روبل ودر سال ۱۹۷۶ تقریباً دو میلیون روبل خرج شده است .»

تا اینجا هر آنچه گفته آمد ، شمهٔ بود از مظاهر تمدن پذیرنده ایکه حتی محققان وباـ ستانشناسان شرق و غرب در جهان معاصرما بدان عقیده خلل ناپذیری پیداکرده اند واین خود نشانه ایست از علایق بیشایبه جهانبینی ومراودات انتر نا سیو نا لستی ، به نحو یکه فرهنگ و دانش حدود و ثغور رانمی‌شناسدو همه نمود دار های آن به دنیای کلتورو ثقافت انسانانی تعلق می گیرد که عمر گرانمایـــه شانرا در راه عظمت انسانی صرف کرده اند.

(پایان)

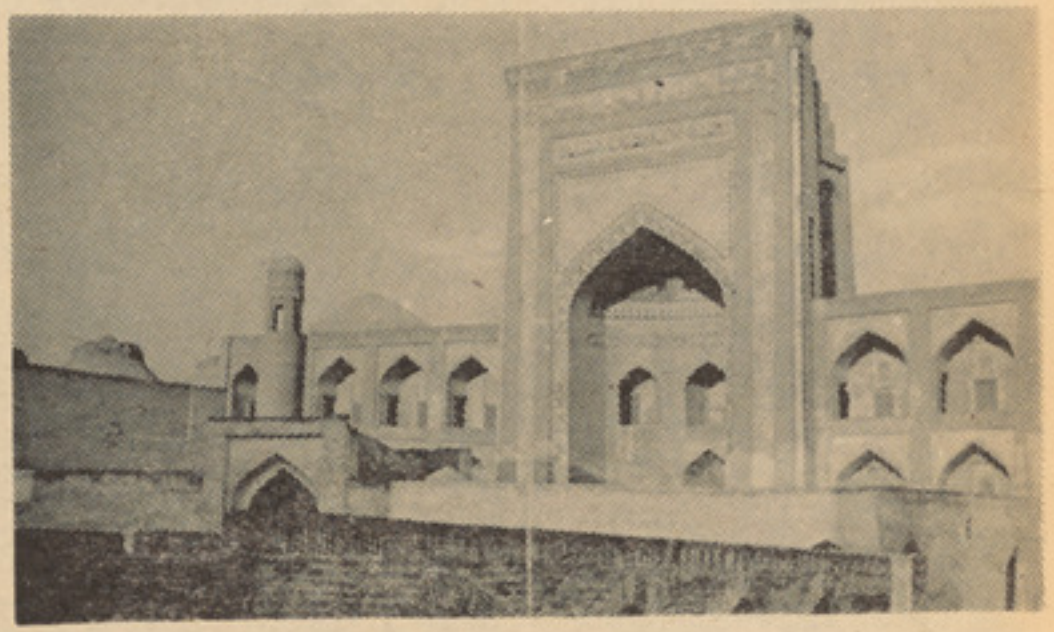

طرف چپ بالا : گوشه از مدرسهٔ الله قلی خان واقع خیوه .

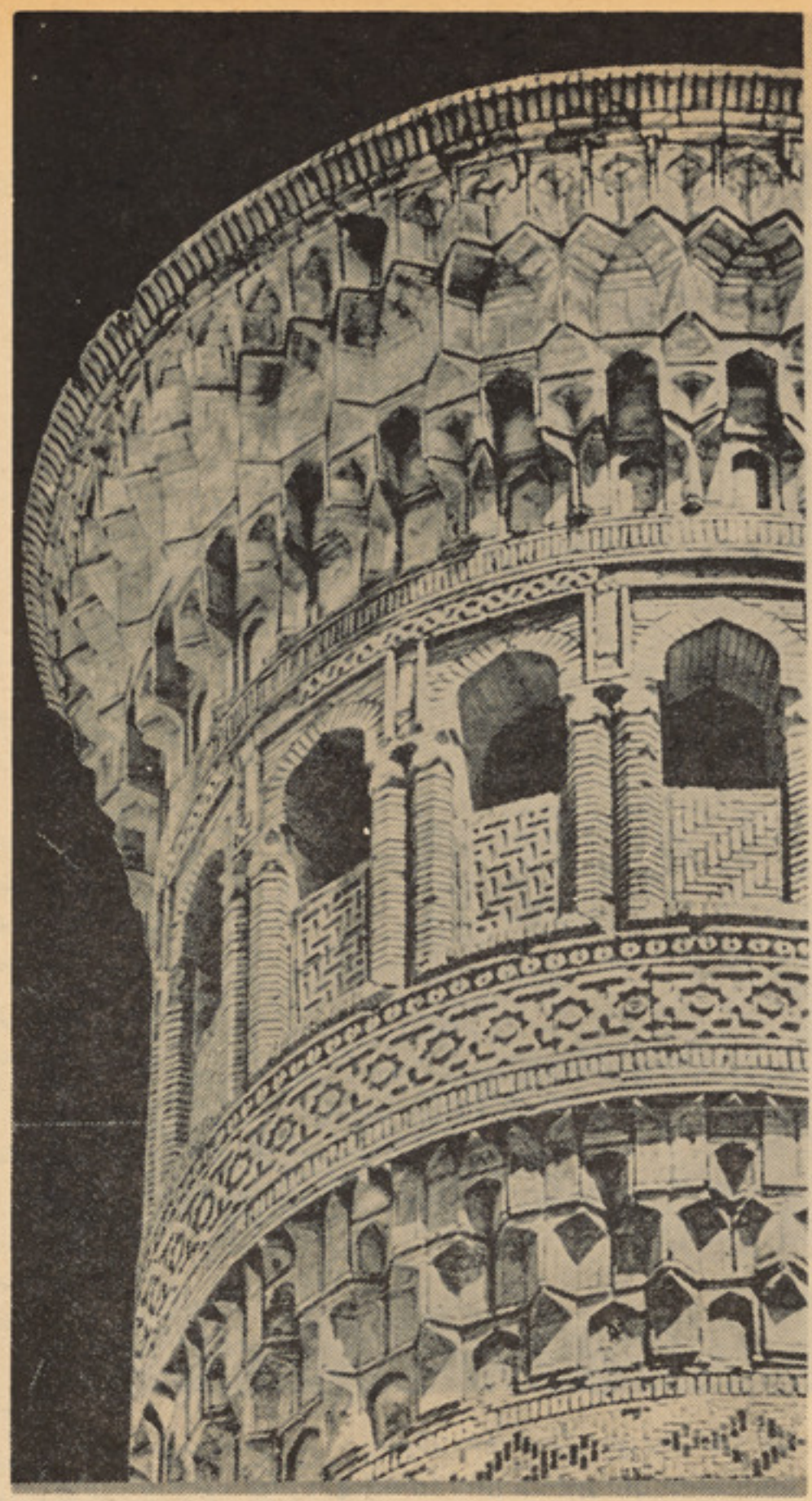

بخارا : قسمتی از قبهٔ مینار قلیان یاکلیان‌که سبک معماری آن، هنرابنیه سازی مسلمین رابخوبی نمایانگر است .

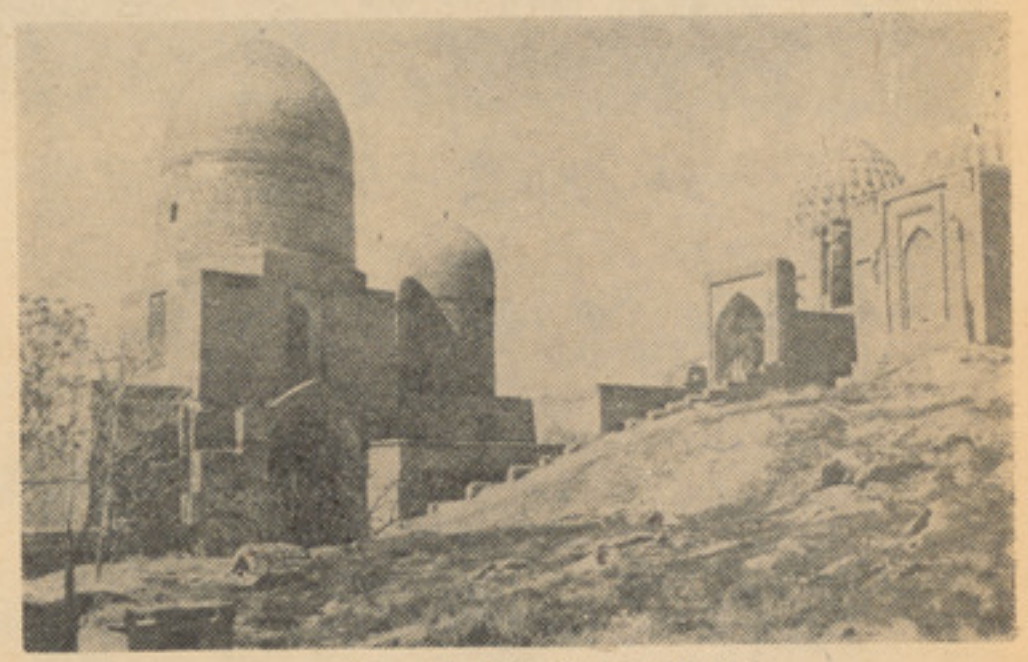

منظرهٔ از ادیرهٔ «شاه زنده» در سمرقند .

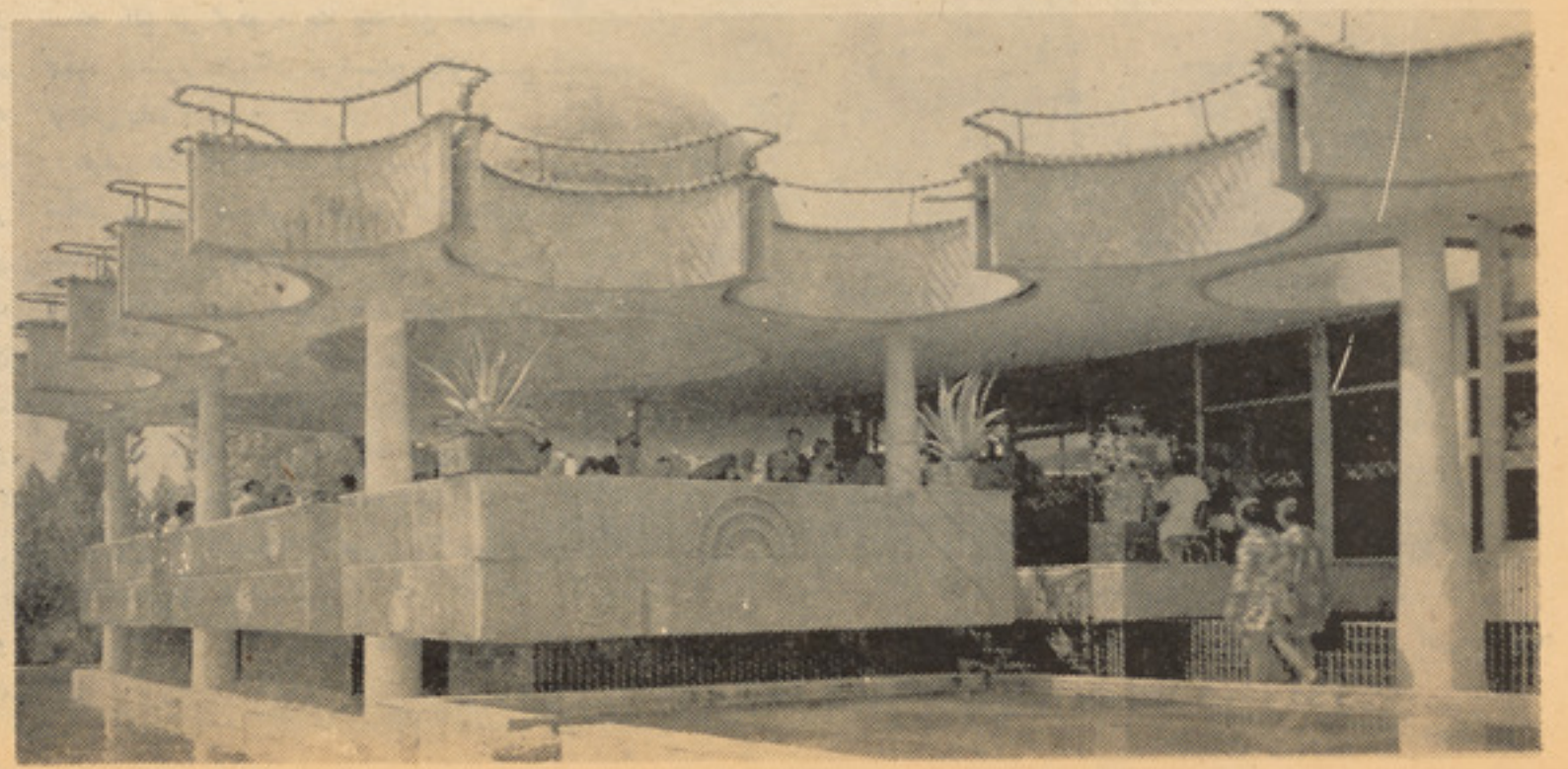

تاشکند : کـافی «گنبد های آبی» .

از نیو تایمز

ترجمه : بریالی علی زاد

چه کسانی در پی بهره برداری از وضع نابسامان و متشنج حوزه خلیج اند؟

پروگرامی که از جانب لیو نید بریژنف منشی عمومی کمیته مرکزی حزب کمو نست اتحاد شوروی و صدر هیات رئیسه شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی بمقصد عادی شدن اوضاع در حوزه خلیج هنگام سفر وی به‌هندوستان به پار لمان آن کشور ارائه گردید با علاقه و پشتیبانی خاص افکار عامه جهان مواجه گردید. باید متذکر شد که واکنش های متفاوت در مقابل آن نشان‌داده شد. عده یی آنرا جهت حل بحرانی ترین اوضاع کنونی حوزه خلیج ابتکار بس نافع و سودمند خوانده اند .

عدهٔ یی دیگر بااین ابتکار اتحاد شوروی وادار گردیده اند تادر باره آنچه که چه چیز مواجه به خطر است با جدیت فکر کنند.

شرح تصویر : طیارات جا سوسی ایالات‌متحده امریکا که مجهز با سیستم اکتشافی هوایی اواکس می باشند دیده می شوند.

طوریکه همه آگاه اند هیچ تشنجی درهیچ گوشه جهان به این سر عت خطر ناکترین حالتی راکه همین اکنون درین منطقه بخود گرفته بوجود نیامده است عوامل اصلی این همه کشید گی های کنونی حوزه مذکورروش دشمنانه امپریا لیزم در جهت‌مخالف تحولات سیا سی و اجتما عی در منطقه و ترس انحصارات غربی به خاطر از دست دادن کنترول شان برمناطق نفت خیزاین منطقه می باشد .

باید خاطر نشان نمود که استعمار گران انگلیسی در زمان سلطه شان بر منطقه از هیچگونه سعی و تلاش مذبوحانه شان در جهت جلو گیری از هرنو ع پیشرفت وترقی منطقه دریغ نورزیده اند با پیاده شدن جانشینان امریکایی شان در منطقه درزمانی که پدر سلطان‌فعلی‌عمان تما شای‌تلویزیون وسینما را مردود می شمرد و تبادله دربازار های کشور های عربی‌تنها بواسطه سکه های فلزی صورت می گرفت زیرا بانکنو تها هیچ اعتبار نداشتند ودر سالهای هفتاد نفت باعث پترو دالر ویترو دالر موجب رشد اقتصادی ردید . یك فصل فعال ، تحصیل کرده و وطنپرست که با انکشافات‌بی قرینه اقتصادی وساختمان مطلق اجتماعی آشتی نا پذیر اند بمیان آمد آنها با فرمانبرداری مداوم‌استعمار نوین غرب چون شاه سابق ایران که ادعای ژاندارم حوزه خلیج رامینمودومیخواست تعقیب سیاست خود خواهانه خود را مداوم گرداند سخت مخالف بودند . فقط بعداز سقوط شاه در ایران بودکه تمامی پلانهای شوم وفعالیت های مخفی قصر سفید در جهت به مخاطره انداختن امنیت و آرامش‌حوزه خلیج بجهانیان آشکار گردید . باید گفت‌که مقامات امریکایی قبل از سقوط شاه در ایران و تحولات افغانستان (یعنی درسال ۱۹۷۷ بدینسو) یك سلسله اماده گی هایی را جهت ارسال عساکر شان به مناطق نفت خیز خلیج در صورت ضرورت روی دست گرفته بودندواز همین طرحها بودکه موجودیت فعلی نظا می ایالات متحده امریکا در حوزه خلیج پارس بمیان آمد. واین موجودیت دارای سه جز اساسی ذیل می باشد .

نخست گزمه دایمی دریایی این آبها توسط نیرو های بحریکه مشتمل بر شصت کشتی بحری دیگر کشور های غربی با سه کشتی طیاره بردار ایالات متحده امریکا می باشد .

دوم نیرو ی سریع در خود ایالات متحده امریکا که تعداد آن قرار راپور های منتشره مطبوعات ایالات متحده امریکا بالغ بر سیصد هزار میر سد . مگر تعداد تفنگداران دریایی آن که به (۱۸۰۰) نفر میرسد نسبتا کم‌است وهمیشس آماده اعزام بهر نقطه جهان (که احساس ضرو رت به عملیا ت مسلحانه‌شان شود.) توسط طیارات قوای بحری آن کشور می باشند و قرار است این نیرو هم تقویت بیشتر یابد . جزء سوم موجودیت نظامی ایالات متحده در حوزه خلیج عبارت از تمرکز هر چه بیشتر قو ا ی نظا می ایالات متحده در جزیرهٔ دیگوگار سیا می‌باشد این تخته خیز بزرگ قوای هوایی و قوای بحری پنتا گون در ماه مارچ سال گذشته بحیث یك مرکز عملیا تی نظامی پنتا گون اعلام گردید .و اولین طیاره (بی ـ۵۲) حامل بمب اتمی قبلا درین جزیره فرود آمده بود . در مورد تحت‌البحری ها ی هستوی باید گفت که از مدتها ست که‌آنها ازتسهیلات مخصوص بندری که برای آنهادر بنادر جزیره مذکور فراهم گردیده بود استفاده می نمایند . باید یادآور شد که ازین جزیره به حوزه خلیج پارس بحرین و عمان یعنی جاهاییکه تاسیسات نظامی ایالات متحده امریکا در آنها بنا یافته ویادر حال اعمار اند و به سیستم اکتشا فی هوایی (اواکس) در عربستان سعودی که پنتا گون راقادر خواهد ساخت تا تمام حوزه خلیج‌را تحت نظرش داشته باشد . هدف اصلی ایالات متحده امریکا از پشهمه تلاشهای مذبوحانه‌آن تاسیس کنترول مستقیم نظا می آن برمنطقه ایجاد ماشین نظامی جهت مداخله بیشتردر امور داخلی کشور های منطقه و جلو گیری ازفعالیت های تمامی جنبش های آزادی بخش ملی مردمان این کشور ها .

در دوکتورین جیمی کار تر رئیس جمهور اسبق ایالات متحده‌امریکا که در جنوری‌سال (۱۹۸۰) اعلام گردیده آمده است که: «هر نوع کوششی که توسط هر قدرت خارجی جهت بدست آوردن کنترول بر حوزه خلیج پارس صورت گیرد تخطی صریح علیه منافع حیاتی ایالات متحده امریکا تلقی خواهد شدو ایالات متحده جهت دفع آن بهر وسیله ممکن حتی استفاده از قوه نظامی دست خواهد برد.»

هدف اصلی ایالات متحده امریکا ازاین اعلامیه اشاره به مداخله خیالی اتحادشوروی درحوزه خلیج پارس می باشد در حالیکه مفکوره های استادانه که طرح فوق الذکررا تصویب نموده اند هم نمی توانند شواهدی ازچنین یك تهدیدی را در خلیج پارس بیابند . واین جملیات ایالات متحده را یك بار دیگر لیونید بریژنف منشی عمومی کمیته مرکزی حزب کمو نست و صدر هیات رئیسه شورای عالی اتحادجماهیر شوروی طی‌بیانیه‌ای که درپارلمان هند ایراد نمودردکرد. وی در بیانیه اش در ینمورد اظهار داشت : «ما برخلاف دوکتورین تجاوزکارانه امپریا لیست هادر مورد خلیج فارس مطابق به خواست کشور های حوزه یك‌دوکتورین صلح‌و امنیت داریم .لیو نید بریژ نف درمورد پروگرام مطروحه اتحاد شوروی جهت استقرار صلح‌و امنیت پایدار در حوزه خلیج چنین اظهار داشت : «مابه ایالات متحده امریکا ، دیگر قدرتهای غربی ، چین ،جاپان و تمامی کشور هاییکه در ینمورد از خود علاقمندی نشان میدهندپیشنهاد می نماییم‌که باید در مورد تعهدات آتی به توافق متقابل برسند »

عدم تاسیس تا سیسات نظا می کشور های خارجی در حوزه خلیج فارس وجزایر همجوار آن، جابجا ننمودن سلاح ها ی هستوی و دیگر سلا حهای مخرب جمعی در خلیج عدم استعمال قوه و تهدید به استعمال قوه در مقابل کشور های منطقه خلیج ،عدم مداخله در امور داخلی آنها، احترام به موقف فعلی کشور های حوزه‌خلیج (موقف بیطرفی شان)،عدم ادخال آنها در گروپهای نظا می که نیرو های هستوی جز آنهاست ، احترام به حق مستقل کشورهای این منطقه بر منابع طبیعی شان ، عدم ایجاد موانع و یا تهدید در جهت تجارت نورمال این کشور هابا کشور های دیگر جهان‌و استفاده از راه های بحری که کشور های

بقیه در صفحه ۵۳

پیوسته بگذشته

نگرشی به سینمای شوروی این سینمای انسانی

که‌ازآن‌میان‌سازندگان‌فلم‌برنبردبرای‌اتحادمجدد اوکراین‌وروسیه‌تکیه کردند.کارگردانی‌ستایشس بر انگیز ساو چنکوا اشکا را هم از دوژنکو و هم از پودو فیکن متاثر است گر چه او نیز روش فردی مشخص خودرا داراست مبارزه خلق اوکراین علیه زمین داران لهستا نی آرزوی دیرین آن هابرای دوستی بامردم روسیه ونشق آن‌هابه آزادی در تصاویر شیوای شاعرانه ترسیم‌شده است وقایع عظیم تاریخی به تفصیل به نمایش در می‌آیدفلم همچنین سرنوشت‌قهرمان انقلابی سینمای شوروی در سال های دهۀ سی در حوزۀ فلم‌های‌انقلابی تاریخی به موفقیت های قابل ملاحظه ای دست یافت فلم چاپایف محصول سال (۱۹۳۲) شاهکار برادران سرگی وکتورکی واسیلف بابو چکین رادر نقش اصلی نشان می دهد این فلم تابلوی روشن وپویای شگرفی از روحیه ملی روس در زمان جنگ

داخلی نشان میدهد تصویر ساز فرد روسی بادرایتی است‌که‌به‌انگیزه انقلاب ابعادتاریخی می‌یابد •

چند فلم برجسته دیگر مانند تریلوژی سه بخشی) ماکسیم (۱۹۳۵ر ۱۹۳۷ر ۱۹۳۹ ساخته کوزینتیسف وتروبرگ‌فلم ماازگرونشتات هستیم (۱۹۳٦) ازدزیکان نماینده با لتیک (۱۹۳۷) از خی ویتسرو زارخی نیز در آثار تاریخی قرار دارد وتحلیل عمیقی از مبارزه طبقاتی ارایه‌می‌کنند پوریس مشجوگین‌وماکسیم شتراوخ در فلم های انقلابی تاریخی ومیخائیل رمۀوسرگی یوتکه‌ویچ پیکرهای عالی وانسانی از لنین ترسیم می‌نمایندلنین دراکتبر (۱۹۳۷) اثر میخاییل رم فعالیت های لنین رادر خلال مهم ترین وحساس ترین مرحلۀ انقلاب نشان می‌دهد از زمان باز گشت از فنلاند تانطق تاریخی اودر کنگرمدوم شوراهای این‌فلم‌که‌لنسن سیمای مرکزی آن است هم سر نوشت افرادو هم حوادث اصلی‌اکتبرراکه‌نقطه عطفی درتاریخ انقلاب هستند وبه نمایش می‌گذارد •

فلم‌مردی باتفنگ (۱۹۳۸) ساخته یوتکه‌ویچ بـه معرفی سیمای یـک دهقان روسی یعنی شادرین سرباز می‌پردازد اوکه در زمان قیام به‌پتروگرا دوارد میشود در نتیجه دیدار و گفتگوی بالنین باانقلاب هما آوامی‌گردد لنین تنها در چند پلان از فلم ظاهر می‌گردد اما این صحنه ها اهمیت حیاتی درسرنوشت تمام شخصیت‌های فلم‌داراهستند شچوگین وشتراوخ درتدارك انجام وظیفه بی نهایت دشوار و پر- مسوولیت ایفای نقش لنین مصایب عظیمی متحمل شدند مطالعه دقیق وموشگافانه‌ی ریخت چهرۀ طراحی حرکت ها، لحن صدا فلمهای صامت، عکس ها، صد اهای ضبط شده، طرح هاو نقاشی هاو خاطرات معاصرین لنین مدت هاوقت گرفت گروه بزرگی از مشاورین فنی هنرپیشه ها هنر مندان گریم ، مهندسین ودستیاران صدا درزیر سرپرستی کارگردانان فلم به همکاری پرداختند هدف اصلی هردو بازیگر تحلیل ماهیت شخصیت لنین از خلال آثار ،نامه ها ورویداد های زندگیش بود به واسطه‌ومطالعه آموزش هاوجهان بینی‌لنین‌بودکه آنها توانستند ماهیت شخصیت اورا در یابند وعظمت تاریخی او را درك کنند .

جنگ بزرگ میهنی ۱۹٤۱- ۱۹٤۵ :-

سینمای شوروی خلال این سال های دلهره انگیزه عمده تابه مضامین جنگی روی آورد گرچه تـو لـیـد بـر خـی فـلـم ها ی تاریخی وانقلابی نیز ادامه یافت ، طبیعی است که سوژه های جنگی ومیهنی دراین فلم ها غالب بود سیماهای رهبران نظامی بزرگ گذشته مانند فلم مارشال کوتوز وف ادمیرال ناخیموف وقهرمانان‌جنگ داخلی مانند کوتوفسکی •پارخومنکووسوخه باتور ربه روی پرده آمدند این چهره هاسنت فداکاری جان بازانه در راه سر زمین مادری ، ارزش های قهرمانانه وایمان به‌شکست ناپذیری مردمی که برای استقلال وآزادی می‌جنگیدند را برای آیند گان به ارث گذاشتند •

ایوان مخوف :دراین‌سال های دشواربودکه ایزنشتین شاهکار فناناپذیر خودایوان‌مخوف (۱۹٤۳) -(۱۹٤٦) را ساخت چارلی چاپلین آن را بهتر ین فلم تاریخی همه دوران ها توصیف کرده است •

ادوارد تیسه که مسوول فلم برداری تمام صحنه خارجی فلم بود تصاویر درخشان‌ماندگار وموثری از دشت های پهناور وتهدید کننده روسیه عرضه کرد که همگی علیه مها جمین تاتاراسلحه بر گرفته بودند صحنه‌های فتح قازان روحیه خوش بینی وحرارت مردمی راالقا می‌کند در سال ۱۹٤٤ وقتی اولین قسمت فلم کامل شده بود مفهوم نیازبه‌یك دولت نیرومند موضوعی معاصر کسب می کرد نبرد ایوان بادشمنان داخلی کشور بانواختی کاملا متفاوت فلم برداری شده است اندری موسکوین که تمام صحنه های داخلی را فلم برداری می‌کرد زوایای تیره وگرفته کاخ را باسقف های‌اطاق نمای کوتاهشان نشان داد • سایه های غریب بر تابیده از مشعل‌ها،پیه سوزو شمع‌هاچشمان عظیم عقاب آلودشمایل های بیزانتی، وتلا - لومتنوب ابریشم ها و خزهای لباس ها تزار واشراف ، افسون خیره‌کننده ای دارند صحنه غم انگیز تابوت اناستازیا همسر تزار که ستاریتسکا یا مسمومش کرده و صحنه شوم بیماری ایوان جایی که اشراف کینه‌جویر گرد بسترش مرگ او را انتظار می کشند آگنده از وحشت وناآمنی است اولین قسمت فلم با صحنه پر جمعیتی پایان میگیرد که‌به وسیله تیسه فلم برداری شده گروه های مردم دسته جمعی پیش می‌آیند تااز تزار که به‌نفع الکساند روفسك کناره گیری کرده بخواهند تادوباره به‌تخت‌بازگردد.

ناتمام

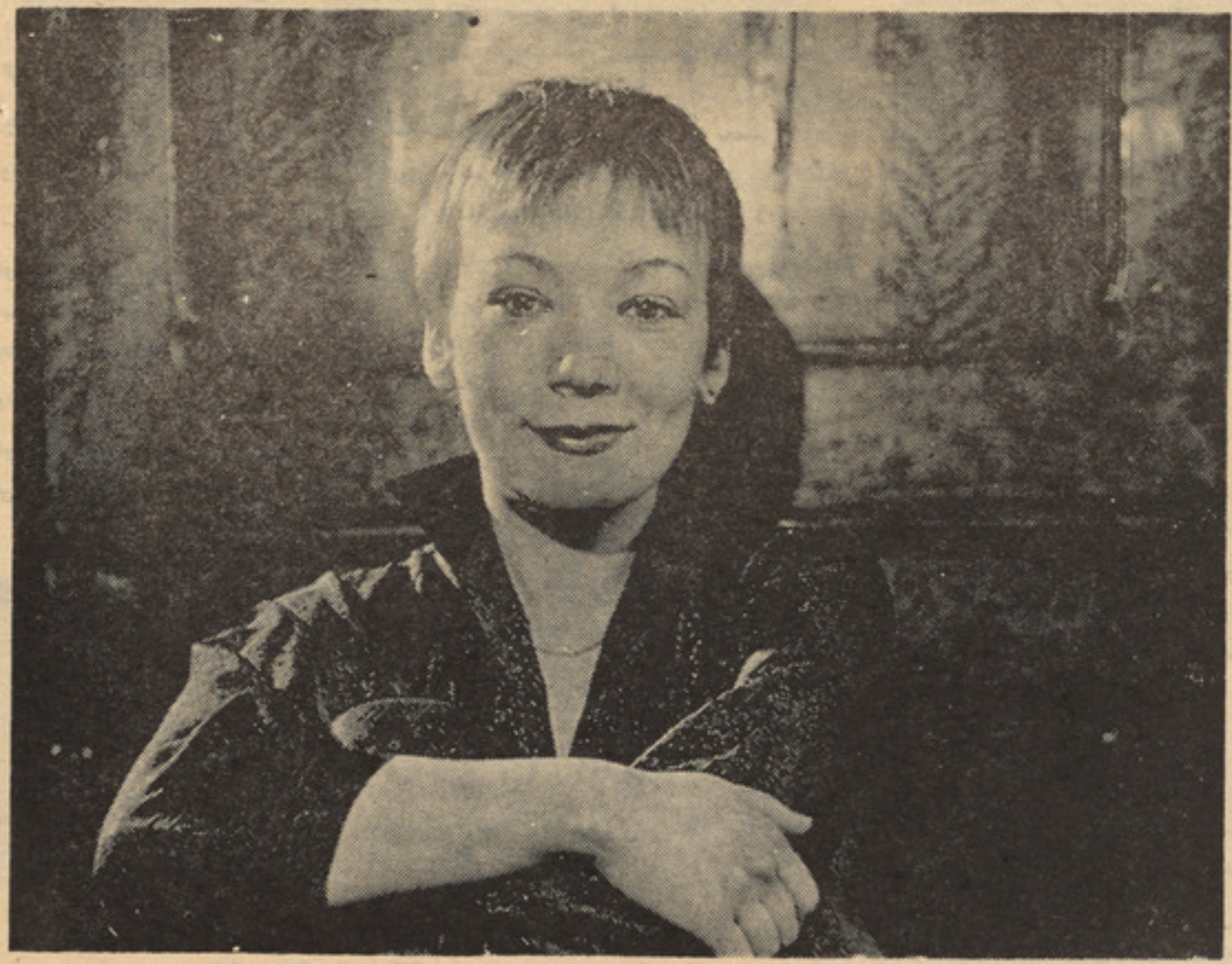

السینا کروینوا هنر پیشۀ موفق شوروی

چند صحنه ازیك فلم معروف اتحادشوروی

برای شما برگزیده‌ایم:

هر هفته یک داستان برگزیده:

از ادبیات جهان

از. یان دردا

کندوها و زنبورها

داستان کوتاه ((کندوهاوزنبورها)) که در اصل با عنوان ((کندو دار)) به نگارش آمده و به‌وسیله کاظم انصاری به دری برگردان شده است با مقداری تزئید و تصرف برگزیده شده‌و نمونه بسیار جالبی از ادبیات‌چکی میباشد در داستانهای چکی وخاصتاً آن قصه هایی که درسال های بعد از جنگ دوم به نگارش آمده است وحشیگری هاوبیرحمی های اس‌اس های نازی از یکسو و میهن پرستی مردمان‌کشور های در چنگ نازیسم‌افتیده از سوی دیگر به خوبی تصویرشده است که کندو ها و زنبورها از این مانند است .

((یان دردا))نویسنده این داستان که‌ازنویسندگان‌معاصر میباشدبیشتر قصه‌های کوتاه خودکه تعداد آن به‌صد ها میرسد میکوشد مناظری ازجنگ را به عنوان سوژه برگزیند و باخلق وارائه تیپ های جالب وزنده قهرمانان‌خودرا جاویدان بدارد .

شما را به مطالعه این داستان‌جالب دعوت میداریم .

از بوته های گلهای‌شگفته‌یی که سه سمت باغ را احاطه کرده بود رایحهٔ شیرین تابستانی هوا را عطر آلود میساخت ، سیل پایان ناپذیر زنبوران عسل از سوراخهای کندو های رنگارنگ که در قسمت آفتاب رخ خانه قرار داشت بیرون میامد درفضای آبی گسترده میشدودو باره در مسیر های دایره شکل پیوسته یی به کندو هایی که باشکل های ستاره و قلب وبرگ علامت گذاری شده بود باز میگشت .

((هاولیك)) مدیر مکتب که کلاه بوریایی با لبه پهن به سر داشت درمیان دسته متراکم زنبوران کنار بوته های گل ایستاده بود و با چشمان ساـ لخورده و دور بین خود به کشتزار های غرق در آفتاب پشت دهکده مینگریست ، جنبش و حرکتی را که در مزارع گندم میدید بادرو گری و خرمن کوبی ارتباطی نداشت ، اسبها و خرمن کوبها به سوی دهکده میشتافتند وزنان درو گر در آن موقع یعنی پیش از چاشت از مزارع به طرف خانه

این هفته از ادبیات چکی

های خود میدویدند ، آهنگ‌آرام وعادی زندگی روستا که مدیر مکتب از چهل سال پیش به آن آشنایی داشت مختل شده بود.

پیر مرد زیاد تعجب نکرد زیرا سته جوانی راکه در خانه خود پذیرفته بود روز پیش به وی گفته بودند که حادثه یی روی خواهد داد: چند روز بود که موتر های خاکستری رنگی در اطراف آن ناحیه میگشتند واغلب به علل اسرار آمیزی در چهارراهی ها توقف میکردند و در یوران به بهانه ترمیم ماشین موتر پیاده می‌شدند و جاده ها را زیر نظر میگرفتند .

سه‌دوست جوان پیر مرد تمام شب‌گذشته بکس ها و صندوقهارا به جنگل برده و فقط یك بکس‌زرد کوچك را بجا گذاشته و خود نیز پنهان شده بودند.

اینك پیر مرد که کار مخابره های سری راعلیه آلمان نازی همکاری داشت خسته عقب کندو ها نشسته و خود را در میان‌کمندی میدید که هر لحظه احتمال‌کشیدن وبسته شدن آن میرفت ، اما چاره یی نداشت ، مخابره بسیار بد انجام میگرفت وازآن سو پیوسته فریاد میزدند: ((تکرار کن، تکرار کن!))

پیشانی بلند آموزگار سالخورده که قطرات عرق بر آن نشسته بود ناگهان چین خورد ، از میان جنگل ستون عساکر دشمن بیرون آمد و مزارع گندم دور نشده را لگدمال کرد و به سوی دهکده روان گشت ، این عساکر شکار چیان انسان‌بودند که‌گرچه با صید خود فاصله زیاد داشتند منظره تهدید آوری را به وجود میاوردند ، از خلال فریاد های دخترانی که از کشت زارها به سوی دهکده میدویدند کلمات ((آلمانها ، آلمانها میایند !)) پیوسته آشکارتر به گوش‌میرسید .

مدیره مکتب باخود نجوا کرد: ((باید اقدام فوری به عمل آورد !)) وبه پشت کندوها شتافت دررا گشود وآهسته گفت:

ـخطر نزدیك میشود ، از عقب خانه به طرف جنگل بدوید !

جوان تلگرافی بید رنگ از کلبه بیرون آمد و شتابان گفت :

ـاسبابها را جمع کنید ، من خواهم گریخت !

لبخندی حاکی از بی قیدی و بی اعتنایی بر لبانش نقش‌بسته بود به طرف بوته های کنارـ جوی دوید و با چابکی و نرمی به‌آنسوی پشته پرید.

هاولیك به درون کلبه رفت وروی‌میز کوچکی بکس زرد را با دستگاه مخابره دید که پایه‌های آن به میز محکم شده بود ، پیرمرد پیچ ها را باز کرد و تمام وسایل را در بکس گذاشت و آنرا بست ، آنگاه دیواره عقب یکی از کندو ها را برداشت و بکس را در آن مخفی کرد ، با وجود تمام مخاطراتی که درپیش بود تبسمی رضایت آمیز روی لبانش نشست ونگاه دقیقی به اطراف کند و افگند تا کوچکترین مدرکی به جای نمانده باشد .

صدای فیر سه مرمی از نزد یك خالیگاه کندو به‌گوش‌رسیدمدیرمکتب ناگزیر بود بر اعصاب‌خود مسلطشود تادست وپای خود را گم نکند و کار را به انجام رساند .

دیوار ه عقب کند و را محکم کرد، شیشه الکین را باز نمود ، سیم آنتن را گلوله ساخت و بی آنکه تار های عنکبوت تینده شده گوشه دیوار را بگسلد ، آنرا عقب یکی از چوب بست ها مخفی ساخت ، از مدتی پیش فکر کرده بودکه در صورت وقوع خطر چه باید بکند و اینك تمام کار ها رابا چنان دقتی انجام داد که کوچکترین اثری بجای نماند.

اما احساس میکرد که چگونه قوایش رو به سستی میرود ، در آن شبها که بیدار میماند ومیاندیشد بدون احساس ترس پیش بینی میکرد که چه حوادثی ممکن است روی دهد، همیشه اطمینان داشت که با خونسردی و آرامش کامل از دشمن استقبال خواهد کرد، هنگامیکه آن سه جوان به تصور اینکه این دهکده دور افتاده جای امنی برای اختفای آنها ست روی بام خانه به خواب عمیقی فرو میرفتند ، هاولیك به جای آنهادرپشت کندو، عقب دستگاه‌بی‌سیم مراقبت میکرد و کتاب ((تاریخ ملت چك)) را ورق‌میزد.

او با روشن بینی مردی سالخورده خوب میدانست وقتی این سه جوان را به خانه خود قبول کرد چه خطراتی در راهش قرار گرفت ، اگر دشمن‌تصادفا هنگام عبور از این ناحیه به دهکده میامد چیزی را پیدا نمیکرد ، اما اگر تاگهان با اطلاع دقیق‌یکراست به سوی خانه او میامد در این صورت او مجبور بود تا جان در بدن داشت مقاومت کندو ردپای آنها را به دشمن نشان ندهد ، این فکر مانع آن شده بود که هاولیك علیرغم تمام دستور ها و اعلامیه ها وتفنگ خودرا تحویل دهد.

اما با شنیدن صدای سه‌مرمی ایکه در نزد یك کلبه به گوش رسید و ظاهرا فقط یك هدف داشت وضع به کلی عوض شد، وقتی هاولیك در ب کلبه را در عقب خود بست متوجه شد که چگونه دستایش میلرزد ،هنگامیکه به سمت بوته های توت‌زمینی به جایی که فراری به پشته دیگر پریده بود ، میرفت تاگهان‌سالهای دراز عمرش بر شانه های او سنگینی کرد .

در حالیکه شاخه های درختان را از هم باز میکرد ، میکوشید خود را قانع سازد که صدای فیر مرمی ها فقط اخطاری‌بوده و صدای فیرهای متواتری که گوشهای او آشکا را تشخیص داده تنها دردرون اوطنین افگنده است.

در نیمه راه باغ و بیشه یی که در آن سوی آن قرار داشت‌بر روی چمنی که در هنگام بهار علفهای زرد رنگ روییده بود جوانی که میخواست جان خود را نجات دهد بروی افتاده و چهره اش در علفها پنهان بود ، شکار چیان مدتها در این قسمت چمن کمین کرده بودند تا راه‌فرار او را قطع کنند .

پیر مرد چشمها را بست ، اوبه منظره مرگ عادت داشت اما مرگی که به دهکده میامد و به عنوان دوست به خانه سالخورد گان میرفت ، اما او امروز مرگ را برای نخستین بار در قیافه فاشیست های نازی‌میدید .

لطفا ورق بزنید

و حشتی که بروی چیره گشت چنان او را فلج سا خت که تسلط بر بد ن خود را از دست داد و با انگشتها ی متشنجش به شا خـــه ها چنگ زد تا بر زمین نیفتد .

او لین د سته عسا کر ی کـــه شتا با ن به طر ف خا نه آمدند اورا روی زمین یا فتند ، تکا نش دادند و نا گز یر شدند او را ا ز شا خه هاکه حتی در حال بیهوشی محکم نگهدا شته بود جدا کنند.

اس‌اس ها که مو فقیت شا ن در خونریزی آنا نرا و حشی وخشمگین سا خته بود یکی به د نبا ل د یگری فریاد میکشید ند که جوا ن مر می خورده از این خا نه بیرو ن آمده وباید خا نه را آتش بز نند .

آنا ن با تفنگ ها ی آماده برای فیر کنار هم در دایر ه های تنگی در ا طرا ف خا نه ا یستاده بودند ، پیر مرد فر تو ت زیر ضر با ت قندا ق ها ی تفنگ خا مو ش روی زمین با غ زانو زده بود و اس اس ها تما م لواز م خا نه ا ش رامی شکستا ندند و زیر و رو میکردند، متو جه شد ه بودند که دردهکد ه هیچکس نیست که بتوا ند مسلحانه دربرابر شا ن مقاومت کند و آتش خشم آنا ن شعله ور شد ه بـــود، آنوقت سیم آ نتن رادر میـــا ن شاخه‌ها ی درختا ن کشف کردند .

سیم آنتن خو ب مخفی شـــده بود،دور شا خه یی در میا ن بر ـ گهای سبز می پیچید و از پا ئین به‌هیچ‌وجه دید ه نمیشد ، امـــا محل اتصا ل آ ن بابام امکا ن‌پذ یر نبود ، تما م اس‌اس ها بطـــر ف کندو هجوم آوردند و در جستجوی بی سیم از هم سبقت گر فتند ،اما همینکه در ب پستو را گشو د نـد مبهو ت و پر یشا ن به جا ی خـود میخکو ب شد ند ، در انبار جـــز چنـــد کنـد و ی کهنـــه و شکسته عسل و مقداری و سایـل تربیه زنبور عسل که روی میـــز قرار دا شت چیز د یگر ی نبود .

سر د سته ا س‌اس ها به سو ی هاولیك دو ید ، پس گر دنش ر ا گر فت و فر یاد کشید که با یـــد بید رنگ مخفیگاه‌بیسیم را نشا ن دهد ، میگفت : انکا ر سو د ی‌ندارد زیرا آنها اطلاع دارند کـه فـر ـ ستند ه در همین کلبه ا ست وچنا ـ نچه او از نشا ن داد ن محل آ ن امتنا ع ورزد در ظـــر ف پنـــج دقیقه تما م خا نه در میا ن شعلـه های آ تش خوا هد سو خت .

پیر مرد آهسته چشمها ی آ بی و بی‌فرو غش را گشو د ، از فرا ز شانه ا فسر آلما نی د هکد ه خود رامید ید ، چشمش به بر گها ی آفاقی فراز بام خا نه افتا د که از زیر آنها تا ریخها و صلیب هـــای ساخته شد ه از سفا ل به وی درود میگفت ، درختان گیـلاس رامشاهده کرد که با ز حمت و شکیبا یـــی فراوان برا ی آمو ختن پرور ش‌میوه به‌همسا یگا نش به دست خود پیوند کرده بود .

زنبو را ن خود را دید که با ـ هیجا ن میا ن بو ته ها ی گـــل و کندو ها در پـرواز بودند، باز ـ گشت شعو ر ش با نچه در سراسر عمر برا ی او عزیز و گرا مـــی بودآرامش و متا نت خلل نا پذ یری راکه در شبها ی بیدا ری در باره آن ا ند یشید ه بود به وی مـــی بخشید ، هر عمل مسا لمت آمیز ـ ش ، ازپیوند درختان گیلاس‌وپرور ـ ش زنبو را ن عسل تا کار کرد ن درباغ ، اینك به طرز عجیبـــی باآخرین‌عملی که میبا یست ا نجا م دهد ار تبا ط متقا بل دا شت ،چون زندگی صلح آمیز را دو ست دا ـ شت نمیتوا نست جز پیکا ر با آلمان هاکه صلح و آرا مش کشور ش‌را بهم‌زده بود ند ، کار د یگر ی انجام دهد .

با لحن ملا یمی گفت :

ـفر یاد نکشید ، من به شمـــا چیزی نخوا هم گفت !

سر د سته ا س‌اس ها که‌مفهوم این جمله را در ك نکرد ه بود و می پندا شت که پیر مرد بیمنا ك شده و میخوا هد مخفیگا ه بی سیم ر ا نشا ن دهد ، فریاد بر آورد :

ـمتر جم ، مترجم !

اما و قتی متر جم به زبـــا ن شکسته‌چکی که‌خا ص آ لما نهـــای ((سو د ت)) ا ست خوا ســـت پیر مرد را متقا عد سازد ، ا وفقط سر را به علا مت نفی تکا ن داد و آنوقت سر د سته که‌در آتش خشم میسو خت پیر مرد را به یکســـو کشید، تفنگ یك اس‌اس را گر ـ فت‌وباخشم و د یوا نگی به میـان کند و ها فیر کرد و فر یـــا د کشید : ((فیر ، فیر !))اس ا س ها به پیر وی از وی کندو ها رابه مرمی بستند ، صبر نکر د ند کـــه کندو ها را یکی یکی بگشا یند ،بلکه آنها را درهم شکستند و رو یهم ریختند ، کند و ها بسا ن مر د می که ضر بت مهلکی به‌آنـان‌واردشده باشد رو ی زمین میا فتاد ، ا ز شا نه ها ی شکسته آنها عســـل غلیظ، رو ی زنبو را ن و خا نـــه های‌شکسته آنها جاری میشد .

زنبو را ن که در اثر فیر مرمی وشکسته شد ن کندو ها رمیـــده بودند به سر عت از سورا خ کندو های شکسته خا رج میشد نـــد ، بیمزده بـه اطراف پـــرا گنـد ه میگشتند ، به صور ت د ستـــه های کوچك وبزرگ برفراز با غ پرواز میکرد ند و بهر چه سررا ـ هشا ن بود حمله میکردند .

افراد اس‌اس دراثر وزوز گـوش خراش آنها که پیو سته فز و نـــی میگرفت‌دست وپای‌خودراگم کردنـد وبیهو ده میکـو شید ند ا یـــن حشرا ت را از خود دور کنند ، دستها را در هوا تکا ن میدا دند و سر انجا م پا به فرا ر گذا شتند .

سر د سته که از نیش زنبو را ن درامان نمانده بود فریاد میکشید . دشنام میداد و تهد ید میکرد که فرار یا ن را اعدا م خوا هـــد کرد و همین تهد ید ها مو ثر افتاد وبالاخر او راه مو فـق سا خت کـه افراد د سته را دو باره جمـــع کند .

یکبا ر د یگر از فا صله ز یادی باغ را که اینك بر فراز آ ن ا بـــر تهدیدآوری از زنبو را ن آو یخته بود و گا هی فرود میا مد وزمانی بلند میر فت ا حا طه کر دند ، زنبو را ن ما نند ر عد می غر ید ند واز یکسو ی با غ بسوی د یگر آن پرواز میکر د ند و دسته هـــای کوچکی ازآنها که آماده نیش زدن بود بهرسوحمله میبردند.

مدیر مکتب در با غ مقا بل کندو های و یرا ن شد ه خود زا نو زده بود ، با د ستها ی لر زا ن شا نه های عسل شکسته شد ه را نوازش میداد و ما نند کودکی میگر یست ، زنبور ها که و حشتزده با طرا ف پرواز میکرد ند رو ی مو هـــا ی سرو ریش و سینه ودستها ی‌اومی نشستند د سته یی که پیرا مو ن او میگشت پیو سته مترا کمتـــر میشد ، مثل ا ینکه در و جود او پنا هگا هی می جست و یا درنزدیکی بااو آرا مش مییا فت ، هـر د م زنبو را ن بیشتر ی رو ی بدنش مـی نشستند ، دیگر جـای خا لی وجود ندا شت .

دستهایش ازشهد عسل‌چسپناك واز شد ت درد وو حشت کر خ و بیحس شد ه بود ، با این حا ل توانست ملکه زنبو را ن را در تکه های شا نه ها ی شکسته پیـــدا کند ، ملکه زنبو را ن ظا هرا بیحس شده بود وقدرت پرواز نـدا شت پیر مرد با احتیاط آنرا بـر نـو ك انگشت سبا به خود گذا شت و با صدای لر زا ن و گر یا نـــی گفت :

ـ((آنها اینطور ند ... حتـــی زنبو را ن را ...میکشند !))

سر د سته و متر جم گر یختـه وعقب د یوار خا نه ها و لیك پناه برده بود ند و از آنجا فر یـــاد میکشیدند که او تو قیف ا ســت وفورا باید از باغ خا ر ج شـــود وخود را تسلیم کند و گر نه بـــه سمت او فیر میکنند .

آموز گا ر پیر سخنا ن آنها را نمی شنید ، پس از آنکه متر جم برای‌سومین با ر د ستور را تکرا ر کرد، سر د سته تفنگی را بد ســت گرفت ، این از آ ن تفنگها بود که باآن کندو ها را شکسته‌بودند و قندا ق آ ن هنوز از شهد عســل چسپناك بود، قنداق را بیصدا بـه شانه گذا شت و نشا ن گر فـــتو فیر کرد ، پیر مرد بیصدا به زمین غلطید .

اما در حا ل احتضا ر، هم چنا ـ نکه رو ی علف ها میا ن شا نـــه های شکسته درا ز میکشید ،دستش را با ملکه زنبو را ن که بر نو ك انگشت سبا به آ ن نشسته بود ، بااحتیا ط و ملاطفت فو ق ا لعا ده یی به جا نب صور ت برد ـ بـــه لبها یش نزدیك کرد و آ ن را بو ـ سیدو نجوا گو نه بـــا صدا یـی شکسته زمز مه کرد :

ـ((وطن ما خا نه ما ست ، ما هردو برا ی حفا ظت خا نه هـــای خود جان دادیم .»

هنر و مردم

تیاترونا همگونی

هنر تیاتر و تعهد آن نسبت به جامعه

هنر عبارت از باز آفرینی واقعیت بامدد اندیشه وتخیل هنرمند است ،یااینکه ابتکار خلاقهٔ انسان برای بازآفرینی واقعیت ، هنر است .درهنر ذهن آدمی واقعیت را به یاری رمزها ، نماد ها وتصویر های که از شناخت او صورت میگیرد ،می آفریند .

کرده است . هنر در جوامع بورژ وازی وبر خواست طبقات‌حاکم هدف بوده‌ولی هنررسالت مند همان هنری است که وسیله باشد نه‌هدف والتر بینامین متفکر آلمانی در باره هنر طرز فکری چنین دارد : (درادبیات باید مردم را با زندگی حاضر شان بیگانه کرد.) معنی جمله

این است که در هنر باید از یك سو واقعیت های موجود را تغییر دادوازسوی‌دیگرتصویری ازدنیای‌که‌بهتروانسانی تراست عرضه‌کرد (۱)

تیاتر که خود مخلوطی از ادبیات وهنر اکت وتمثیل است برای منظور مااولویت دارد چه

در تیاتر است که بیننده چیز را به‌چشم می‌بیند وبا گوش ها میشنود . ما میتوانیم اثری نوشته‌شده‌رابه‌شخصی بسپاریم تابخواند آنوقت برای ما روشن نیست که چقدر توانسته

از اثر تاثیر پذیرد ، شاید باخود نجواکرده باشد :

آیا چگونه چنین چیزی واقع میشود؟ اما در تیاتر می‌آیدومی‌بیند وبعدپنداری‌راکه شاید نمیتوانست بپذیرد باور میکند . بااین حال تمام مردم که خوانندوتعلیم یافته نیستندفقط عدهٔ محدودی میتوانند از خواندن لذت ببرندو

بقیه درصفحه ٥٤

(۱) تورج‌رهنما، (به‌مناسبت‌هشتادمین‌سالگرد برتولت برشت) ،سخن ، ٥ـ٦، (۱۳٥۷)

سوفوکل از نخستین پایه گذاران تیاتردر یونان باستان

هنر انواع مختلف دارداماقدر مسلم اینست که هنر اولیه انسان نقاشی وحکاکی بر روی سنگها بوده است ،باتکامل‌انسان همانطور یکه

همه روابط او تکامل کرده ، هنر نیز انکشاف یافته وجزو اساسی زندگی انسانها گردیده است . درمسیرزمان تحولات وتغییراتی حاصل

موضع گیری ثمربخش زنان

شرکت عظیم زنان ملل جهان در پیکار بخاطر صلح یکی از ویژه‌گی های ارزشمند دو ران ماست.

دورانی که‌بشریت به پاسدا ری از صلح بپا میخیزد وجنگ ونیروی جنگ طلب را در هر عرصه محکوم به شکست میسازد .

زن این عنصر فدا کار که نیمی از نفوس بشر یت را تشکیل‌میدهد در هر گوشه یی از دنیا صدا ی اعتراض شدید ش را نسبت به تجاوز قوای جنگ طلب بلند میکند چنا نکه :

موضع گیری‌جدی‌وثمر بخشس زنان آگاه واندیشمند جهان هر روز در اتحاد یه های اجتماعی وپارلمان ها وموسسات بین المللی به‌ویژه در مورد اقدامات علیه تجاوز در شرق میانه،علیه سیاست تبعیض نژادی واپاتاید به نحو چشمگیر ی‌تبارز می نماید وشعار (صلح) سر لوحه تمام انجمن ها، اتحادیه‌هاوموسسات زنان جهان قرار گرفته است‌اتحادیه های مترقی زنان ملل‌جهان‌درهمه‌مرام نامه‌ها اطلاعیه‌هاوفیصله‌نامه‌های خود به‌نحوی از انها آن قو ا ی جنگ طلب وارتجاع بین المللی را محکوم سا خته اند که :

سیاست تجاوز وجنگ را تقویت می نمایند ومسابقه تسلیحاتی را دامن میزند و باعث وخامت اوضاع بین الملل میشوند ،در نقاط مختلف دنیا جنگهای محلی را تحریك می کنند، به آزادی ملت ها تعرض‌می‌نمایند، جنبش های آزادی بخش ملی راسر کوب ورژیم‌های فاشیستی وتبعیض نژ ا د ی ر ا رو یکار می آورندو آزادی های مدنی واجتماعی زنان را از میان می برند. بدین جهت زنان روشنفکر ونمایند گان ملیو ـ نها زن بادلیری وشجاعت بخاطر دفاع از صلح جهانی وضد جنگ اعلام میدارند که :

مبارزه برای صلح با مبارزه برای استقلال ملی‌ترقی وآزادی‌ملل ودموکراسی با مبارزه علیه ا ستعمار و استثمار نو ارتجاع ودیکتاتور ی‌در یك جبهه به پیش برده میشود .

ودیگر همه زنان سر اسر دنیا در وجود اتحادیه های ملی وبین ـ المللی وسازمانها وظیفه‌خود میدانند که‌نه تنها در راه آزادی وحقوق همه جانبه زن مبارزه کنند بلکه برای بیداری زنان در عرصه ملی وبین ـ المللی پیکا ر نما یند .

(وطن مانند کلبه تست اگر کسی برای غارت آن وارد شد باید او را شکار کنی حتی اگر به قیمت مرگ تمام شود واین کسس هرکه میخواهد باشد جاپانی فرانسوی. امریکایی یا چینی .)

اینها سخنانی است از یك دختر مبارز وپیکار جوی‌ویتنامی که دلیرانه وبی هراس می‌رز مد وبخاطر دفاع از سرزمین پاك و مقد سش همواره در سنگر نبرد می ایستاد تا با ریختن‌آخرین‌قطره خو نش‌درفش پیروزی را بر افراشته نگهدارد.

ولی با آنهم این دو شیزه رزمجو ورزمنده ویتنام گا هی با خود چنین می اندیشد ومیگو ید .

مرتب از خودم می پرسم که چرا انسانها یکدیگر را به قتل می رسانند ؟ !!

این احساس پاك ورا ستین در نهان خانه دل همه زنان اعم ازسپید وسیاه پیروجوان‌وشهری وروستایی باقوتش باقی است .

وصلح برای زن، برای مادر مقدس است زیراضامن حفظ آزادی، آرامش وبقای فرزندان اوست .

کدامین مادر مشتاق‌است که فرزندش در وحشت وخود خواهی جنگ جویان طماع سینه اش را گذر گاه گلوله ها سازد ،کدا مین مادر ؟ !

بگذار فریاد رسای صلح ازگلوی او بگوش رسد، صلحی پایدار و جاودانه ...

زیرا احساس زن، عاطفه زن و قلب زن تاب پذیر ش کینه ونفاق وجنگ وکشتار را ندارد وسرشت جنگ جویی‌وانتقام گیری‌در نهادش هرگز آب نخورده است.

بجز آنکه او موجودیست صلح آفرین، پر صفا، زندگی سازوآرامش بخش .

بقیه در صفحه ٤٥

کدامین مادر مشتاق است که‌فرزندش دروحشت‌وخود خواهی‌جنگ‌جویان طماع سینه اش را گذرگاه گلوله ها سازد ، کدامین مادر ؟!

خانواده‌ها و فرهنگ

صا حبا ن عقید ه و رهروا ن‌تر- قی و پیشر فت ما نند تمام عناصر واقع بین متعقد اند که خا نواده ها سلول ها ی او لین جا معه بوده و هما نطور یکه از اجتما ع تا ثیر پذ یر ا ست بر ا جتما ع نیـــز نقش واثر دارد .

بناء برا ی پا کیزه نگهدا شتن ونیکو نگهدا ری خا نواده هامتو جه فر هنگ آ ن نیز با ید بود .

قبل از اینکه به بحث در بار ه پرداخته آ یـد لازم و ضروریست تا فر هنگ و معنی و مفهو م آ نرا در یافته برو شنی آ ن، مطا لـب دیگر را به ار تبا ط فر هنگ خا - نواده بررسی نمود.

علما و دا نشمندا ن را عقیـده بر اینست که فر هنگ عبار ت‌است از مجمو عه ا ی آرزش هـــا ی مادی و معنو ی جامعه بشر ی که‌در جر یا ن فعا لیت اجتما عی ،تار - یخی آ ن ایجاد شد ه ا ست ، فر- هنگ فعا لیت خلاق انسا ن ها را برای بو جود آورد ن این ارزش ها و نحوه ای کسب و انتقا ل آ ن‌نیز در بر می گیرد .

سپس فر هنگ دا را ی دو جا- نب‌بهم پیو سته ا ست : فر هنگ مادی و معنو ی .

فر هنگ ماد ی عبار ت ا ست‌از مجموعه ای و سا یل تو لید ی ، تخنیك تجر به تو لید و سا یر ارز- ش ها ی ماد ی که یك جا معـــه در هر مرحله از تکا مل تا ریخـی خوددر اختیا ر دارد .

فر هنگ معنو ی مجمو عـه ا ی دستاورد های جا معه را در همـه زمینه ها ی علم وهنر و اخلا ق و فلسفه تشکیل می دهد .

اما آنچه فر هنگ خا نواده هارا تشکیل می دهد با اینکه با فرهنگ اجتما ع که مختصرا در با ر ه صحبت شد ارتباط نا گسستنی‌دارد ، عبار تست از مجمو عه عقا ید ، عـا دا ت ، رو ش ها، آرمان ها ، ومقر را تی که در امور حیا تی خا نواده ها در هر بخش ار تبا ط داشته‌و تما م فعا لیت ها ی‌اجتماعی به‌شکلی از اشکا ل به آ ن‌پیو ست بوده و قو یا گره خورد ه است .

فر هنگ خا نواده ها نظر بـــه شرا یط محیطی و سطح ز ند گـی سخت از هم فر ق دا شته و منو ط ومربو ط ا ست به زند گی اجتما- عی و منا سبا ت اقتصاد ی خا نوا- ده ها .

از آ ن جا ی که اعضا ی خانواده ها در محیط اجتما عی به فعا لیت های مختلفه ای مصرو ف اند، ا ز محل کا ر وار تبا طا ت روز مره بر دا شت ها ی دا رند که خوا ه ناخواه این اید ه ها و نظر یا ت بیرون از منزل در طرز تفکر شا ن اثر نمود ه و با عث می شود کـه فر هنگ خا نواده د چار دگر گو نی گر دد .

وزما نی این تغیر به نفع‌خانواده بود ه می توا ند که وا لدین وعنا- صر چیز فهم نظر یا ت خو یشرا نظر به شرا یط خا نواد گی و فق داده و با عث پرا گنده گی نشوند در یـن جا بینش در ست ، تد بیر علمی و انعطا ف پذ یری توا م بـــا قا طعیت ، خا نواد ه را از سر - گردانی حفاظت می‌نماید .

گذ شته ازین ر یشه ای از فر - هنگ خا نواده را سنت تشکیل می دهد ، و سنت بخشی‌ازفرهنگیست که بو سیله اجدادو گذ شتگا ن و نسلهای گذ شته شکل گر فتـــه بیشتر بر روحیه خا نواده تا ثیـر دارد .

در لا بلای سنت ها ی گذشتگان نظربه‌شرا یط محیطی و ا جتما عـی عقا ید خرا فی نیز جای گر فتـــه که‌به مثابه علف های هـر ز ه ، نقش منفی در ا مور خا نواد ه گی دارد . همچنا ن سنت ها ی گرا - نبها ی از گذ شتگا ن با قیما ند ه که حفظ و نگهدا شت آن در جهت تر قی ضروری و حتمی ا ست .

بناء فرهنگ خا نواده نیز بـه رشد و نمو ضرور ت دا شته وبرای اینکه زند ه وپو یا باشد در غنا و زنده نگهدا شتن آ ن و ظیفه ورسا- لت اعضا ی خا نواده شرط ا ست باید با روشن بینی ورو ش علمـی هر یك بکو شند تا فر هنگ خا- نواده ها زند ه و جا ندار وهمچنان نیرو مند حفظ گر دد و سنت ها ی ارزنده آن محافظه شود.

درین جا لا زم ا ست تا برا ی ارز شمند ی هر چه بیشتر سنت ها ی خا نواده گی و حفظ رو حیـه متشکل هما هنگی بیـــن اعضا ی خانواه‌د ایجاد گردد تا در مقا بـل حوادث ومشکلا ت دارا ی تو ا ن و با یداری منطقی با شند .

درین مسیر خا نواده ها ی موفق اند که مرز و حد ود مسو لیت هاو حقوق‌یك‌دیگر رابدرستی درك نموده وبدانند چه بکنند که‌افتخار خانواده شان دو چند شود و چه کاری را نکنند که با عث نا م بد ی خا نواده نشود.

مثلا دخترا ن خا نواده همیشـه با ید متو جه انچه در خا نواده و بیرو ن از آن مر بو ط شا ن ا ست با شند تا با بر خورد ها و رو ش های نامطلوب شان حیثیت خانواده پایین نیا ید و بر هم نخور د .

بچه ها یا پسر ها نیز با صفا وصمیمیت در مقا بل اعضا ی خا- نواده با در نظر دا شت حقو ق‌خود و خوا هرا ن بر خورد دا شته با- شند کار ی نکنند که ا حسا س‌نا برا بری در محیط خا نواده ر یشه بگیرد.

پدر و مادر نیز با واقع بینی در او ضا ع و احوا ل قرار دا شته وباید در قضاو ت شا ن جانبداری دیده نشود .

وقتی این مسا یل درپیش‌چشمان اعضای خانواده بصور ت یـــك اصل خد شه نا پذ یر ، قابل‌قبول باشد ر شته ها ی مو د ت‌وهمکاری دو ستی و صمیمیت ارز شمنـدی فر هنگ خا نواده را با رور نموده وشگو فانی استعداد ها سا حـــه رشد پیدا نمود ه و خا نواده د ر اجتما ع بر جستگی کسب مـــی نماید.

آنچه درین جابیشتر اهمیت‌دارد، ازخود گذری وفداکاری در مقا بـل اعضای خانواده است وآن‌های‌که در طول‌حیات‌توانسته اند بافدا کار ی وصمیمیت روز گار را بگذا را نند به تعین جا و مقا م افتخار آمیزی در خا نواده دا شته هم در زما ن حیاتش احتر ام و تجلیل می شو د وهم بعد از آنکه از جها ن گذ - شت مثال‌خو بی ها در خانواد ه‌بوده و نا مش در فر هنگ خا نواد ه جا و دان می ما ند . پس با ید این نظر یه و عقید ه را همیشه درنظر داشته با شیم .

با در نظر دا شت ، آنچه گفته آمـد مسأ له انضباط از آن جهت ضرور یست که اعضا ی نیك‌وخوب یك خا نواده با فر هنگ بو د ه و حتمی ا ست که در روا بط روز- مره ر شته ها ی مر بو ط عمیقـــا در ك شود .

بقیه درصفحه۵۵

مسوولیت خانواده‌ها و مدارس دربرابر اطفال

مکتب دومین نهاد اجتما عی مهم دریك جا معه پیشر فته ا ست بسیا ری از ارزشها ی اجتما عی و عنا صر فر هنگی از طر یق مکتب در جا معه مستقر می شود . اعضای کهتر خا نواده بخش بزرگی ا ز اوقات خود را در مکتب می گذرا- نند ومهمترین بخش آمو زش خود را در مکتب می بینند .

درس خواندن کودکان :

چرا کود کا ن را به مکتب می فر ستیم آیا برا ی ا ینکه باسواد شو ند ؟ برا ی اینکه در آینده‌مو- قعیت شغلی بهتر ی به د ست آور ند ؟

برای اینکه ا فراد با فر هنگی با ر آیند ؟ برا ی ا ینکه به‌دیگران خد مت کنند ؟

تحصیلا ت مرا حل مختلفی دارد مراحل نخستین بـرای آ مو ز ش سواد و معلو ما ت به کو د کا ن است یعنی تا مین و سا یلیست که فر زندا ن جا معه در آینده‌می توا نند به کمك آنها آموزش مو رد نیاز خود را فرا گیر ند پس د ریك اجتماع امروزی آموزش ا بتدا یی‌و را هنما یی تحصیلی درشمارآموز - شها ی وا جب و اجبا ر یست مانند آمو زش سخن گفتن راه رفتـــن شستشو کردن ومانند اینها.

پدر ومادر و ظیفه دارند کـــه این آموزشها ی وا جب را برا ی فر زند ا نشا ن تا مین کنند و در مورد آنها اصرار و تا کید روا دارند.

مر حله بعدی آموزش به راه‌زند- گی و کا ر آینده فر زندا ن‌مربوط می شو د . در این مر حله متا - سفا نه بیشتر پد را ن و ما درا ن از دو گروه بیرو ن نیستند .

گرو هی که ا صرار می کننـــد فر زندا ن راه پدر ومادر خود رادر پیش گیر ند و گرو ه د یگر ی که می خوا هند فر زند شا ن یاد اکتر شود . یا مهند س .

حال آنکه برا ی تصمیم گر فتن در باره شغل و مسلك آینده فر - زندا ن با ید عوا مل گو نا گو نی در نظر گر فته شود . از جمله‌این عوامل ا ست .

۱ـ استعداد فر زندا ن
۲ـ عقید ه مشا ورا ن تحصیلی
۳ـ امکا نا ت خا نواده
٤ـ نیا زمند یها ی جا معه
٥ـ تما یلا ت فر زندا ن

چشمپو شی از هر یك از ایـن عوامل سبب ا یجاد گر فتا ریهای گو نا گو ن برا ی فر زند و خانواده می‌شود. ازینرو لازم است پـد - ران و ما درا ن در زمینه انتخاب مسلك و شغل آینده فر زندا ن آگاهی داشته باشند . یعـنی اول با ید پدرا ن و مادرا ن ضرور ت تحصیلا ت‌رابرای فرزند ا نشا ن درك کنند و با ا تخا ذ رو شها ی در ست بـه فـرزنـد ان شـان آنها ر ا ر هنـما یی کـنـنـدو همه جوا نب را در نظر بگیر نـد و تنها به‌ندای دل خود گو ش‌ند - هند .

رابطه معلمین ووالدین

پدرا ن و ما درا ن بایدازنخستین روزی که فرزند خود را به‌مکتـــب می فر ستند با مر بیا نش تما س دایمی و منظمی بر قرار کنند که البته بر ا سا س اعتماد واحترا م متقا بل . پدرا ن و مادرا ن با ید به مر بیا ن در زمینه شنا خـت فر ز ند خود کمك کنند از وضـع تحصیل و رفتا ر ش در مکتـــب آگا ه شو ند پیشر فتها یش را در هرزمینه د نبا ل کنند از تشو یق یا تو بیخ شد ید و زیاد بپر هیز ند و خـود ر ا د ر سـر نـو شـت فر زند شا ن سهیم و ذ ینفع بدا - نند .

برا ی ا یجاد چنین را بطه یـــی میان اولیا ومعلمین ا نجمنهای بـه وجود اید تا زمینه همکاری مـیان پد را ن و مادرا ن و او لیا ی مکتب ایجاد گردد وازسوی د یگر پدران ومادرا ن با ید به یاری او لیـا ی مکتب بروند و آنا ن را در بهتـر کردن رو ش کارو تجهیزا ت مکتب یاری کنند و از تجا ر ب و را هنما- ییها ی مر بیا ن در کار تر بیت و درا قبت فر زند ا نشا ن بهر ه‌مند شوند .

آموزش پسران ودختران

امروز خوشبختانه همه جا صحبت ازآموزش سیمینار هاوبررسی مسایل آموزشی است .

اما سوال درین جاست که آموزش از کی واز کجا شروع می شود و آموزش‌و پرورش کدام یك بردیگری برتری دارد ؟

اگر اشتباه نکنم آموزش از اولین لحظه‌پس ازتولدشروع میشود ، از اولین لحظهٔ کـه طفل چشمان خودرا باز می کند و آموزش‌او شروع می شود .

طفل میاموزد وقتیکه گرسنه شد گریه‌کندو به مادر بفهماند که گرسنه است. ویاوقتیکه دستمالان خود را ترمی کند گـریه می کند آنرا عوض کنند اگر شکمش‌سیر است وجایش خشك امادردی دارد این موضوع را نیز با گریه اعلام می کند طفل اولین آموزش را در نخستین روز های تولد از گریه کردن واز گرفتن پستان مادر شروع‌می کند، طفل میخندد زیرا شماکه با او خندیده‌اید اوخنده‌کردن‌راياد گرفته است .

کودك می نشیند برای اینکه نشستن رابااو یاد داده اید ، کودك راه میرود برای اینکه‌راه رفتن را به او یاد داده اید ، پس گفته مـی توانیم که آموزش از نخستین لحظـه زندگی شروع می شود و تا مرگ با انسان همگـام وهمراه است . وقتیکه طفل به تدریج بزرگ میشود نوع آموزش او نیز فرق می کند .یك روز ادای کلمات رایاد می‌گیرد روز دیگرجمله می سازد واین آموزش از دامان مادر شروع می شود ، دنباله آن به کودکستان ، مکتب ابتدایی ، مکتب عالی‌وبالاخره پوهنتون وبالاتر ازآن همچنان به اجتماع کشیده می شودوآنچه راکه طفل از آغوش پر مهر مادر ،کود کستان وغیره نیاموخته باشد خواهی نخواهی در مکتب اجتماع خواهد آمو خت اما این آموختن هرگز شیرینی زمان طفلی و آغوش مادر را ندارد.

اگر تلفظ بابه ومادر برای طفل لذت بخش وبرای مادر و پدر مسرت بخش بوده برعکس آنچه راکه از اجتماع میاموزد برایش نه تنها

بقیه‌در صفحه ۵۳

«حقایق تازه راجع به اطفال جهان»

کودکان افغانستان همانند بسیاری کودکان اکثر کشور های جهان (به استثنای کشور های سوسیالیستی) با مشکلات گوناگون دست به گریبان اند. انقلاب ملی ودموکراتیک ثور که ماهیتا ضد امپریالیزم ضد فیودالیزم و ضد کمپرادوری است با پیروزی خویش ودر اولین روز های پیروزی حل این مشکلات را وظیفه عاجل خویش دانست، وضع کودکان به‌سرعت مورد مطالعه قرار گرفت و تدابیر لازم در زمینه اتخاذشد. ولی بنا نفوذ جهنمی امین و باند ش درحزب ودولت نه تنها کود کان و بهبود بخشیدن وضع شان فراموش شد بلکه بسیاری از کودکان از پدر و مادر و سر پرست محروم شدند و چه بسا که بشکل بسیار بیشرمانه عده ای از کودکان مابه عنوان مجرم سیاسی بزنجیر کشیده شدند و شکنجه دیدند. ولی پیروزی مرحله نوین و تکا ملی انقلاب شکوهمند ثور که امین و باند ش را از اریکه قدرت ظالمانه‌شان به زیر افکند. انقلاب ومردم را از تباهی نجات داد. پلان های مترقی و انقلابی را در مورد بهبود وضع حیات کودکان افغا نستان این مردان وزنان فردای کشور یکبار دیگر روی دست گرفت اکنون وضع فلاکتبار حیات کودکان ماکه دستخوش مظالم جامعه فیودالی بودند در حال تغییر است و باید هم تغییر نماید ، کودکان افغا نستان برای سا ختن فردای باسعادت باید سالم ، پر نشاط و دارای امکانات‌لازم برای زندگی و رشد داشته باشند فراهم آوردن امکانات همه‌جانبه تعلیمی وصحی از اولین گام ها ییست که دولت ملی و مترقی ماجدا به آن آغاز کرده است ، باید باتامین امکانات لازم برای تعلیم و تربیه کودکان، باایجاد شرایط لازم برای پیش گیری ودرمان بیماری ها در سراسر کشور و بخصوص‌در روستاها و شهر های کوچك ، به پرورش روحی و جسمی به شگوفایی‌استعداد کودکان یاری رساند.

حزب دموکراتیك خلق افغانستان درمرام- ، خود در اسناد رسمی، مقالات و بیانات معتدد خود ، طرح ها و پیشنهادات مشخص خود را در باره امروز و فردای اطفال میهن‌ما ارائه داده است و اینك مطابق آن عمل می کند . انقلاب شکوهمند ثور و بخصوص مرحله نوین و تکاملی آن برای تحقق آرزو های تمام مادران برای بهروزی و آینده پر سعادت کودکان وطن‌ما،توانسته است امکانات وشرایط لازم را بوجود بیا ورد.

این امکانات به کمك هموطنان ما می‌تواند باسرعت هر چه بیشتر از قوه به فعل در آید .

واماروز جهانی کودك:

درسال ۱۹۵۰ میلادی به‌ابتکار «فدراسیون‌دموکراتیك بین المللی زنان» و «اتحادیه جهانی جوانان دموکرات روز اول جون (دهم سر طان) روز جهانی کودك ، روز جلب افکار جهان به زندگی اطفال و روز مبارزه برای کسب‌حقوق کامل آنها می باشد .

اینك که در حدود سی و دوسال از ین روز می گذرد و چار ماه بعد سی ودومین سالگرد این روز بر گزار خواهد شد، هنوز بسیاری از کودکان جهان از دست یابی‌به ابتدایی ترین حقوق خود محرو مند مفاد اعلامیه حقوق کودك برای‌بسیار ی از کودکان هنوز بروی کاغذ مانده است واین در حالی است که کود کان کشور های سو سیالیستی در پناه صلح وقوانین مترقی اجتماعی سال هاست که زندگی شاد و سر شار از سعادت دارند و به «قشری ممتاز» درین جوامع بدل گشته است .

دو جهان ودو سرنوشت

خرابی وضع اطفال ، خاص افغا نستان‌قبل از انقلاب نیست ، این پدیده ای است اجتماعی ،خاص کشور هاییکه نظام طبقاتی برآن حاکم است ، این بلیه اجتماعی حتی در پیشرفته ترین کشور های سر مایه‌داری نیز به درجات و اشکال گوناگون به نظرمی خورد . مثلا در ایالات متحده امریکا (این پیشرفته ترین کشور جهان سر مایه داری) پنج میلیون کود ك از رفتن به مکتب محروم است۱۲میلیون طفل‌فقط امکان‌تحصیل تاصنف هشتم ابتدایی رادارند. درین کشور و ضع اقلیت های نژادی ازین‌هم‌بدتر است. فیصدی مرگ ومیر میان کودکان سرخ پوست هشت برابر کودکان سفید پوست است اطفال سرخ پوست بطور متوسط فقط تا صنف پنجم ابتدایی امکان‌تحصیل دارند. درآلمان فدرال شصت وسه فیصد متعلمین مکتب به انواع مریضی های روانی مبتلا هستند و پنجاه فیصد بیماری های دیگر دارند ۱۶ فیصد اطفال ۱۲ ساله و چهل و پنج فیصد اطفال ونوجوانان ۱۴ تا۱۷ ساله این کشور به مشروبات الکهولی و مواد مخدره معتادند.در فرانسه از ۸۵ هزار طفلی که مادر انشان شاغل هستند ، فقط ۶۰ هزار کودك امکان دارنددرروستا های این کشور طی سه سال (۱۹۷۳- ۱۹۷۵) حدود ۲۲۲۰ مکتب تعطیل شده است .

امادرمقابل این جهان پردردورنج کودکان باجهان دیگری روبرو هستیم که کودکان مانند تمام شهر و ندان سر نوشت کاملا دیگری دارند جهان سوسیا لیزم و کشور هاییکه راه رشدغیر سرمایه داری را درپیش گرفته اند. در کشور های سوسیا لیستی اطفال از حقوق بی شماری‌بر خوردارند.دولت برای تطبیق دادن برنامه های خود با نیاز های روز افزون خانواده ها به اطفال توجه دایم دارند به عنوان مثال در اتحاد شوروی همه اطفال بدون استثنا در سن هفت سالگی به‌مکتب می روند پس از هفت سال امکان ادامه تحصیل در مدارس متوسط عمومی تخصصی و حرفه ای برای همه و جوددارد. قانون اساسی کشور شوروی ، آموزش‌تا پایان دوره متوسطه را اجباری اعلام نموده است اکنون در اتحاد شوروی ۱۵۹ هزار مکتب عمومی وجوددارد که ٤٦ میلیون متعلم ازآن هااستفاده می کنند. کتاب های درسی برای متعلمان رایگان است ۷۵۰۰ کتابخانه مخصو ص اطفال و ۱٤۰ هزار کتابخانه در

بقیه‌درصفحه ٤٥

باوجود اعلامیه های که ازطرف ملل متحد درمورد بهبود زندگی اطفال پخش می گردد . باانهم وضع اطفال در بعضی ازکشور هادرچنین حالتی قرار دارد .

عشق میهن

خوشا در راه مردم جان سپردن

بعشق مهربانی مردانه مردن

خوشا سر باختن در عشق میهن

خوشا نام نیکو با خویشتن بردن

ستنگر

بهانه

دیدم نگار خود را میگشت گرد خانه
بر داشته ربابی میزد یکی ترانه
بازخمه چو آتش میزد ترانه خوش
مست و خراب و دلکش از بادهٔ شبانه
در پرده عراقی میزد بنام ساقی
مقصود با ده بودش ساقی بدش بهانه
ساقی ماه رویی در دست او سبویی
از گوشهٔ در آمد بنهاد در میانه
پر کرد جام اول زان بادهٔ چو مشعل
در آب هیچ دیدی کاتش زند زبانه
بر کف نباده آنرا از بهر عاشقانش
آنکه بگرد سجده بوسید آستانه
بستد نگار از وی اندر کشید آن می
شد شعله ها از آن می بر روی سر روانه
میدید حسن خود را می گفت نیک و بد را
نی بود و نی بیاید چون من درین زمانه
شمس الحق جهانم معشوق عاشقانم
هردو بود به پیشم جان و روان روانه

جامی

پردیس

لیری لیری له خپل کورنه
خانله ناست یم پردیسی یم
هیښ هیښ گورمه بهر ته
له نظر سره راهی یم

• • •

یخ دی- ژمی دی- خپله ده
دهوا خپی دی خړی
آسمان خړ دی - خمکه سپینه
راکوزیږی واوری لړی

• • •

دفضا په سوړ گوگل کی
دتورتم لړه سپیره ده
خوا ! دخمکی سپین تنر کی
رڼا ورځ هر خوا خوره ده

• • •

شور دی - زوږ دی، حرکت دی
خمکه ،هسك ، واړه ، لړزیږی
دانسان دبری کړ یکی
دطبیعت زړه کی غبر کیږی

• • •

طبیعت له ډیره قهره
زړگی ډك چیچی غاښو نه
دانسان زمولول غواړی
په ژوندون کړی گوزارو نه

• • •

مگر دلته ناتوان شوی
انسان ستر دی لاژوندی دی
اوس په هرڅه واکمنی کا
ډیر غښتلی میړنی دی
ددسامبر ۲ - ۱۹۸۰ کال
دریدزن-انترهوتل
دمو کراتیك آلمان

دریای خروشان

دلم مانند دریای خروشان
چوموج پر تلاطم سر به طغیان
چوسیلابی که خشم آگین وسرکش
خس وخاشاك روبد جمله یکسان

ژوندون

ناامید

زتاب‌آتش عشقش گداخت دل به برم
دعا کنید که ریزد فروز چشم تر م
چه جلوه می‌کنی ای نوبهاردرنظرم
که من زشوق خیالش در عالم دگرم
درین حدیقه من آن نخل خشك بی ثمرم
که ناامید به سوی بهار می‌نگرم
چه سود گر کند آزادم از قفس صیاد
کنون‌که سنگ حوادث شکست بال وپرم
یك امشبم مگذارید دوستان تنها
چون شمع نیست امید حیات تا سحرم
صدای قافله سالار مرگ گشت بلند
شنیده بانگ درادر تدارك سفرم
اگر «نوید» وصالش بیاوری قاصد
زفرط شوق به گرد تو کشته جان سپرم

«نوید»

فرونزه ته

هغه وخت چی‌زه د لیکوالو او شاعرانو پـه‌ډله کی دشوروی اتحاددقرغزستان جمهوریت ته‌تللی وم د پاریدلی احساس په لارښوونه‌می‌لاندنی شعر جوړ کړ اودکنت د سیمی دسمنتو دفابریکی دکار گرانو په ټولنه کی می واوراوه‌چی د ترجمان له خوا په روسی ژبه ترجمه کیده .

قتیل خوږیانی

فرونزه ستا د طبیعت هره څپه کی
دمستی یولوی جهان ته می نظرشی
زه انسان یمه سینه کی زړه دغو ښو امید ونه دانسان دی پکـــی نغښتی
زړه می مه ازار و ی حسینو ښکلو د دردونو لوی توفان دی پکی نغښتی
چی هرڅومره زړه راجگ کړمه‌مستی ته
دوطن غـریب انسان ته می نظـرشی
که نه فرونزه ستا ښکلاله مستی ډکـه هره څنډه یی له ډیری هستی ډکـه
ویمه شعرمی‌ستاله‌پیغلو نه قربان‌کړای ده ادایی له انسان پر ستی ډکـــه
ویمه شعر یی کړم د غاړی امیلونه
خوښکلا د خپل افغان ته می نظرشی
فرونزه زه ستا په ښکلا باندی مین یم ستا د پیغلو په ادا باندی مین یم
ښایسته ښکلی مخونه در کی گرزی ستا له پاره په هر چا باندی مین‌یم
توری ، زیړی زلفی مستی درکی‌گرزی
چی داستا باغ وبوستان‌ته‌می نظرشی
پشپسیك هوتل

او مظهر عشق بود و من مظهر ننگ
وقتی که فشردمش باغوشم سنگ
لرزید دلش ،شکست و نالید که آخ
ای شیشه چه میکنی تو در بستر سنگ!؟
(کارو)

سنگی

الا ای هموطن برخیز برخیز
به خصم این وطن مردانه بستیز
اگر پیش از تو در سنگی نمیرم
بدست خویش خون شه رگم ریز

شهپال

از شگفتی های رنگ رنگ جهان

داکتران اجل را فریفتند

مریضی که هشتاد بار بدیار مرگ پای نهاده و دو باره بدیار هستی آورده شد .

• • •

چند ی قبل ا نجنیر ی در کشور شوروی حا لش بهم خورد . در حا لیکه هر روز با تن ا ستوار کار میکرد و از نشاط و سرور صحت بر خور دار بود او که هفتاد و پنجسال دا شت هنو ز بسن کهو لت و پیر ی نر- سیده بود، دماغش با نیر و- مند ی کار میکرد و هیچ علتی وجود ندا شت که او رابه با زنشستگی نیاز مند گر داند . صر ف گا - هگاهی دل لرزه او را تکلیف میداد اما تکلیفش چندان قا بل تشو یش نبود .

روزی هنگا م صبح نا گها ن درد شد ید ی بسینه اش خلید و قفس سینه ا ش از با زو بسته شد ن باز ما ند . انگشتا ن د ستش بی اختیا ر بلرزه افتاد . همسر ش گوشی تیلفون را بر داشت و با- دستپا چگی نا له و فریاد کشید: ((زود با شید . بکمکما ن برسید ! حا لش سخت خرا ب است...)).

درد مانند تیغ برند ه که گو ئی سینه اشرا مید رید تن او را دقیقه بدقیقه سست و ضعیف میسا خت در خلال نا له ها اند کی آ را م میگر فت و ما نند پیکر بیجا ن بید م و دود میا فتاد . حا لت نه خوا ب و نه بیدار را دا شت پو ست بد ن سبز ینه اش رو بخشکیدن گذا شت . باز وا نش که میان حلقه ها ی تیو پ را بری اتکا ء دا شت رو ی لحا ف بیجان و بیحر کت افتاده بود .

تشخیص قاطع تو سط مایو کار دیال حسا س حتی از ا حتما ل بعید بنظر میا مد با آنهم داکتران بصورت یك تیم جهت بر گر داندن نفس با وبا سر عت هر چه بیشتر دست اند ر کار شد ند و توا - نستند خطر را از سر مر یض رد نما یند . سپس او را بمعا لجه خانه بردند تا آ ن لحظه کدا م تشو یش د یگر ی بمشا هده نمیر سید .

یکهفته گذ شت . شبهنگا م حین خواب مر یض زند گی راپدر و د گفته بود . ا گر خطو ط رو شنائی خطر روی پرده نما یا ن نمیگردید و اگر زنگ اتومات بصدا در نمی- یامد همگا ن بیخبر میما ند ند مر یض در ست بحا ل خوا ب خوا بید ه بود . فقط همین بو د و بس!

صدا ی (سو سو س)ا شاره شنیده شد . مر یض با سر عت هرچه بیشتر بار دیگر بمر کز نفسبا ز گر دانی برده شد و بار د یگر مسا عی برا ی ا حیا ی ا و آغاز گردید . مد تی چند گذ شت دا کترا ن متفقاء بر این را ی بودند که او مرده ا ست . پلکها یش در برا بر رو شنی وا کنش نشان نمیداد در شا هر گها نبض حس نمیشد . تنفس سقو ط کرده بود حوا سش از فعا لیت بازما نده بو ده . گو یا جا ن از پیکر ش جدا شد ه بود و زند گی را پدرود گفته بود و لی در برابر ا ینهمه مشاهدا ت علم سر کشی نشا ن میداد وباور دا شت که او نمرده است . علم فرا موش نکر د ه بود که دا کتر بر نارد دا کتر معروف فرا نسوی از تجا ر ب ومطالعات علمی اش این نتیجه راباز گو کرده ا ست : ((هرگاه خوا سته باشیم بقو ا نین ز یست پی ببر یم باید مردن ا نسا ن و حیوان را بچشم بنگر یم زیرا معلو ما ت پیرا مو ن میکا نیزم مر گ بما آماد گی میبخشد تا میکا نیزم زندگا نی را تا حدا مکان ز نده نگهداریم)) الان علم طب میتواند فرق میا ن مرگ بر گشت پذ یر کلینیکی را از مر گ بر گشت نا پذ یر بیو لو ژ یکی تمیز دهد و حتی از راز نهفتهٔ هر دو ا جل پوره ا گهی دارد یعنی تشخیص داده میتوا ند چنین حا لت گو ئی میز ند گی نا شی از ا یستا د ن تپش دل ا ست ویا شریا ن د ل تر کید ه ا ست و یا اختلا لی در نظم تپش دل رخداده ا ست .پدیده آخری و قتی بروز میکند که انسا ج و رید بصور ت بینظم اهتزاز کند و دل از پمپ کر د ن خو ن بسا یر حصص بدن عاجز ما ند :

خطو ط اهتزازا ت رو ی پر ده حا کی از بینظمی ا نسا ج د ل بود وتنها چند ثا نیه با قیما نده بود که سر نو شت مرگ یا ز ند گی مریض تعیین گر دد . فو ری ا لهٔ الکترود را بسینهٔ مر یض چسپاندند ویکجر یا ن قوی بر قی با ندازهٔ شش هز ار ولت را جریان داد ند تا بینظمی اهتزاز ا نسا ج دل را بحال عادی بر گر دا نند . د ر برابر جریا ن بر ق د لوا کنش نشان داد و تپید نش را از سر - گرفت و لی تپش بکند ی صو رت میگر فت . ا هتزازا ت انساج دل از حا ل مغشو ش بحا ل عا د ی بر گشت . سپس مسا جها ی سا حهٔ خا رجی دل سبب شد تادل فعا لیت طبیعی اش را از سر گیرد .

نیم د قیقه بعد مر یض چشم کشو د وبا حیر ت و تعجب د ید دا کترا ن بدور ش ا یستا د ه اند تبسمی بر لب نمود و پر سید: ((صبح شد ه ا ست ؟)) خبر نداشت که از دنیا ی مرد گان بر گشته ا ست .

باربار پر ش قلب حال عا دی اش را از دست داده ر قص کنان جست و خیز میزد و بسختی میتوا نست پر ش عادی ا ش رااز سر گیرد. درهمچو موارد خطر با ید رفع گر دد .

علل ز یادی در بروز چنین عوارض ذید خل ا ست و با ید علت اصلی کشف گر دد . عوا - ملی از قبیل اختلا ل دورا ن خون بداخل قلب ، بر همخو رد ن مقدار تیزا ب و القلی ، کمبود پتا سیم وغیره میتوا ند چنین عوا ر ض را بروزد هد . دا کتران سعی داشتند

تا علت ا صلی را کشف کنند و آن مو فقیت شا ن بستگی داشت به یك تحلیل و تجز یه عاجـــل اهتزا زا ت ا نسا ج دل مریض مذکور بطور نا گها نی شرو ع میشد و با عث میشد تا تمـــام موظفین شعبهٔ همه یکجا د ســت اندر کار شوند و با د قت وسرعت هر چه تمامتر ، در بر گردا نیـدن نفس بمر یض مذ کور بمبارزه بر- خا ستند .

سعی و تلا ش بنا کا می انجا- مید ومر یض با ر د یگر از نفس کشید ن با ز ما ند ودستگـــا ه ((ما نیتور)) ا شا ره فر ستا د که مر یض گو یا زند گی را پدرود گفته ا ست .

مکر راء بر ق بسینهٔ مـریض جریان داده شد و دل بید م مریض در برا بر جریان بر ق بصور ت بسیار خفیف وا کنش نشا نداد و داکتر مو ظف اینبار سا حـــهٔ بیرو نی قلب را با د ستا ن خـود مسا ج کرد و چند د قیقه بعـــد چشما ن مر یض باز شد وپلکزنان رو برو یش را نگا ه کرد . هیـچ چیزی نگفت . گما ن میشد بد - ینخیا ل ا ست که چه حو ا د ث رخداده ا ست .

علاوه از آنکه نتا ئیج‌تجز یـه ومعا ینا ت مثمر ثمری نبودصدای اهتزا زا ت انسا ج نا حیـهٔ دل بیشتر از پیش شد و صدا هـــا میر سا ند که بداخل دل‌اشتعا ل صورت گر فته ا ست و او لتراز همه جلو اهتزازات ا نسا ج د ل و حملات آن با ید گرفتـه مـی شـد اماسوال در اینجا بود که آیا از علم طب چنین چاره ای سا خته بود ؟

طی چند ین سا عت هیچ‌تغییری در وضع و حا لت مر یض رو نما نگر د ید دا کتر متخصص پس از اخذ را پور که از چر خش و ضع مریض اگهی یا فته بود با خو - نسردی با اتاق دا خل شد و بـــا تبسم اطمینا نی از مر یض پر - سید : ((را حت خوا بید ید ؟کدام تکلیف آلان ندارید ؟))

مریض بجوا ب گفت :((تشکر داکتر .بلی بدو ن تکلیف و درد بخوا ب را حت ر فته بو دم .

صرف اند کی ضعیفـــی حس میکنم ...))

داکتر با لحن اطمینا نی گفت : ((معمو لا پس از معا ینه و عمـــل هرمریض همینگو نه ضعیفی ر ا احسا س میکند . هیچ تشو یش مکن ...))

قبل‌از آنکه د ستگا ه ما نیتور نشان دهد دا کترا ن مو ظف‌تکلیف را مشا هده نموده بودند با ردیگر دستگاه بر قی را بسینهٔ مر یض نهادند ودا کتر دو می د کمـــهٔ جریان‌را فشرد ایند فعه مر یض بدون‌در نك چشما نش را دو باره کشود و تبسم علیلا نه بر چهره اش ظاهر شد و گو ئی در انتظا ر ادامهٔ صحبت است .

داکتر مو ظف پس از د رنگـك کو تا ه‌باعین لهجه ادامه داد:((می خوا ستم بگو یم من و تو با تفاق هم‌هدایات طبی را تطبیق میکنیم.))

قبل از آنکه اهتزا زات ا نساج تکرار شود نتا یج دستگاه بر قـی معا ینهٔ قلب ارا ئه دا شت کـــه مریض بتکلیف((اکستراسیستول)) دچار ا ست - اینگو نه تکلیـــف بیا نگر انست که در ر گها ی و - ید ی ا نقبا ض صور تگر فتـــه است و باید بر فع آ ن پردا خت.

نتـا یج معا ینات مکر ر فعالیت قلب با ز هم نتوا نست ا را ئـــه کند که ز ند گی مر یض چـــه سر نو شتی خوا هد دا شت . بی آنکه سبب معلو م شده بتوا نـــد نا گها ن مر یض در چنگا ل‌مرگ قرار گر فت .

دوکتوران درحال مطالعهٔ فعالیت‌قلب‌مریض دیده می شود .

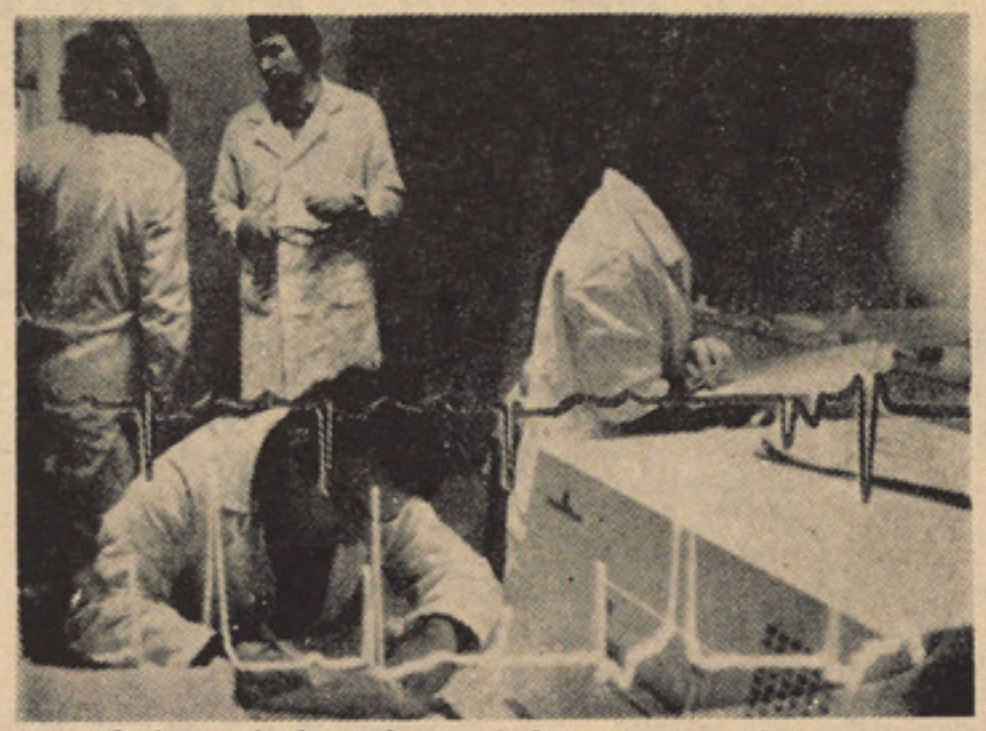

تیم دوکتوران قلبی انستیتوت کمك‌های‌اولیه سکیلفوسو فسکی(مسکو)

شبهنگا م عین حاد ثه ششبـــار تکرار شد مشا هدا ت ثبت گردید وبا رنگ سر خ زیرا ن خط‌کشیده شد . طی مد تیکه مر یض درچنگال مرگ قرا ر دا شت در تا ریـــخ طب کاملاء بیسا بقه بود .

شفت دوم آغاز یافت دا کتران ونر سها جا مه ها بد ل کردند.

همسر مر یض سر صبح‌باعجله وارد شفا خا نه شد و تقا ضـــا داشت تا داکتر مو ظف را هر چه زود تر ببیند، از یك مریض مرخص شده شنیده‌بود که‌اگر داکتران‌چارهٔ بر گشتا ند ن نفس را بشو هرش نیابند لاجرم شوهـرش‌از د ســت خواهد ر فت .

داکتر مو ظف نخست با یـــد همسر مر یض را ملا قا ت میکرد تا اورا تسلیت و آرا مش د هـــد همسر مر یض دا کتر را چنیـــن مخا طب سا خت : ((دا کتـــر ایا را ست است که او بچنگا ل مرگ قرار گر فته ؟)) دا کتـــر بجوابش گفت :«نی. البته‌نی‌اوزنده است وا کنو ن بخوا ب ر فتـــه است .))

همسر مر یض ا لتما سکنـا ن بدا کتر گفت : ((او را از مر گ نجا ت مید هید همینطور نیست ؟ دا کتر عزیز ! لطفاً ...» اشك از چشمانش جاری شد .

درست در هما ن لحظه مانیتور بصدا در امد . سا عت ۸ صبـــح بود و همه مو ظفین شفا خا نـــه بکار آغاز نمودند . ششسا عـــت گذشت گروه نجات مر یض بـــا چهره ها ی خسته و اعصا ب خورد شده‌که حتی توا ن سخنگفتن ر ا ندا شتند از اتاق بیرون آمد نـــد مریض پس از بیست بارپیهم‌مردن بهوش آمد .

مریض نجا ت یا فت اما چـــه جفا ها ی نبود که جسم او نـــه کشید . مغز او از کمبود اکسیجن شکنجه دید و انـواع فشار هـــا ونا را حتها ی قلبی د ما غـــی ، روحی و هیجا نا ت جا نکاه‌راکشید فشار های قلبی و شکنجه هـــای جهاز تنفسی منتج بکـلان شـــد ن جگر او شد . پا ها یش تکلیف‌ا و دیمیا پیدا کردو جلد بد نش رنگ

بقیه درصفحه ٤٥

حماسه‌ای آرش کمانگیر

م • عادل بیرنگ کوهدامنی

«... داستان آرش دارایی اصلی اوستای است که‌در یشت ۸ (فقرات ۷ـ۸)آمده است : «...ما ، تشریه ، ستاره ی زیبا وفرهمند را می ستایم که به جانب دریای «ووروکش» به همان تندی حر کت می‌کند که : تیر از کمان «ارخش» سخت کمان،آن آریایی که از همم آریاییان سخت کمان‌تر بود واز کوه «خشو ت » به کوه «خونونت» تیر انداخت ، آنگاه هوار مزدا نفحه ای بر آن دمید و آب و گیاه و «شیر» دارنده‌ی‌دشت های بزرگ نیز برای او راهی فراخ باز کردند» (۱)

زور گویی ، تسلط جویی و کشور کشایی وجهانخوا ری پدیده های تازه نیستند، از آن هنگامی که ابزار تولید به میان آمد و انسان های نخستین تولید گروهی را رها کردند و از اصل خویش باز ماندند »(۲) وبه کار انفرادی پرداختندودر شیوه‌ی تقسیم تولید نا برابری رونما گردید، استبداد آغاز یافت و پایه های استثمار بنیاد گشت‌اقلیتی خود خواه ، خود نگر و غاصب در پی تاراج وغارت بر آمدند و سر مایه هارا درانحصار وجنگال خویش آوردند به تصریح فرهنگ‌ها ضحاك نخستین بیداد گرروی زمین است که در تن او اهریمن حلول کرد و روح اورا آلود ، دلش را نیره کردو درفش استبداد برافراشت‌د ر پی تباهی انسا ن برآمد، اگر رویدن دومار بر دوشانه‌ی‌او روایتی افسانه ای باشد و با معیار دانش سنجیده نشود ماران را می توان کنایه دانست از آزمندی انسان که خون بی گنا هان رامی ریخته تا طینت آلوده ی‌او سیر ابی‌یابد ضحاك مار دو ش هزاران جوانه ی جوان‌را سر برید اما چنگل انسان تباهی نمی پذیرد و چمنستان اندیشه ها خشکی نمی یابد ضحاکان اگر عمری دراز هم‌بیابند سر انجام مردم از سر نقش گندیده ی شان می‌گذرند ولگد کوب شا ن‌می نمایند،توده هاهیچگاه وهر گز استبداد را وبی دادرا بی پاسخ نگذاشته اند، سر انجام بر ضد نا روایی‌ها به پا خاسته اند• هیچ نیرویی را یارای مقاومت در برابر خشم انسان ها نیست• قدرت های اهریمن برای مدتی می توانند به‌یکه تازی و تاراج بپر دازند• اما برای همیشه ، هرگز !

داستان آرش که اسطوره ای است‌بلند وحکایت گر مردی آریایی که از دامنه های البرز کوه تیری پر تاب کرده است و جان خود را بر سر آن تیر از دست داده تامرز آریایی ها و تورانی ها مشخص گردد و پاسخی گفته است آن همه بیداد و تسلط جویی افراسیاب راکه ازسلاله ی ظلمت بودو سر دسته ی تورانیان بیداد گر ، پس از چندین هزار سال به ما نیرو یی تازه می دهد،مارا به‌مقاومت ، مبارزه ،ایستا دگی می خواند• آرمش برای گستردن سر زمین خویش‌برای فراخناکی قلمرو آریایی تیر انداخت وجان را از دست داد• تا آیند گان سر زمینی فراخ داشته باشند تیر او در حقیقت جان او بود که به پرواز آمد وتا دور دست ها راه پیمود، آرمش مرغ روح خویش را به پرواز در آورد و قلمرو آریایی هارا که از سلاله ی روشنی و دادبودند گستردو افراسیابان تاراج گر و سیطره جورا به عقب نشینی وا داشت و بدینسان آتش نیاکان رافروغنا گی بخشید• این روایت اسطوره‌ای راسیاوش کسرایی به شعر آورده که‌ستایشنامه ای‌است برای مردی و مردانگی آرش و سپاسی از آن سپا هی مرد آزاده که باشهامت خویش شعر بلند زمانه ی خودرا سرود ، در شاهنامه ی فردوسی نیز به داستان آرش اشاره ای شده است اما آرشی که فردوسی از آن نام می برد کس دیگر ی است «فرزند قباد است که اشکانیان ازنسل او بودند» (۳) نه آرش کمانیگر که به شیو اترنیز معروف است در بسیاری‌از متون معبتر ادبیات فارسی به آرش کمانیگر واز خود گذری ،شهامت، دلیری و مردانگی او اشاره هایی شده است اما شعر سیاوشی کسرایی که۲۲ سال پیش‌ازاین سروده‌شده است شیو ترین اشاره هاست وزیبا ترین یاد نامه ها، این شعر را که از ویژگی های نابی برخوردار است به گونه ای تفسیری بررسی می کنیم :

برف می بارد •

بر ف می بارد به روی خارو خاراسنگ•

ـکو هها خاموش •

دره ها دلتنگ •

راهها چشم انتظار کار وانی با صدای زنگ . . .

واین آغاز شعر است • آغازی تصو یری وشاعر عمدا برای باز گویی داستان بلند آرش زمستان را بر می گزیند• فرصتی راکه برف می‌بارد،زمستان است‌وزمستان وبرف‌و شب‌وقصه‌را ارتباطی‌دیرین‌است• ازروزگاران درازی پیر مردان برای نواسه های خویش برای کودکان که سازندگان دنیای فردا اند داستان ، اسطوره ها و افسانه های‌حما سی وبر انگیز نده را در شب ها گفته اند• در شب های تاریك و برف بار• زمستان ازنظر موسم بهترین فرصتی است که شاعر برای باز گویی حماسه ی آرش در نظر گرفته است• در زمستان است که به نشا نه های صریحی از بیداد بر می خوریم ،زمستان سیمای غم انگیز ی دار دواین می تواند به استبداد ، تاریك اندیشی و سیاه دلی‌تبار افراسیاب بر گردد که سر زمین آریایی ها راتنگ کرده بودند بر قلمرو شان هجوم آورده بودند ، زمستانی که حر کت را از طبیعت باز می گیرد (البته حرکت ظاهری‌را) سر زندگی و شادابی را، شگفتن هاو رویش را اجازه نمی دهد .

در زمستان کوه ها خا موش است ودره ها دلتنگ • اما راه ها خواب نمی آید، راه هابیدارند ودر انتظار شنیدن زنگ کاروان هاکاروان های روزی راه ها راباطنین جرس های شان گرم می کنند • لحظات خاموشی وفراموشی به سر می‌آید ،ودوران سرودهاو صدا ،دو باره آغاز می یابد کوه های خاموش ودره های دل مرده‌ودل تنگ دو باره شادمانه می شوند • روز آن غم آلود به‌پایان می رسد ، راه پیمایان ،کاروان ها، انسان هااز زمستان از روز آن‌ابرآلودو غمگین هراس ندارند همچنان به راه پیایی و حر کت ادامه می دهند، و بهاران را مژده می دهند• بهار مهربان راکه لاله ها سر از خاك برمی کنند وجویباران زمزمه گرهستی و زندگی می گردند یخ ها آب می شوند و چمنستان ها شاداب • روزان خاموشی دل مرد گی و افسرد گی به پایان می آید •

برنمی شد گر زبام کلبه ها دودی •

ـیا که سو سوی چراغی گر پیا می‌مان نمی آورد •

رد پاهاگر نمی افتاد روی جاده ها لغزان ،

ما چه می کردیم در کولاك دل آشفته ی دمسرد؟!

آنك ، آنك کلبه ای روشن ،

روی تپه ، رو به روی من •• •

در کشودندم •

مهر بانی ها نمودند م ،

زود دانستم ،که دور از داستان خشم برف و سوز •

در کنار شعله ی آتش

قصه می گوید برای بچه های خودعمو نوروز :

شاعر هم در زمستان ، در روز های‌ابری وظلمت بار به سفر پرداخته است، زمستان می تواند تمثیل‌واره‌ای باشد ازوضع جامعه‌ای که با نظامی طاغو تی اداره می شود• شب زمستان ، تاریکی یخبندان ، رمزواره های شناخته شده ی زمان ما هستند که شاعران وسخن پردازان آگاه از آن برای بیان درد هایشان استفاده‌کرده اندواین نوع سمبولیم در ادبیات و هزنفی نمی شود • سمبولیسمی اجتماعی و پوینده که برای باز تاب آرمان های انسان ها پدیدمی آید •

داستان ما قصه آرش بود واز حماسه‌ی شکوهمند، بر انگزنده و انسا ن او، باری در روز های زمستان ، در یخبندان جان‌هاو روان ها و اندیشه ها که شاعر، سراینده شعر آرش کمانیگر به سفر پرداخته است‌در

سر راه خویش کلبه های را می بیند که‌از آن ها دود بلند می شود و چراغ هایی‌رامی بیند که روشن است و را هنور دانی راکه دردل توفان ،در یخبندان و سرما در حرکت اند و مشغول راه پیما یی ،از کلبه هایی که دود بلند می شود و چراغها یی که می سوزند ، صدای انسان می آید و چراغ‌ها برای آدم ها می سوزند و به این گونه‌انسان هاآتش گذشتگان و نیاکان را روشن می دارند . روح جان باختگان را که در راه کامیابی و سر بلندی انسان شمشیر زده‌اندو راه پیموده اند شاد می دارند کلبه های بیدار ، چراغهای روشن ، نقش پا های رهر وان ، به آنکه به راه افتاده قدرت مقاومت می دهد • نیرو راه پیما یی بیشتر وحرکت مداوم • سراینده ی حماسه ی‌آرش کمانیگربا الهام از کلبه هاو چراغها و نقش پاها گام های استوار برمی دارد به سوی سر زمین های روشن به سوی افق های صاف و آفتابی •

اگر کلبه ها خاموش باشد، اگر چراغها بی نور باشد، اگر جاده‌هانقش پای رهنوردان رانداشته باشد بیم ناك است و هراس‌انگیز زیرا توقف انسان، خاموشی او ، نا قوس نابودی اش رامی نوازد از حرکت استورفتن وراه پیما ی که انسان بودن خویش را مسجل می کند• انسان متو قف، انسان ایستا مرده است.مرگ‌تلخ‌است .سرآینده‌ی حماسه ی آرش که خود به راه افتاده است واز سکوت و سرماویخ زدگی و ظلمت‌سخت بیزار است • به سوی کلبه های بیدار و چراغهای روشن کشانده می شود ،کلبه‌های بیدار و چراغها ی روشن او را به سوی خویشتن فرا می خوانند • به آغوش گرمش پذیرایی می نمایند و مهربانی هارا در حق‌او روا می دارند• در کلبه ی بیدار در زیرنور لرزان چراغ ، «عمو نوروز» برای نوه های خویش داستان پایمردی‌های آرش را حکایت می‌کند • کودکان به صدای مهربان «عمو- نوروز »که در نقطه ی مقابل زمستان نشسته است واز گذشت روز گار بس بسیار چیزها راآموخته گوش فرا داده اند، «عمو نوروز» دشمن زمستان است و هم اوست که طومار سرما را و یخبندان را در هم می پیچد• «عمو نوروز» برای بچه های خویش که این همه عاشق قصه اند از آرش حکا یت می کندو داستان زندگی‌رامی خواند «عمو نوروز» دوستدار زندگی و انسان است •

«••• گفته بودم زندگی زیبا ست •

گفته و نا گفته ، ای بس نکته ها

کاینجا ست •

آسمان باز ،

آفتاب زر •

باغها ی گل ،

دشت های بی درو پیکر

سر برون آوردن گل از درون برف،

تاب نرم رقص ماهی در بلور آب ،

بوی خاك عطر بارن خورده در کهسار،

خواب گند مزار ها در چشمه ی مهتاب،

آمدن ،رفتن، دویدن ،

عشق ورزیدن ،

در غم انسان نشستن

با بپای شاد مانی های مردم پای کوبیدن

کار کردن ، کار کردن ،

آرمیدن ،

چشم انداز بیابان های خشك و تشنه را دیدن ،

جر عه هایی از سبوی تازه آب پاك نوشیدن ،

«عمو نو روز » زندگی را، انسان راو طبیعت را دوست می دارد ،در فروغنا ك داشتن شعله ی زندگی‌می‌کوشد، درشکوفایی انسان وبا روری و شادابی طبیعت، زمستان راکه پاسدار انجماد است و یخ‌زدگی دوست نمی دارد برای او آسمان باز، آفتاب زر، باغهای گل و دشت ها ی بی در و پیکر، خواستنی‌و دوست داشتنی است از آسمان ابر آلود ، آفتاب غمگین ، باغهای افسرده، ملول و غم گرفته و بی گل ، از دشت‌های درسوگ نشسته که لاله هارا و گل‌هارادامن نمی پرورد بیزار است ، «عمو نو روز»عاشق ودل بسته ی روشنی هاو رویش هاو شگفتن هاست، ازپیکار گل هاو لاله ، از شگفتن غنچه هاو پندك ها سخت شاد مانه می شود گل هاو لاله هایی که با یخبندان و زمستان وسرماستیزه کرده‌اند پایداری و مقا ومت به‌خرج داده اند• اگر از وزیدن باد های‌تند پرپر گشته اند، باری آتش گاه مبارزه‌را همچنان روشن نگاه داشته اند• اگر لاله ای‌را داس مرگ دروکرده است لاله های دیگر دربهاران دیگر سراز خاك بیرون کرده اند وراه لاله ی قر بان شده را همچنان ادامه داده اند• «عمو نو روز» آفتاب راکه مظهر روشنی است سخت دوست می دارد، آفتابی که تاریکی رامی سوزدوباشب وشب پرستان به ستیزه بر می خیزد ،عمو نوروز آسمان گسترده را ستایش میکند که در فضای آن عقاب ها با آسا نی می توانند به پرواز در آیند و آواز بخوانند،نه آسمان های تیره ، ابر آلود و کوچك راکه آواز راپرواز را مجال نمی دهد، «عمو نوروز» که خود مظهر انسانهای سخت کوش ،جدی آزموده وبا تجربه است ، از رقص ماهی در بلورم آب «شاد مانه می شود، چون او عاشق حرکت است و دل بسته ی‌رفتن و سر انجام رسیدن به ساحل های نجات•

«عمو نوروز »که پاسدار زیبایی است و پیام آور بهاران و رو شنی ها ورستن ها، باطبیعت در آمیختگی و یگا نگی می یابدبا خاك وباد و باران در می آمیزد از بوی خاك عطر باران خورده درکوهسار » به سر مستی وشور یدگی می آید واین پیوندی مقدس‌است ارتباط خاك با انسان، دوست داشتن انسان زمین راکه این همه‌زیباست• نواگشتن با زمزمه ی باران ها واز عطر خاك و باران‌به شور آمدن و به تکاپو پر داختن، در شعر بلند آرش‌نماینگر سروده‌ی سیاوش کسرایی پیامی اجتماعی با دیدن شاعرانه گره خورده است . کسرایی در سرودن حماسه‌ی آرش زبانی ساده ، شیوا، وشاعرانه دارد کلمات وترکیباتی راکه او به کار می برد شناخت عمیق شاعر را از ادبیات گذشته ی دری‌می رساند و مرور پیوسته ی‌او رادر دیوان های شاعران مانند فردوسی ، مولانا جلال الدین بلخی و ناصر خسرو ،کسرایی درشعر بلند آرش کمانیگر از زبانی غنامند سود جسته است، با استفاده از عنا صر شعری گذشته حماسه ی بلند آرش را سروده ورنه از شاعری که ریشه در گذشته ی ادبیات دری نداشته باشد شعر ی به این زیبای نمی‌توان انتظار داشت .

آمدن ، دنیا آمدن ، برای رفتن و دویدن است ، برای تکاپو و حر کت است برای‌مبارزه‌است بر ضد ضابط هاورابطه های قرار دادی ، کلیشه‌ای و پوسیده آمدن برای عشق ورزیدن و دوست داشتن، دوست داشتن انسان و ستودن او، با شاد مانی انسان ها شاد گشتن‌وبا غم شان‌درسوگواری نشتن • باید به راه پیما یی و سیع پرداخت آن قدر کار کرد تاخسته شد• پس از کارو پس از خستگی پس از قبول تشنگی ها نوشیدن آب لذت بخش است . باید بیابان های خشك و عطش زده و تشنه را سیرآب کرد. برای دشتهای بخواب رفته و ملول سرود باران هاو شگفتی هارا خواند• هرچه هست در انسان است و با انسان انسان را یارای توانستن و دگر گون است اومی تواند در اتحاد باآدم های دیگر، دشت های عطش زده و تشنه را شاداب و سیرآب کرد . برای دشتهای به خواب رفته وملول وسر سبز کند• آنکه با شادی انسان هاشاد وباغها اند و هیگن نمی شود نمی تواند در میان قبیله ی‌انسان به زندگی خویش ادامه بدهد اگر ادامه میدهد ،آن زندگی متروك است بیمار است‌بی‌شور وشتاب وشوق‌است وزندگی بی‌شور وشتاب گوارا نیست غمناك است و تلخ «جرعه های از سبوی تازه آب پاك نوشیدن» آنگاه گوارا و شیر ین است که با مفهوم تشنگی مبارزه‌شده باشد•جویبار هابه روانی و زمزمه‌ی خویش ادامه داده‌باشد، مبارزه ی فردی مفهوم ندارد•

گوسفندان را سحر گا هان به سوی کوه راندن ،

همنفس بابلبلان کو هی آواره خواندن،

در تله افتاده آهو بچگان را شیر دادن،

نیم روز خستگی را در پناه دره ماندن،

گاهگا هی ،

زیر سقف این سفالین بامهای مه گرفته،

قصه های در هم غم را زغم‌غم های باران ها شنیدن ،

بی تکان گهواره ی رنگین کمان را،

در کنار بام دیدن ،

یا شب‌بر فی ،

پیش آتش ها نشستن ،

دل به رویا های دامنگیر و گرم شعله بستن •••

آری ! آری !، زندگی زیبا ست

زندگی آتشگهی دیرنده پا بر جا ست

گربیا فروزیش‌رقص شعله اش درهرکران پیدا ست

ورنه، خاموش است وخا موشی گناه ماست •

همنوا یی با گو سفندان،با بلبلان کوهی آواره ،با آهو بچگان در دام افتاده نمایی‌از زندگی است واز یگا نگی‌و هم صدایی‌انسان باموجودات دیگر طبیعت و نشانه ی خستگی انسان از شهر و شهر وندان • از های هوی وصدا های ناهنجار ماشین ها• گریز انسان از محیطی که آلوده شده از دود و غبار وگاز ، آرزوی نیم روز خستگی را در پناه دره ماندن، یعنی گریختن از محیط خشك وفرساینده شهر که زیر آهن وفولاد شده است شا عر که نماینده نسلی است، نسل سر گردان، نسل گم کرده از شهروند راه خود را به دره‌هاو روستا ها که فضایی ناب و دست نخورده دارندمی‌کشاند، دیگران رانیز می خواند که بااو به دشت های‌بیکرانه سفر کنند ، به دامنه های کوهستان ها،که آسمان باز، آفتاب زر، دارد به باغهای پرگل وصخره های پراز شقایق های سرخ زیرادر آنجاست که زندگی زیباست زندگی عریان است زندگی اسیر رنگ ها ونیر نگ ها و آرایش های دل‌آزار نگشته است •زندگی‌دردوست داشتن بلبلان کوهی ، آهو بچگان در دام افتاده‌و گوسفندان کاحل می شود،شهر پروازانسان را از او می گیرد ، شهر فضایی غبار آلوده دارد • شهر جلال می آورد و دلتنگی •باید به‌اصل زندگی •

ادامه دارد

این عکس نشانه‌یی از محصولات هنری هنر مندان می باشد که هیچ تفاوتی از نگاه صنعت زر گری با کشورها ندارد

هنر حدو مرزی نمی شناسد

ازگذشته های دور یعنی ازآنزمانی که هنوز تاریخ به مفهوم وا قعی آن وجود نداشت، یعنی قبل ازتاریخ که نامی از علم ونشا نی ازمد نیت نبود انسان های آنروز گار برای زیبا یی وقدرت نما یی خودبعضاء اززیورات معمول آن دوره استفاده‌میکردند وآن‌رابکارمی بردند. اما زیورات آنروزگاربازیورات این عصر تفاوت زیادی نموده.اگردر این دوره‌ازطلاونقره‌ودیگرفلزات‌قیمتی سنگ های باارزش استفاده میشود درآن روز گارتنها یك‌پارچه‌استخوان عاج وچوب ترا شیده شده وغیره زیور آن زمان را میسا خت اما رفته رفته‌با تکا مل بشرصفت زرگری‌نیز انکشاف قابل ملاحظه کردو از حالت ابتدایی بیرون گشت‌چندصد سال‌قبل‌ازامروز یعنی‌قرن‌هفده، شانزده..وصنعت‌فلز کاری‌و مخصوصا زر گری درخشی قابل ملاحظه یی‌داشت شوا هدتاریخی واسناد بدست آمده نشان مید هد که هنر مندان آن روزگار از مهارت زیادی برخور داربودند که‌آثارهریك‌ازآنها امروز درموزیم‌های جهان باقی‌است ومو ید این‌حقیقت‌است‌که آنهادرکار شان و درهنر شان‌ورزیدگی خاصی داشتند چنانکه‌قبلا گفتیم انسانهای اولیه بخاطر زیبایی وقدرت‌نمایی از زیورات ابتدایی استفاده‌میکردند، که‌بیشترآن را استخوان ها، تکروچوب میسا خت ولی بعد ازکشف آتش این صنعت درپهلوی‌سایر هنرهاانکشاف یافت. دوره فلزات یکی‌ازجمله دوره های است که درآن هنر فلز کاری از رونق زیادی برخورداربود. هنر مندان آن‌عصر کوشش می‌نمودند تاازفلز- ات مخصوصاًفلزات قیمتی زیوردرست کنند ودر همین زمان بودکه دانه هاو بعضی سنگ های قیمتی نیز بکار- گرفته شد.ورفته‌رفته این‌صنعت‌جاو مقام خاصی یافت وزیاد طرف توجه قرار گر فت انسان های این عصر- ومخصو صاً هنر مندا نیکه درکار- زر گری وفلز کاری مهارت دا شتند نظر به اقتضای عصر وزمان بکار های گذشته شن بسنده‌نکردندوتحولاتی‌را در سا ختمان وشکل زیورات بوجود آوردند. این تحولات زاده دیدو بازدید هنر مندان ازکشور های دیگر، ازمنا- طق‌مختلف‌جهان بوده وازهمین رو- امروز مشا هده میکنم که بعضی از- صنایع زرگری مامشابه به صنایع- کشور های دیگر شده وخصو صاً- همشکل صنایع‌همسایگان ماگردیده است.

پس گفته میتوانیم که‌هنر، چه هنر زرگری وفلز کاری باشد یاهنر های دیگرحد ومرزی نداشته‌وحدود معینی بخود ندارد. مثلاشمادراین چند عکس چندزیوری رامی بینیدکه زیب این‌زیبا رویان ترکمن‌است‌ولی عین نمو نه های نوع زیورا ت‌را در- بازار های زرگری خودمان‌نیز می‌یابیم که از زیر دست هنر مندان مابیرون گشته است .

وقتی به محصولات هنری‌هنرمندان تاجکی وترکمنی مینگریم فکرمیکنم‌که این محصو لات کار هنر منـدان ما- مهیا شد زیرا شیوه‌کاروطرز ساختمان

هنر مندان هنرزرگری در ساختن زیورات ودیگر اسباب ظریف،رنج وزحمات زیادی متقبل می‌شوند

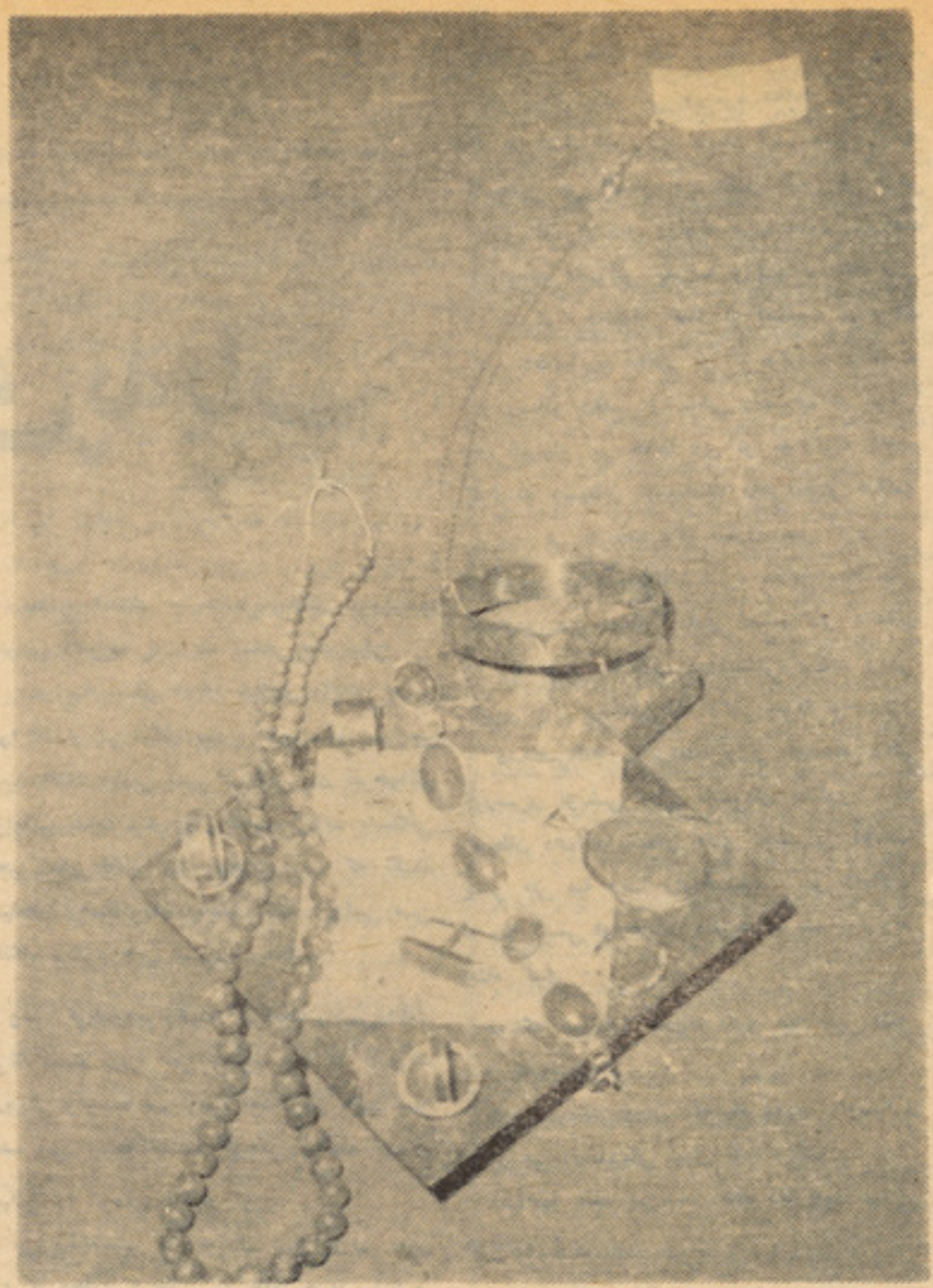

زیورات امروزی از ظرافت خاص هنری برخور دار است

وبکاربردن‌سنگ های‌نیمه قیمتی‌دراین محصو لات عین کاری است که هنر- مندان مامی‌نمایند علت این‌تشابه‌کار در چه میبا شد .

بعضی هارا عقیده براین است که وجه تشا به فر هنگی با عث میشـود که بسیاری از محصولات فر هنگـی وهنری باهم‌مشابه باشندوامروزاین حرف و نظر یه‌طرفدارزیاد پیدا نموده است .

مها جرت ودید وبازدید هنر مندان از یك کشور به کشور دیگر نیز باعث ایجادتشابه هنرو محصولات هنری‌مـ گردد بهرحال‌منظوراین‌است‌که هنر ازگذشته ها تاامروز حدومرزنداشته وندارد. چنانچه امروز نمیتوان یك هنر مندرا مشخص به یك کشـور دانست.

وقتی از هنر زرگری صحبت کردیم بدنیست از هنر حکاکی که جز دیگر این‌هنر زیبا است صحبت‌کنیم‌وچند کلمه در این باره نیز یاد نما ئیم هنر حکاکی نیز تا ریخ دیرپادارد واگر اشتباه نکرده باشیم سابقـه ایـن هنر بیشتر از هنر زر گری وفلزی است. زیرا تاریخ این هنر بـه دوره صیقل وتراش سنگ میرسد. حکاکی درطول قرن ها وسده هامانندسایر هنرها انکشاف قابل ملاحظه پـیدا نموده ومخصوصابعداز کشف‌ماشین وایجاد آن دراین‌هنر تحولات‌عمیقی رونماگردید.وی‌بسیاری‌از هنر مندان وصا حبان نظرایجاد ما شین رارکودی در هنراصیل حکاکی میدانند زیرابه عقیده آنها هرپدیدهٔ که تو سط دست وباوسایل ساده تهیه گردد ازارزش بیشتری هنری بر خوردار است از- همین روفرآورده های‌سنگی‌که‌توسط دست با وسایل‌ساده به وجودآمده با ارزش‌تر از فراورده های‌ماشینی است.

بهر صورت حکا کی که جز مهم از- صنا یع زیبا محسوب میگردد وامروز علا قمندان زیاددارد روزبروز انکشاف می یا بد وبرو نق آن افزوده میگردد. اگر رهگذری به ویترین های‌دکـان های حکا کی نظر بیا ندازد مشا هده میکند که ازسنگ های سخت آلات واسباب‌زیبایی منزل‌وزیورات‌ظریف تهیه شده است. واگربه‌دقت نـظر اندا زد خواهد دید که این وسا یل به آسانی تهیه نشده وهنرمندیکه‌این وسا یل را سا ختـه است در راه- سا ختمان آن رنج وزحمت زیادی را- متقبل شده است .

امروز حکا کان ما بیشترازسنگ لاجورد که ازجمله سنگ های نیمه قیمـتی است استفا ده می کنند و فـر آ و ر د ه ها ی شان بیشتر از ا یـن سنگ ا ست نا گفته نما ند که بعضی ازهنر منـدان ماو- حکا کان ما وا قعاً در کار شان‌استاد- اند ، زیرا ترا ش نمودن سنگ ،آنهم سنگ سخت وآن راشکل دادن کاری ساده نیست. بااینکه امروز ماشینی- درخدمت بشر قرار گرفته‌ومخصوصا حکاکان ماامروزاز این وسیله برای ساختن و سایل وفرآورده های‌شان استفاده میکنند باز هم این‌کار هنرمی خوا هد و ذوق .

دست بند، گوشواره، گلو بند وانواع زیورات مروجه توسطرحمـا نوف عـضو اتحادیه هـنر منـدان ترکمنستان بامهارت تمام سا ختـه می شود.

دمیافقیر الله

جلال آبادی په باب

له همدی ګړیوپوره دوه سو کاله تیر شول ،دوه‌سوه‌کاله دځمکی‌دګری په‌دی بیدیاکی دسر ګو په رپ کی پناه شول، به دی دوو سرو کالو کی دی خاوری،دی وطن، دی خروتو، اوسیندونو اودی چاپیریال ډیری پیښی ولیدلی اوډیری حادثی یی له‌خانه سره‌خوندی او په همدی دووسوو کالو کی دکوچیانوډیر کتارونه دخیبر له‌دری راننوتل دبولان‌اودکوملی په تنګیو او لیارو ننوتل دقندهار او سپین‌بولدك لاره یی لنډه کړه ، دوی پخپل وطن کی مهاجر کله‌آخوا اوړی اوکله هم‌دی خوا کله دهندپراخی سینی‌ته ورننوتل‌چی خوکاله وروسته دهند ستر شاعر رابندر نات تاګور داسی ترسیم کړل :

«خوك نه‌پو هیږی چی دچا آوازدی .

دبشریت خو دریا بونود کوم کوم خایه دلته سیلاب راوو ړ .

او پدی نه خلاصیدونکی دریاب کی ورك شو.

اریان او غیر اریاییان ، دارویدیان ، چنیایان .

هونیان ، پټانان او مغل .

ګردسره په دی واحد وجود کی جذب شول .

نن ! سیلاب دلویدیځی خوا راروان دی.

دعلم او پوهی ...

عدل او انصاف .

راشی‌ای‌آریاییانو اوای غیرآریا ییانو .

راشی ای مسلمانانو .

راشی ای هغو چی افکار مو له هر خه پاك دی .

اوپوه له بله سره ددوستی لاسونه ورکړی.

اوکله هم داسینه دا دفرهنګو نو دیو ځای کیدو دیره او حجره ددی کلو نوپه‌دوران‌کی په نورو سرو دو نو کی‌وستایله شوه .

ډیرامیران ، شاهان ، سلطانان ،اوشهزاده ګان‌تیرشول . دیر غل اسو نودتاړاك اوالامار کاروانونو له همدی کلیو اوچم ګاونډ ونو خخه باجونه اوسو ر ساتونه ټول کړل خو کلونه تیرشول .

اوکله‌چی‌سړی دتیر ویادونه کوی اوپه خوند او مزه یی یادونه کوی او دتیر وخت په غیر کی خپل فکر ځنګوی نوله فکر سره‌هم هغه دیار او هغه زمان ته ځی .

خومونږ به نه خو. یوازی یوه کیسه کوو، دتیر ویوه یادونه کوو ، او دتیر له خاطر واو پیښو سره خپل فکر غبر کوو .

همداوس ددوو سوو کالو په سبادسند دشکار پور په ښارکی اوس هم هغه ګنبده ولاړه ده اوس هم هغه هیبتناك یادګار شته چی دسیمی لاروپو یی زیارت کړی دی . هلته په ملنګانواو دتکیی مریدانو الله‌هو ،الله‌هو هم کړی وی او اوس به هم‌په‌دغه مزار دسولی سپینی کوتری را غونډی وی .

خومزار دیو دوران دفرهنګ یاد ګاردی. دا یادګار دوه سوه کاله دمخه جوړ شو. هلته یوپیر یومرشد یو صوفی یو قلندر یوعارف یو عالم یو روحانی‌اویوادیب خاو روته سپارل شویدی .

هلته یو داسی انسان خاوروته سپارل شوی چی دشهود په مدرسه کی یی اوم‌آسمان ترپښو لاندی کړ ،خو دشهادت په‌امر دخاورو یخی غیږی ته ورغی .

هغه دهمدی ګنبدی‌دیخ‌سیوری لاندی پروت خودهغه دتصوف اوشهود جاودانی افکار اوس هم دفرهنګ او ادبیاتو ، تصوف او عرفان‌کره برخه ده . په دی جوتګ‌کی به هغه تل‌ژوندی او ستایل کیږی به ، ځکه هغه دخپل زمان یوژبورژد خپل زمان کمال ورسره وو اودخلکو مرشد وو .

دی‌میافقیرالله جلال آبادی وو .

میا فقیر الله دجلال آباد په حصارك کی سرراهست کړی دی دحصارك له سپیروخاورو لوګچنو کوټو خخه راپورته شوده په دغو سپیرو کنډ والو او کنډ روکی سترګی وغړولی هغه له همدغو کلیو خخه راپور ته شو دجلال آباد لرغونی ښارچی هرګز یی اوسنی خیره نه در لوده هیڅکله یی دو مره ګنی ونی‌نه درلودی ، او هیڅکله یی لارو یواو مساپرو دومره دساړه سیوری مزه نه‌وه ځښلی هغه دمیافقیرالله زمان وو میا پکی وګرځید، راو- ګرځید، او بیادسند شکارپورته ورسید.نوځکه ده‌ته میا فقیر الله‌حصارکی جلال آبادی ئم شکارپوری وایی .

محترم استاد او فاضل محقق پروفیسور حبیبی دده په باب په ښکلی نثرلیکی :

«در بهار سال ۱۹۵۷ میلادی (۱۳۳۶ ه ش مرا گذری پر شکار پور ، شهرستان سرزمین سند افتاد . این شهر از نظر یك نفرجهانگر مزایایی ندارد ونه درآن آیینه بزرگ باستانی وچیز های قابل دید موجود است که نگاه سیاحان وجهانگردان راجلب کند . ولی من بانگاه دیگری این شهررا میدیدم .

وهر کوچه‌ودیوارکهنه آنرابچشم‌انس‌والفت می‌نگریستم زیرا بمن معلوم بود که باری‌یك درویش وارسته سر زمین اجداد من باین شهر آمده ودر اینجا خانقاه کوچکی ساخته بود و جهانی را گردآن فراهم آورده » !

من میدانستم که سوزدل این عارف آتش باری از مجاری دریای سند تاآمو جهانی راگرم داشته بود ومهر فیوض این مردبزگوار بردل شهر یاران وتوانگران و مستمندان وبینوایان تابیده بود » .

مردیکه از حصارك ننگرهار برآمد و جهانی راگرفت صاحب دلی‌که دلهای ملیونها انسان رابه تپش درآورد. حصارکی‌ایکه حصار ظلمت وجهالت را فرو شکست جلال آبادی ایکه جلال وجمال را بهم آمیخت !

دانش مردی که از خانواده رشد وتقواست دستم گرفت وکشان کشان برد وگفت .

ببین ! باری درین کوی ، موکب ابدالی بقصد زیارت این درویش میگذشت !

او هغه نن زموږدیادونواو محفلونو سروکی دی دهغه نوم اوس ددوه سوه کاله‌په سبا افغانستان کی په‌درنښت یادیږی ،او اوس‌به ځکه‌ښه یادیږی چی لکه خرنګه چی میادشیطان سره‌په معنوی جګړه بوخت وو ددوو سووکالو په سبا موږ دشیطان او داهر یمنی قوت سره په خرګنده فزیکی جګړه بوخت یونو ځکه‌دده یادونه دمیا جلال آبادی یادونه ، موږ ته، موږ زموږ خلکو ته ، زموږ انقلاب ته ، اوزموږ دوران ته یو پیام لری .

دده پیام په دی کی دی چی ده دجهل او تاریکی پر ضد دناپوهی او ظلمت پر ضد دوحشت او بربریت پرضد د (دننی روښنایی) یعنی دعرفان خراغ بل کړ. هغه شیطان او هغه اهریمن چی ده دشهود په رڼاله‌زرونواو افکارو پا خاوه هغه شیطان سره چی دژوند په معنوی ډګر کی ورسره مخامخ وو.

او دشك او تردید دپیدا کیدو عامل ووهغه شیطان چی انسان یی دخپل نفس او حرص غلام کاوه او دبل وژلوته یی‌راهخاوه ، میاهغه دمعنویت دشونتی په‌رڼا ورته ، هغه یی بربند کړ. دانسان کمال او فضلیت یی‌خرګند کړ، دطالبا نو محفل یی تو دکړ . دکتابونو او رسالو دعلم او پوهی دتصوف او عرفان په خپرولو یی خانقا وی او جوماتونه تاوده کړل.او دشیطان اوشیطنت داهریمن‌او خباثت پرضد یی له معنا ډکه مبارزه پیل کړه .

مونږ هم دشیطانانو سره مخامخ یوداشیطان دمادددوښمن شیطان مادی تجسم دی دانقلاب له رڼا تښتی دانقلاب دروښنایی پرضد ویلی کیږی اونن دمیافقیرالله دکلی جوما تونه‌سیزی دمیافقیرالله دکلی‌امامان‌وژنی اودهغه دکلی تورسری اوپښی ابلی ماشومان حلالوی . دا شیطان دهماغه شیطان مادی تجسم‌دی ځکه‌هغه پسی چی میا رڼا راواخیسته . دی دانقلاب له رڼا تښتی اودحقیقت دغړپه اوریدو اوغروته پناه کوی .

نوځکه موږدمیا یادونه کوو میا فقیر الله موږ ته پیام لری .

دوه سوه‌کلن‌دوران دغه‌پیام موږته راوسپاره اوموږ یی دراتلونکی نسل نذرانه کړو .

دمیافقیر الله پیژندنه دهغه دما حول پوری هم اړه لری .

دمیافقیرالله ماحول دهغه دافکارو تصوراتو او اندیښنو پاتوبی دی ،دی دیوی‌وروسته‌پاتی قبیلوی، اوماقبل فیودالی ټولنی مولود دی ، حصارك جلال آباد اوشکار پور دری ،واړه‌دبوی سیمی دری دیری وی او میاپه دی دیرو او حجروکی ګرځیدلی او شپی یی سبا کړیدی که له یوی خوامیا پدی سیمه کی ژوند کاوه اویدیخ خواته ستره صفوی کورنی دعروج‌نه وروسته دوران پیل دی اوله‌پلی‌خوا دهندمغلی دولت قدرت هم په زوال وو، داهغه دوران دی چی‌دکندهار اوپښور په‌شاوخوا نی‌دجا - ګیر داری مناسبات لاسبری پیدا کوی دلویو لیارو پرسرلوی خمکه وال خانان او اشرافی کورنی مینځ ته راځی اویا راغلی دی .

ددی چاپیریال او سیدونکی دکوچی ،نیمه کوچی ، او کلیوالو بزګرو په توګه ژوند کوی هر خه چی پخپله‌کری هماغه پخپله ریبی‌او کله یی هم دلو یولا رواوکار وانونو په باج او مالیه کی ورکوی .

داحمدشاه ابدالی دبدبه په همدی وخت‌کی راپیدا کیږی ، وخت‌دخاصو اجتماعی اقتصادی مناسباتو داسیا دتولیدی خصوصیاتو او په تیره دپښتنی قبیلوی ژوندپه‌چوکات کی‌دوخت دمسلطوفرهنګی موسساتو دموجودیت په ترڅ کی پښتنی تیت پرك قبیلی په یوه مرکز کندهار را ټولوی. او ددرانی‌امپراتوری بنسټ ږدی ،دولت او ددولت ارګانونه او موسسات دی ته اړکیږی چی دوخت مرکزی دولت دجبر

او فشار په زور پاتی‌شی‌اودخپل تمرکزلپاره مالیاتی او خراجی فشار زیات کړی دتالان‌او غنایموپه خاطر دقبایلومشران او خانان‌ددرانی لښکرو سیلاب ته داخلیږی او دهمدی غنایمو او دشاه له خوا دجا گیرو نو ترلاسه کولو سره دخمکه لرونکو صنف تبارز کوی په‌دغه ډول نیولواو ځغاستوکی‌چی اصلا مادی انگیزی لری دروحانیت موسسه هم بی اغیزی نه‌ده احمد شاه درانی چی په کندهار کی دصابر شاه له خواورته پرسردغنموورې وټومبل شو وروسته هم د ځمکنو د میا مرید زوی یی سلیمان دمیافقیرالله جلال آبادی سره نژدی اړیکی در لودی • شکارپور هم پدی وخت‌کی ستر تجارتی مرکز وو •

دشکارپور ښار دکشمیرملتان، اسماعیل‌خان ډیری، غازی خان ډیری مظفر آباد ، هزاره ضلع سکر، او اټک په خیراویاله هغو عمده اود کاروانونو دیوځای‌کیدوښارو دغه ښارونه چی یادونه‌یی وشوه دامپراتوری دعایداتو عمده مرکزنه وو شکار پور یو تجارتی بازار هم وو دتبادلی اورا کړی ورکړی میدان هم وو اودمیافقیرالله داوسیدو او د هغه دبریدونو ټاټوبی هم •

داحمد شاه درانی په دوران کی دمرکزی دولت په حساب ددی ښار عایدات ۵۹۳روپوته رسیدل چی ۳۹۱ روپی یی دامپراطوری‌خزانی ته‌تحویل کیدلی •

خو په مجموعی توگه یو معاصر مورخ او محقق دپښتنی ټولنی دهغه کلی حالت داسی ترسیموی : (داتلسمی پیړی ترنیمایی پوری پښتنی ټولنه په دو ښمنو طبقو وویشل شوه که دیوی خوا داستثمار گرانو یوموټی اقلیت جوړ شو چی قبیلوی خانان او روحانیون پکی راتلل نوله بلی خوا دهمسایه اوبی جایداده کسانو فقیرانو طبقه جوړه شوه •

دپښتنوددولت دجوړښت لپاره‌داسی شرایط برابر شول :

پښتنو دهند وستان ایران او منځنی آسیا او لسونو سره گاونډ یتوب در لود په کوموکی چی فیوډالی روابط ډیری پیړی پخوا جوړ شوی وو •»

خوموږددی‌تحلیل‌اوزیات‌کره‌والی پسی‌نه گرځو ځکه زموږمطلب‌دمیافقیرالله دماحول پیژندنه اوپه هغه لړه غوندی رڼا اچول دی له همدی لږ شان سره ناسره‌بحث ځخه داسی پوهیدای شو چی میافقیرالله دیاد شوی ماحول پـــه شرایطو کی رالوی شوی اود تصوف اوعرفان رڼایی په ځان کی خپره شوی اودکمال په لور یی گام اخیستی دی •

میا دحصارك په کلیواله ټولنه کی دعلوی ساداتو په کورنی کی شپی سبا کولی دی د عبدالرحمن دشاه شمسن الدین زوی دیوزرو-

سلم قمری کال ځخه دمخه وزیرید په افغا-نستان او هندکی یی اسلامی علوم زده کړل په‌ځوانی‌کی دمحقق عارف لیکوال اومتقی په توگه وپیژندل شو •

دی دخپلی زیږیدنی ځای روتاس او خپل وطن دجلال‌آباد، حصارك‌بولی •

میا په هند قند هار او عربی ممالکو کی له سفر او د حرمین شریفین دزیارت نه‌وروسته په‌نقشبندی طریقت‌کی دشیخ محمد مسعـــود دایم الشهود پیښوری نقشبندی ځخه بیعت وکړ چی دشیخ محمد سعید لاهوری مرید وو محمد سعید دشیخ سعد الله په وسیله د حضرت آدم له خوا دشیخ احمد فاروقی کابلی (سرهندی) ځخه استفاده کړی وه او داسی پریښی چی دی‌یعنی‌شیخ احاد فاروقی دمیرو-یس دنهضت په وخت کی‌په عرفان او تصوف کی مشهور وو •

میا دتصوف‌په ټولو برخو کی پوره مطالعه در لوده اودعرفان په طریقو کی یی عملـی سفر کړی وودنقشبندی په طریقی سر بیره دقادر یه په طریقه هم خبر وو •

دمیا له اثاررو ځخه په ډاگه ځرگندیږی چی ده په تفسیر حدیث فقه او تصوف کی هم بشپړ معرفت درلود . میا دخپل معنو ی سفر ځخه وروسته په ۱۱۵۰ کال کی دسند-شکارپور ته سفر وکړ هغه ددی دووسفرونو په نتیجه کـی چی یویی دمعناپه دینا کـی دتصوف په پوړیو وروخوت اودشهود دمنزل مقصود ته ورسید او بل یی دسیمی زیا ت ښارونه عربی ملکونه ولیدل او بیایی پـــه شکارپور کی خانقاه جوړه کړه دمعنویت رڼا یی په ډیر ونورو کی روښانه کړه ډیرپیروان یی پیدا کړل او دډیرو لرو سیمو خلکو ورته عقیدت پیداکړ •

میافقیرالله جلال ابادی دخپل وخت‌دفرهنگی ماحول پیژندل شوی خیره وده پخپلو آثار وکی که څه هم دتصوف دو معرفت ډیـری پیچلی مسالی حل کړی دوخت دپوهانو او عالمانو اود منور الفکرو عناصر وسره یی‌هم خط او کتابت ساتلی دی •

دده روحانی لارښود محمد مسعود پیښوری ده ته له مینی ډك لیکونه استولی ملافیض - الله کاکړ دوخت بر جسته عالم هم له ده سره‌د تصوف او عرفان په باب خطـونه او اولیکونه لری •

ملا عبدالحکیم کاکړ یوبل عالم او پیـــوه روحانی چی په کندهار کی دوخت پوه او عرفانی خیره وه دمیا سره اړیکی او خط‌کتابت لری همد ارنگه داسی زیات عالمان‌او پوهان او دوخت متصوفین له میا سره فرهنگی او روحانی اړیکی لری •

دمیا فقیرالله سره دا ټولی روحانی او فرهنگی اړیکی ددی خبری پخه ځرگند ونه کوی چی‌دی دوخت دیوی مهمی اوغوره‌فرهنگی موسسی تمثیل‌کوی دلاسبر اومسلط فرهنگ اودوخت دفرهنگپالونکو سره نژدی اړیکی‌لری اودسیمی ډیرو ځایونو کی دده دفکر ی‌طرز روابط هغه ته ډیر ورته فکری طرز دخپریدو عکاسی هم کوی •

میافقیرالله چی دالتقاطی فرهنگی چاپیریال په محراق کی یی ژوند کړی او په همدی مرکز کی پوځ شوی په دریو ژبو یعنی پښتو دری او عربی ژبو آثار لری او داد یوتکامل فرهنگی چاپیریال سره دده اړیکی جوتوی ده چی دمعرفت په پوړیو کی دشهود په تصوفی لاره قدم ایښی او ډیر طالبان یی پر ځان راټول کړی• او هغو ته یی دمعرفتی رڼادرس ورکړی ډیر آثار یی پر ځای پـری ایښی دی •

۱ ـ په عربی ژبه دفتح الجمیل فی مدارج التکمیل اثر چی دتصوف دسیراو سلـــوك پیژند نه ده•

۲ـهمدارنگه په عربی ژبه بله رساله چی براهین النجات من مصائب الدین- نومیږ ی

۳ـ په‌دری ژبه دطریق الارشاد فی تکمیل المومنین والاولاد عرفانی رساله ده •

میا دغه رساله دخپلو طالبا نو لپاره وکښله او دخپلو طالبانو لپاره یی پکی ښی عرفانی لارښونی کړی دی •

٤ـ دفقه په برخه کی یی دمنتخب الاصول رساله کښلی ده •

٥ـ داحادیثوپه برخه‌کی یی دوثیقه الاکابر آثر •

٦ـ دعالیه مدار جو په باب یی بل آثرچه قطب الارشاد نو میږی•

دغه راز دفتوحات الغیبیه جواهـر الاوراد قصیده، مسبروره الازهارفی ثبوت الاشاراو په پښتو ژبه په طب کی فواید فقیرالله په عربی ژبه محمود الاوراد په دری ژبه دبانت معاد دقصیدی شرح په ځای پـری ایښی ده.

میافقیرالله جلالابادی د۳۹۰ په شاو خواکی لیکونه هم لری چی دوخت عرفانی سیاسی او مذهبی شخصیتونو ته‌یی لیږلی دی دمثنوی دبیتونو شرح یی په ٦۰۰ سوه مخونو کی کښلی ده اودی شاعر هم وو، په دری،عربی او پښتو یی شعر هم ویلی دی او خپل‌عرفانی افکاریی دشعر په فضاکی هم ننه ایستلی او ځای کړیدی •

اوس همدی‌ګړ یوکی پوره دوه سوه‌کاله پوره کیږی دوه سوه کاله زمانی‌واټن‌دځور-یدلی انسان دعمرپوره موده ده ځو نسلونه تیریږی چی‌یو خپل ځای بل ته پریږدی‌افکار تغییر خوری بدلونونه را مینځ ته کیږی‌موږ

ددوه سوه کالو پرسبا چی مرید یی دحاجی-الحرمین الشریفین ••• حضرت ایشان ماا-لحاج شاه فقیرالله بن عبدالر حمان الحنفی الرتاس الجلال‌آبادی الشکار پوری خطاب‌کړی نمانځنه کوو •

مونږ یی دهغه رڼا او هغه پیام نمانځنه کوو چی دحق او حقیقت‌په‌لارکی یی خپورکړ او دجهل او ظلمت پرضدیی دعـرفـــان او معرفت بیرغ پورته‌کړ مونږ ته یی پیام راپر ینبود او هغه پیام دشرقی تصوف او مبارز عرفان نه پخلا کیدونکی او دانقلابی روحانیت پیام دی •

په ختیزه نړی کی داشان دصحت اوسلامتی پیام اودهغه دکمال پیام ترزیاته حده همد ی افکارو در لوده •

په اسلامی نړی کی چی کله فلسفه او عرفان سره بیل شول فلسفی او فلسفیانو دارسطو اوافلاطیون آثار وته پناه یووړه او دسکولا ستیستانواو متکلمینو په‌توگه دچاخبره چی دوریښود چنچی په خیر پخپل ځان کی غرق شول له اصلی بهیر اودژوند دتپوسونو ځخه لیری شول اود صوری منطق په قضایا ووبوخت شول •

دمولده قوتونو دنه ودی اونه تکامل وجه او همدارنگه دیوی عنعنی او مذهبی ټولنی دجوړښت او دټولنی داوږده رخوت او خوب له امله‌فلسفی‌ونه‌شول‌کړای‌سرراپورته کړی •

نویدی بهیر کی یوبل فکری جریان دمغولو دتاړا کولو دمنځنی‌آسیا دیر غلگرواو دایلخا-نانو مستبدانو حاکمانو او جابرانو دجبر او ظلم په کنډوالو دتصوف اوپت‌مقاومت جریان رامینځ ته کیږی هغه مبارز روحانی چی دوخت نا خوالی نشی منلی دپرگنو اوزیارایستونکو په مال ،هستی او شرف ځرگند تیری وینی نوکرکه‌یی په رگونو او وجود کی ټـوپـونـه وهی کله هم (دسربدار) په نوم کله هم د عیارانو په نامه راپور ته کیږی کله هم درو-ښانیانو په خیر دحقیقت رڼا خپروی اوکله هم په خپله لاره او حقیقت دومره کلك ایمان لری چی «انا الحق» وایی •

اودوی په‌کلیواو قریوکی داستبداد خونړی منگولی وینی چی دزیارکښو بزگرانو په‌ستونی ښخی دی نود «کاکه توب» او زړورتوب شمله ځه هم دخان پسی راکاږی او څه‌یی‌هم‌پـــه سر نیغه تړلی وی چی دیوره بی باکی او جسارت نښه ده •

دوی وایی هر ځوك چی دداراواعدام دمنلو زور نه لری زموږ په ډله کی نشی شامیلیدای• دهمدی جریانا تود همدی سر غراویـو دهمدی عملی مبارزو سره دتصوف فـکر ی طرز یو ځای کیږی او مبارز انقلابی اوتحول خصوصیت غوره کوی مثالیی روښانیزم دی

پاتی په ۵۲مخ‌کی

برگزیده‌هایی از میان فرستاده‌های شما

کدام یك شیرین تر است؟

عسل یا ماه عسل؟

از زمان قدیم عسل مورد توجه بوده است و گفته اند که هر کس در روز مقداری جزی عسل بخورد از ابتدا به بسیاری بیماریها محفوظ می ماند. چنا نچه در قرآن مجیدهم از منافع آن یاد آوری گردیده است .

ناپلیون اول دستورداده بود روی جیفرسمی اوشکل زنبور عسل را قلاب دوزی کنند که به اهمیت آن مردم پی ببرند .

عسل دارای یك نوع قند می باشد که از شیره گل های مختلف تهیه شده وخاصیت غذایی آن دو برابر واضافه تراز قندمعمولی می باشد هر عسل دارای یك عطر و یك مزه خاص می باشد و علت آن اینست که از گلهای مختلف زیادی تهیه شده است و بیشتر طعم و بوی آن بسته بگلی است که زنبور ازآن استفاده کرده است .

هیچ غذایی به اندازه عسل پاك و ضدعفونی نمی باشد زیرا هیچ نوع مکروبی نمی تواند در آن زیست کند، از قبر های فراعنه های مصر عسل های بدست آورده اند که از ۲۳ قرن قبل باقی مانده و به مرور زمان سیاه و ضخیم شده است ولی کاملا پاك یعنی بدون میکروب می باشد .

عسل نزد مردمان قدیم اهمیت زیاد داشت چنانچه عرب‌ها عسل را مظهرپاکی وشیرینی میدانستند ودر محافل عروسی به مصرف می رسانیدند.

هنوز هم در بعضی از کشور هـــامثل مجارستان و هندو ستان عسل رابا نان مخلوط نموده ودر شب عروسی می خورند وبه همین علت است که ماه اول عروسی رادر همه‌جاماه عسل می نامند .

این غذای قدیمی لذیذ یکی از عجایب‌خلقت است که محصول گلهای رنگا رنگ ونتیجه همکاری میلیون ها زنبور می باشد، گویاطبیعت گلهای خاصی رابوجود آورده است که زنبور های عسل بتوانند با عضو مخصوصی که در دهان دارند شیرهٔ آنهارا مکیده و مورداستفاده قرار دهند.

هر زنبور عسل به اندازه ده برابر وزن‌خود به‌کندو عسل می آورد و هر نیم کیلو عسل نتیجه چهل هزار مرتبه مسافرت و رفت و آمد یك زنبور می باشد . هر زنبور عسل درمدت عمر خود سی کیلو متر مسافت را طی کرده‌و در حدود ۱۱۵ گرام عسل تهیه می نماید .

عسل دارای پروتین ، مواد البومی، قنـــد، ویتامین‌ها، قدری آهن، مس، منگنیز، پتاشیم وفسفورس می باشد یعنی همان موادی که‌در شیرهٔ گل‌موجوداست وخود زنبور ازآن اطلاع ندارد و شاید ماو شما هم اغلب از آن بی‌خبر باشیم .

بیماران مبتلا به مرض قند، عسل را بخوبی می توانند نوش جان فرمایند یعنی صرف‌عسل برای آنها **ضرر ندارد درصورتیکه‌قندمعمولی** برای آنها مضر باشد .

پوشکین

«الکساندر گیویچ پوشکین» بزرگترین‌شاعر روسی‌است. وی‌درسال۱۷۹۹میلادی‌درشهرمسکو متولد شد . نخستین اشعار خودرا دردوره جنگ روسیه باناپلیون سرود . بعداز ختم تحصیلات در وزارت امور خارجه مشغول‌کار شد ودر همین موقع‌اثر معروف خود «روسلان ولود میلا»راانتشار دادوی‌در اثر انتقاد های شدیـد خـود مـورد غضب تـزار واقـع شد وچهار سال‌در شهر های (یکاترینوسلاو) (کیحینف) و (اودسادر) تبعید شد . درین مدت اش (بایرون) رابدست مطالعه کرد وتحت تاثیر اوقرار گرفت ودر نتیجه همین تاثیربود که‌قطعات (زندانی‌قفقاز) ،(فواره باغچه‌سرای) و(یوگن یونیگین) را سرود .

درسال ۱۸۳۰ بازن زیبایی بنام «ناتالی کنچاروف» ازدواج کرد وهفت سال بعد به‌اثر حسادت به (بارون هکرن) افسر خـارجـی که در خدمت تـزار بـود و بـازن او ارتباط داشت اعلان دویل دادودرجنگ تن بتن درسال ۱۸۳۷ به عمر سی وهشت سالگی کشته شد.

از آثار معروف‌اومیتوان (بوریس گورونف)، (کولی ها) ، (کنت تولین) (خانه کولومنا) ، (موتسارت) ، (سالیری)وداستانهای کوتاه وی را نام برد .

نمونه از سخن پوشکین

بیداری

ای‌رویاهای من،ای‌رویا های شیرین مـن خدا حافظ !

ای خو شبختی شبهای دراز کجایی ؟ مگر نمی بینی که خواب آرامش بخش ازدیده گان من گریخته‌ومرا،درتاریکی عمیق‌شب، خاموش وتنها گذاشته است ؟

بیدار ونومیدم . به رویا های خود می‌نگرم که بال وپر گشوده اندوازمن می‌گریزند .اما روح من با غم وحسرت این رویا های عشق‌را دنبال میکند .

ای‌عشق ! ای عشق !پیام مرابشنو. این رویا های دلپذیر را نزد من باز فرست.کاری کن‌که شامگاهان، مست باده خیال ،درخواب روم وهرگز بیدارنشوم.

عنا یت‌الله (درآء)

از : محمد ناصر ((نصیب))

حلاوت مینو ! !

چاکست دل زخنجر ابروی او هنوز
حالم بگو تو قاصد و روسوی اوهنوز

در بوستان که‌سرو خرامد،بصد غرور
گویی ندیده قامت دلجوی او هنوز

صد پیچ وخم‌بزلف‌بتان‌داده ذوق‌حسن
راهی نبرده بر شکن موی او هنوز

تنگ شکر زشربت لعلش فسانه شد
دارم بلب حـــلاوت مینوی او هنوز

زیر فشار هیبت حسنش ، فتاده دل
شبنم نرفته بر ورق روی او هنوز

درسینه آب شد جگر ، ازیك‌نگاه گرم
توفان نکرده نرگس جادوی او هنوز

شهری زعطرزلف او، غرقست درنشاط
نکشوده‌باد ، یك خم گیسوی او هنوز

دیدن زدور اندکی تسکین دهد ، ولی
جرئت کجاست رفتن قابوی او هنوز

دیشب‌بخواب دیدم‌وبایك جهان سرور
سر را نهاده بر سر زانوی او هنوز

تقلید نازو عشوه کند، زو پری رخان
کی میرسد بسر خط الگوی او هنوز

یکدسته گلعزار به عنوان افتخار
باشد همیشه همدم و الغوی او هنوز

دل می برد زگردش چشمان پر فروغ
مهر امید سر کشد از کوی او هنوز

شد سالها که دولت‌وصلش نشد‌نصیب،
بیچاره‌دل که پرورد آغوی او هنوز

وردك جوزا ۱۳۵۱

الگو ـ سرمشق ـ الغو ـ بدرقه وهمراه ـ آغو ـ امید وآرزو

نو شتهٔ :حق نظروف

زندگینامه یك شاعر از لابلای یك اثر تاریخی

ترجمه از : س، حسین (نهیب)

تاریخ (روا بط افغا نستا ن وبخارا در قر ن ۱۹) نتیجه یی زحمات عا لما نه ومحصو ل پژ و هش‌های علمی حق نظرو فمورخ نا مـــی شوروی ا ست . درین ا ثرگرانمایه که گو شه ها ی مختلف ز یست ا جتما عی و اقتصادی مردمـــا ن افغا نستا ن و شهر ها ی روزگاران قر ن ۱۹ آسیا ی میا نه بر رسی گردیده ، برخ مشخصی نیـز بـــه بیا ن علا یق فر هنگی وکلتوری مردمان هر دو ساما ن گشا یش یافته ا ست ، چنا نکه در لا بلای همین با ب به احوا ل و زند ه گی نامهٔ چند شا عرو دا نشور نا مـی وقت کشور که مـصروف فعا لیت های هنر ی و علمی در آن شهرها بوده اند، برمی خوریم.

نگا رند ه با علا قمندی تام درجهت شنا خت همگا نی این مردان فضل و خرد کشور بـــر آن شد، دربر گـردانی زنده گینا مـهٔ آنها از شکل تا جکی کتا ب به در ی، سهم نا چیز خود را ایفا نمایم .

امید این کار کم مایه بتوا نـدزمینهٔ آشنایی افـزو نتر را بـــه فرهنگ دوستان و هـم میهـــنان شریف مهیا گر دا ند .

جنید الله حاذق :

یکی از شا عرا ن نامی اوا یـل سده (۱۹) جنید ا لله حاذق هرو ی می با شد که در محله ی کرخ هرات قدم به عر صهٔ حیا ت نهاد. و ی به سال ۱۲۱٦ ه مطابـق (۱۸۰۲)م به بخا را ر فته با اکا بر و افاضل آندیار ملاقات و در عیـــن حال بر علاوه یی علو م معا صـــر خو یش به تحصیل علم طـــب ودیگر علو م پر دا خته و درطبابت مها ر ت و شهر ت بسز ا یـــی حاصل نمود.

از همین رو تخلص خود راحاذق اختیار کرد ه ا ست .

حاذق بعد ازچندی ازبخارا به خوقندرفت ونزد امیرعمرخان حاکم خوقند (۱۸۰۹ـ۱۸۲۲) که وی به ا هـــل علم و شعر علا قه و احترا م دا شت زند ه گا نی میکرد.

حاذق در سا ل (۱۲۳۹ه ۱۸۲٤م) قصه یی (یو سف وزلیخا) را بـه نظم در آورد ه به عمر خا ن ا عطانمود .

او پس از در گذ شت حا کـم خو قند دو باره به بخا را برگشته در بار امیر نصر ا لله، صا حـب مر تبهٔ بلند گر د ید . اما د ریکی از سیا حت ها ی امیر نصر ا لله به سمر قند که حاذق عمر کا بش بود شعر ی در مورد ظا لمی و ستمگری امیر سرو د ه ا ست . و لی جا ـ سوسان وقت موضوع شعر را بـه گو ش امیر رسا نید ند با آ تش کینه وغضب دیرینه ی امیر شعله ور گر د ید ، و در پی قتل حا ذق برآمد. اماشاعر بواسطه دو ستـان خود از کین و عداوت امیر ود ر باریـان و متواری (شهـر سبز)گر د ید و به نزد حا کم آنجا که خود مختا ری داشت پنا هند ه گردید .

با و جود این حاذق حیا ت خودرا ازقیدخطر نتوانست بر ها نـــد امیر نصر ا لله دزدی را به شهـــر سبز فر ستاد و به کشتن حا ذ ق دستور داد . روی این دستور حا ذق ذریعه ی دزد امیر درخوا بگا هش به قتل رسید حاذق قبل از مر گ، مـاده تاریخ مـرگ خـــو یش را آنطور یکه ا حسا س میکرد چنین ثبت کرد ه ا ست :

کار هر که نیست در تاریخ قتلش دم زدن
از تن حاذق بی جا ،تاریخ سر ببرد نش

ادبیات تاجك، صدر الدین عـینی ص ۲۵۹ـ۲٦۰)

روایاتی وجود دارد که جنیدالله حاذق اتفاقا در آن شب کـه اورا به قتل رسا نید ند غزل ذیل راانشاء نمود ه ا ست :

چه صیدم من که نه بسمل شدم، نه زیب فتراکی
نه از خو نم زمین آ لود ه شد نه دا من پا کی
نگا هم را تما شا ی گل وشبنم نمی باید
من و در کنج عزّت یـادرخسار عرقنا کی
د لـم ازبی غزلی های ابنای زمان خون شد
نبود ه کا ش لو حی خاطرم را نقش ادرا کی
فلك گر سنه را عزت دهد خارش کند آخر
هوازد برزمین، برداشت بالا چون کف خاکی
مرا شود چنین ازپند ناصح کم نمی گر دد
چه امکا ن است راه شعله بند د مشت خا شا کی
نباشد هیچ داغ از داغ هجر یار سوزان تر
به وصف شمع کی پروانه راز آتش بود با کی
نمودم در بخارا زند ه گی (حاذق) درین صحرا
به رنگ لاله جز داغ دل وسینهٔ چا کی

(ص عینی ادبیات تا جك ص ۲۵۹ـ۲٦۰)

جنید الله حا ذق از زمرهٔ شاعران معروف و با استعداد نیمهٔ اول قرن ۱۹ است که اشعارش روان ، ساده ودلپذیر ا ست . اینك پار چـــهٔ زرین نمونه یی از خلا قیت اد بی او ست که طور مثال آورد ه شده است :

نه مرا سا یهٔ طو بی ونـــه کوثردر کار
قدچون سرو سهی و لـب شکر در کار
در سخن ها رخ تقلیـــدنمی پیما یم
کلك ما را نبود سر خـــطبستر در کار
فطر ت را ست عصا ی دل روشن خرد ا ست
هجر را در شب تاریـــك چه رهبر در کار ؟
شعر چون خم می خود بـه خود از جو ش دل ا ست
نیست بامستی ما شیشه وساغر درکار
مازیك نقطه دل نقش دوعالم خواندیم.
علم ما رانه کتا بخانه نـه دفتر در کار
(حاذق آسان نبود گو هـر گفتار به نـظم
دل خالی زغم وکیسه پرزردرکار

برف

زمستان شده زین سردی هواسیماب میبارد — زگردون زمهر یر از دیده من آب میبارد
شد ه کشتی صبر من ز باد وبرف طوفانی — بهر جانب که بینم برف چون گرداب میبارد
بباردبرف چون بال کبوتر ازهوا امروز — کتان پاره پاره گویی از مهتاب میبارد
نمانده طاقت رفتار زسردی بپـای من — فغان وناله در هر جازشیخ وشاب میبارد
بزلفم میبرددست ازهوس آنشوخ ازین غافل — که برخودپیچیداین افعی وزهرتاب میبارد
نه برف است اینکه ابرسیه اندرزمین آید — بلای آسمانی است این که چون سیماب میبارد
چوکافور از هوا اندر سر من برف میبارد — نمیدانم دربیداری است یادرخواب میبارد
علاکم میکند تنهانه بادو برف از سردی
بفرق رابعـه آتش بچندین باب میبارد

رابعه ((اثیر))

جوانان ودانش امروز

نقش فزاینده جوانان در امر تولیدکالا های مصرفی ودیگر کالاها در تمام جهان بخصوص در ممالك مترقی قابل یاد آوری است •

خوشبختانه در شرایط حاضر به جوانان کشورمانیز موقع میسرشده تاازاستعداد های خلاق شان در مورد تولید مواد استهلاکی و مصرفی کارگرفته شودوامروزجوانان ماباقدرت نیروی دفاعی وجسمانی در ساختمان جامعه نوین مصروف عرق ریزی هستند •

اگر در گذشته به جوان موقع داده نمیشد تا استعداد های شان را تبارز دهند امروز این سد شکسته ودیگر جوانان ما اعم ازدختر وپسر دوش بدوش هم درکارساختمان وزندگی نوین سهم فعال دارند •

عصرزمان ماعصروزمان ساینس وتکنالوژی است ، زیرا شرایط امروز ایجاب میکند که چنین باشد • پس برای اینکه از کار وان تمدن که باشتاب برق به پیش میرود عقب نمانیم به ساینس توجه جدی نمایم ،چیزهای بیاموزیم که بدرد اجتماع مامیخورد و ضرورت زندگی امروزی مارا مرفوع میسازد •

وخوشبختانه امروز جوانان مادریافته اندکه بدون دانش نمیتوان زندگی‌کرد . از همین رو علاقمندی آنها به ساینس و تکنالوژی روز بروز بیشتر میشود • نتیجه که از کانکور پوهنتون بدست آمده خود موید این حقیقت است که چقدر جوانان ما به ساینس وریاضی علاقه گرفته اندانتخاب جوانان به این رشته حیاتی می‌رساند که آینده شگوفان در انتظار ماست ، آیندهٔ که ما را بی‌نیاز از بسیاری مسایل میسازد •

اگر به دوره های گذشته نظر بیاندازیم درمی‌یابیم که در آن زمان جوانان مانظر به شرایط عمدا تحیه دیده شده آن دوره‌بیشتر مصروفیت های‌غیرامروزی را داشتند، جوانان مادرآن روزگار غیر از عیاشی، وروزگزرانی دیگر کدام کارو مصروفیتی نداشتند ،دختران ما بجز مود و فیشن کدام سر گرمی دیگری نداشته وبه هیچ چیز دیگر فکر نمیکردند .

اما امروز این قشر فعال میدانند که دیگر زمان تنبلی و کاهلی سپری شده واگر حرکت نکنیم آنقدر از کار وان تمدن عقب خواهیم ماند که جبران آن شاید مشکل باشد • وقتی امروزبه کشورهای مترقی وپیشرفته جها ن نگاه میکنم می بینم ودرمی یابیم که چقدر کشور ما عقب‌مانده واین عقب ماندگی‌میراث گذشته است که متاسفانه امروز مشکلات زیادی را سر راه ما قرار داده است • ولی باعزم متین وراسخ‌وایمان قوی‌به‌آینده به یقین شاهد خوشبختی رادر آغوش خواهیم کشید وقتی ما یکدل ویك دست باشیم چنا نچه امروز هستیم به یقین کامل آیندهٔ که پیش روی ماست روشن ، تابناك و مرفه خواهد بود زندگی زیباستو باید از این زیبایی ها استفاده معقول و مثبت کرد بایددر پهلوی کاراستراحت وتفریح نمودتابرای کار بیشتر وپرثمرترانرژی بیشتری داشته باشم . زیرا بدون انرژی کافی مشکل است کاری از پیش برد•

ساختمان زندگی آیندهٔ کشور مان مستلزم کار وپیکارانقلابی است‌که خستگی وتنبلی رادر آن راهی نیست زیرا ما آنقدر کار داریم تابتوانیم جامعه مرفه و آباد اعمار نمایم . خوشبختانه با زمینه های که امروز موجود است این امیدروز بر وز تقویت می‌یابد که آن جامعه ایده‌آل را هر چه زودتر و بهتر در آغوش کشیم وشرطاین‌است که جوانان‌ما وظایف ایمانی ووجدانی خود رادرقبال وطن وکشور دارندبدرستی‌انجام‌دهند• که‌خوشبختانه انجام میدهند •

معرفی یك جوان بااستعداد

سلطان داود رووفی

جوانی است که باهنرمیناتوری آشنایی دارد، او در میان سبك های مختلف نقاشی به‌میناتور علاقه فراوان دارد واین شیوه را برای خود انتخاب نموده است . اگرچه در شروع کار قرار دارد ولی اگر همینطور ادامه بدهدممکن است درآینده هنرمند خوبی گردد .

وقتی ازش در مورد تاریخچه این هنر پرسیدم گفت: هنر میناتوری در کشور ما تاریخ دیرپا دارد . وقتی درآن زمانی که در کشور باستانی ما افغانستان دیگر هنر ها به اوج خود رسیده بود، هنر میناتوری هم د ر پهلوی سایر هنرها جای بخصوص داشت . مخصوصا استاد کمال الدین بهزاد هنر مند توانا ومیناتوریست معروف کشور با آثار زیبایی خود شهرت فراوان کسب نمود . شهرت وآوازه استاد نه تنها در داخل کشورما محدود نماند بلکه در بسیاری از ممالك اروپایی نیز سرایت نمود . بناء هنرمیناتوری درکشور زیبای ماتاریخ درخشان و طولانی دارد. اوعقیده دارد که درهنر میناتوری باید اصالت آن حفظ گردد وبرای این کار نقاشان واستادان رسالت دارند درحفظ وتگهداشت‌آن.

وقتی ازش پرسیدم که در کارت چقدر موفق هستی گفت :

من هنوز در آغاز کار قرار دارم یعنی به‌آن حدی کارم نیست که بتوان قضاوت کرد که در کار های خویش چقدر موفق هستم، و لی علاقمندی که به این هنر دارم، فکر میکنم که در آینده موفق خواهم شد وکار هایم نیز از ارزش هنری برخوردار خواهند بود . او سایر هنر های زیبا را مانند مجسمه‌سازی، خطاطی ودیگر هنر هارا با هنر میناتوری مقایسه نموده میگوید : هر هنر زیبایی‌خاص خودرا دارد ونمی توان گفت که فلان هنر نسبت به هنر دیگر برتری دارد . واین‌بسته بذوق ودید بینندگان وعلاقمندان است .

نمونه‌یی ازکار رووفی

جوانان وروابط خانوادگی

همه به‌این عقیده هستندکه ازدواج وتشکیل خانواده یك ضرورت است ، یك نیاز است وبقای نسل به آن متکی است، بلی‌این‌درست وباید چنین باشد اما چرا عدهٔ از جوانان ما مخصوصا یکعده دختران‌بااینکه علاقمند ازدواج انداز این مساله میگریزند وکوشش می‌نمایند که تا جای امکان از آن دوری اختیار کنند واین تنها دختران نه بلکه پسران مانیز از ازدواج دوری می‌گزینند • شاید ایـــن فرار آنها علت های گونا گونی داشته باشد•

بد نیست این عدم اشتیاق جوانان را از زبان خود آنها بشنویم و ببینم‌که آنها چه گفتنی های دارند وعلت‌این‌گریز آنها ازازدواج چیست ؟

از دختری جوانی‌که‌چندسال است تحصیلات خودراتمام‌کرده وتاهنوزازدواج نه‌نموده در این باره پرسیدم در جواب گفت :

عدم علاقمندی من به‌ازدواج عللی مختلفی دارد شاید به نظر تان خنده دار باشد اگر بگویم یك مساله‌کوچك خانوادگی باعث شدکه مـــن از ازدواج نمودن بیزار باشم .

میتوانی این مساله کوچك را که شمارا از یك مساله حیاتی باز داشته بگویی ؟

چرانه ، بخاطر اینکه یکعده پدران ومادرآن علت امتناع ازدواج فرزندان شان را بدانند این موضوع را برایشان حکایت میکنم دوسال قبل برادرم بادختری موردعلاقه اش ازدواج‌کرد و اورا به خانه ماآورد. چندروزمحدود، برادرم باهمسرش زندگی خوشی داشتند ولی ایـــن خوشی عمر بسیار کوتاهی داشت . زیراهمان اختلافات خانوادگی ، همان جارو جنجال های همیشگی و بگو مگو های دایمی آغاز یافت وبااین آغاز شروع بدبختی آنها نیز فراهم گشت نمی پرسید که چه موضوع وکدام مساله باعث این اختلاف خانواده‌گی گشت ؟ خوب شمابگویید •

بلی ، وقتیکه کمتر از یك ماه از ازدواج برادرم سپری شد، همسربرادرم بنای شکایت وگله رااز مادرم درنزد برادرم‌گذاشت، وبرادرم نیز بخاطر دفاع از زنش وبخاطر پشتیبانی از او با پدر ومادر سخت گرفت و حتی آنها را تحدید کردوبعضی‌سخنان‌کم وزیاد که شایسته یك جوان نیست به پدر ومادرش گفت، این وضع باعث شد که پدر ومادرم نیز جـــدی شوند وروبهٔ سخت تری را نسبت به آنها در پیش گیرند، خواهران کوچکترم نیز نادانسته به پشتیبانی از پدر ومـــادر بنای مخالفت را بازن برادرم گذاشتند بالاخره رفته رفتـــه این وضع باعث شد که برادرم بااینکه اقتصاد ضعیفی داشت خانه جدا به کرایه بگیرد. واز منزل ما کوچ کرد •و به‌خانه جدید خود رفت شما خود تصور کنید که با اقتصاد ناسالم وبا تنها معاش چگونه او بار یك خانواده را که کرایه منزل هم بدوش او باشد تحمل کند وآن رااز پیش ببرد ، در حالیکه همسرش نیز توقعات دارد ومی‌خواهد که با فـامیلش نیز رفت وآمد داشته باشد • خوب بهر تقدیر مدتی گذشت ، اما زندگی آنها آنطوریکه انتظار می‌رفت سرو سامان نگرفت‌وحتی برادرم مقدار نیز قرضدارشدوهمین قرضداری هاسبب‌گشت که باهمسرش اختـلاف پیدا کنند و دامنه این اختلاف بقدری وسیع گشت که بالا خره زندگی آنها رااز هم پاشید •

بلی، برادرم‌وهمسربرادرم دراثر اختلافات متعدد که بیشتر شان روی اغراض دیگران بوجود آمده بود از هم دیگر جدا گشتند و حالا

برادرم دو باره به خانه ما برگشته است• در حالیکه من میدانم زن برادرم گناهی نداشته وتمام قصور از مادر ، پدر و خواهر انم است باید بیطرفانه قضاوت نمود و جانب هیچ یك را نباید گرفت •

نگفتید که پدر ومادر شما و خواهر تان چرا با خانم برادر تان سر ناسازگاری داشتند وعلت اش چه بود .

یك مطلب را قبلا خدمت تان عرض کنم‌که هر جوان مخصوصا هر دختر جوان وقتی از پدرو مادر خود جدا میشود وبه فا میل‌دیگری منصوب میگردد تابه عادات وخواسته های‌فامیل شوهرش آشنایی‌حاصل کندممکن یك سلسله نابلدی های نماید .

در فامیل ما هم همینطور شد • یعنی زن برادرم وقتی برای اولین بار به منزل ماآمد• طور احساس بیگانگی میکرد که فکر میشدهیچ یك مابرایش‌منصوب نیستیم. این‌امررفته رفته فاصلهٔ بین او ومخصوصا مادرم ایجاد کرد، در حالیکه مادرم اگر می‌خواست میتوانست این فاصله را کم سازد ولی او عمدا نخواست زیرا از روزیکه برادرم باهمسر خود نامزد شد مادرم بااین وصلت خوش وموافق نبود علت را نمیدانم اما وقتی‌جوانی دختری را به همسری خویش قبول‌میکندو انتخاب می‌نماید اعضای فامیل نباید باآن دختر که دیگر جز از فامیل شان است. چنین رویه بد نمایند و در مقابل اوبی تفاوت باشند .

وقتی همسر برادرم کاری خلاف میل از روی نابلدی میکرد ، خواهران بروی‌می‌خند یدند، ومسخره اش میساختند ، و مادرم باخشم و بعصبانیت برایش میگفت، دختر نادان، نافهم نمیدانم که آیا در خانه پدرت در زندگی کار کرده یی یاخیر یافلان چیز رادیده یا خیرو به همینطور سخنان زشت و نا درست به آن دختر بی چاره میگفتند • از همه بدتر اینکه برادرم نیز بعدها زیرتاثیرقرارگرفت ونتیجه همان شد که قبلا تذکر دادم یعنی از هـــم جدا گشتند •

در حالیکه مادرم اگر می‌خواست میتوانست جلواین کار را بگیرد •

درست است که او با زندگی ما ،باعادات‌و خواسته های فامیل ما بلدیت نداشت . اما مادرم‌ودیگر اعضای‌فامیل‌میتوانستند وی‌رادراین راه کمك نمایند . چه میشد که مادرم بازبان نرم ومهربانانه میگفت : دخترم اینطور بهتر است ، یا این حرکـــت ویا این رفتار تو برایت زیبنده نیست، امروز تو دخترکوچك دیروز نیستی خوشبختانه امروز همسرداری و.... اگـر با او اینطور رفتار میشـــد و اشتباهاتش را چنین متوجه میساختند فکـــر میکردید که زندگی خانوادگـی شان را کـه با هزار آرزو وخواسته بنیان نهاده بـوده به این زودی ازهم بپاشد ؟

مسلما بامن هم عقیده هستید که اگر پدر ومادرم چنین مداخلات بی جاوبی مورد نمیکرد هرگز زندگی دو جوان اینطور تباه نمی شد، خوب باچنین شرایط من وامثال من چگـــونه ازدواج کنیم ومسوولیت زندگـــی مشتـــرك خانوادگی را بدوش بگیریم ؟

از و قتی که زندگی برادرم با همسرش چنین شده در خود این جرئت رانمی بینم که اقدام به ازدواج کنم . زیرا میترسم اگرروزی من هم در شرایط زن برادرم قرار بگیرم و مانند او ازدواج کنم وبا فامیلی که هرگـز باآن آشنایی ندارم روبروگردم و آنها بعضـا ازکارهایم راکه شایددرنظر خودم بد نباشد انتقاد نمایند ومن تحمل آنرا نداشته باشـم زندگیم چه میشود ؟

اما تمام خانواده ها آنطور که فا میل شما فکر میکنند وسخت گیرند شاید نباشند واین دلیل نمیشود که تمام فامیل ها یکنوع طـرز تفکر دارند .

ببینید خود شما از همان فامیل هستید وطرز تفکر شما مطلق با طرز تفکر ودید آنهاتفاوت میکند .

این درست است که تمام فامیل هایکنوع فکر نمی کنند امـــا و قتی دختری برداشت

بقیه در صفحه ۴۳

اندیشه‌های جوانان

رونا اکبر (احدزاده)

جوانان باید متکی بخود باشند •

جوانانیکه در صفحه خرد و دفـــاع شان اعتماد به نفس نقش بسته و حاکم اعمـــال ایشان گردیده بهر کار و عمل که اقدام‌کنند موفقیت و پیروزی از آن آنها خواهد بود. و همیشه شاهد شاد کامی و سرافرازی رادر آغوش خواهند کشید •

بلی این یك‌حقیقت مسلم است اینچنین جوانان با همت بلند و پشت کار آینده را بدیده سنجش نگریسته و عاقبت اندیش و دور اندیش می باشند و بهر کار و عملی‌که اقدام نمایند با جدو جهد تمام وارداه خلل ناپذیر باکمال موفقیت آنرا بپایه اکمـــال رسانیده و هیچ‌مانعی سد راه آنها واقع نشده وآنها را از اقدام نیك شان که مفاد مردم و جامعه در آن متصور باشد باز نخواهـــد داشت •

محمد نسیم

نقش سازنده جوانان در اجتماع انکـــار ناپذیر است ، زیرا این قشر فعال همیشه‌در طول تاریخ نقش اساسی در حیات اجتماعی داشته ودارند • بنآجوانان ما با درك ایـن موضوع باید باز هم در راه ترقی و سربلندی کشور از هیچگونه تلاش‌خود داری نه ورزیده ومانند نیاکان شان از آزمون تاریخ سربلند وپیروزمند بیرون آیند ...

راه زندگی

پیوسته بگذشته

نوشته: غفار عریف

گا هیکه مفهو م زندگـــی و انسانیت ز مزمه شو د ، و ا ضح است که در بار ه چه صحبت گردد؟ بااین پرسش میتوانیم تنها به یك کلمه پاسخ داد که بزود ی ،اگرکس بخواهد و یا نخواهد ، تاریـــخ علم نوین و پرا تیك اجتما عـــی نقشه پیشر فت بشریت را عالـــم گیر میسازد و نمیشود که پار ه ابر ی سیا ه و خشمگین و گا هی هم سفید فریبند ه راه پیشر فت انسا ن های در حـال رشـــد و پیروز ی را با حمله و تحریکات توطـئهو دسیسه ، شا نتـــا ژ و تهدید ، تفتین و منفی با فی نابود کند .

تغییر ات و رخداد هـای عظیـم اجتما عی ، و حد ت قانو نمند سه نیرو ی پر توا ن زما ن ما و زحمت کشا ن سر اسر گیتی به دنیا ی سیستم سر مایه و وحشت قرون و سطا یی ، به بر بر یت انحصارات غارتگر امپر یالیستی به‌نیو فاشیزم به را سیز م و اپارتا ید ، به‌مدافعین تو لید اسلحه باکتر لو ژ یکی و ذروی ، به نا سیو نا لیسم محلـــی و شو ونیزم عظمت طلبا نه بـــه امپر تو نیزم را ست و (چـــپ) و دگما تیزم ، بـــه سازش طلبـان وما جراجویـان به صیهو نیـــز م و ملتار یسم ، به ذهنیت گرایی و بلانگسیزم و بالاخره به‌تمام آ نهایی که نابکار اند وزوال پذیر باغریـو سر شار از نیرو مندی هو شدار مید هد که مطمئناً پنها نی ایـــن و یا آن شیو ه پیشر فت ز ندگی انسان ز حمـــتکش و سا ز نـده لزو می ندارد .

وقتیکه انسان های عالی صفت قهر مان ، پر توان و بانبوغ ســـر سپرد ه و اند یشمند را بخا طـــر میا وریم ،در باره سایر انســـان های که با دیگرا ن یکجا دشواری ها و سنگینی‌های زندگی را بارنج جـانکاه و شرایط ر قـت ا نگیـز متحمل شده اند ، سیما ی پیکا ر جو و با شها مت آنها را بحیـث سمبول عظمت‌انسان‌باید یادکردبروح پاك و شاد شا ن درود گر م‌فرست وحماسه شانرا جاودانه دانست ،

خیبر خو نین طعمه شلیك مر می باران قاتلان بیرحم ،جلادان حر فوی و آ د مکشان و حشی گردیـــد و بیشـــر مـا نـه تیر بـــا ر ا ن دسیسه شد یاتقی ارانی خا ینانـه با چشم باز قر با نی تفیســـــس زندان ، خسرو روز به راجو بـــه دار کشت پا تریس لومبا را شاـ هدین د ر و غ گـوی خـا نـه‌ملل قصا بی کرد ، انجلا دو یس نیـــم بسمل تو قیفگا ه شد ، مجیـــب الرحمن با همسر وفرزنـــدا نش طعمه ناجوانمردی یا ران نیمـه راه کمال جملات در میان آتش تانك فلا نژ یستا ن با مداخـــلا ت صهو نیزم دفن شد ، ویتنا میـــان را آتش توسعه طلبی امپریالیسم خا کستر سا ختن ، و به این شیوه صد ها مثال دیگر در گردا گرد کشتی زندگی و گوشه های جها ن از قهرمانی های فرزندان زحمتکش مردم رامیتوان یاد آور شد.

اگر سر عت زندگی ، سمـــت پیشر فـت کتله هـــا ی بشر ی رشد پردا منه و پیگیر حیـــا ت اقتصاد ی ، سیاسی و اجتما عـی توده ها ی وسیع مرد م راگرو ه بی بندو بار ، غار تگر و شکست‌خورده با اشتراك رهزنان ما ئویـــزم از غرب سنگ اندازی میکنند . آنگاه اکثر یت هد فمند ، جهان صلـــح و تر قی اجتما عی ، چر ند گوهی و ارا جیف وحشی صفتا ن را از شر ق بحکم و جبر تاریخ محکو م به فنا میسپار د .

و بـــا پا یا ن سخن بجا ست تذکر داده شود که :

جسم و جا ن انسا ن برا ی این ساخته نشده که هدف گلوله هـای تو پ گردند ویا انسا ن برا ی این بوجود نیا مده که طعمه آتش باشد، وانسان‌بـرای ا یـن خلـــق نشد ه که در زندگی ناکا م بمیرد .

اگر بهارا ن چو ن قلب مادرا ن زیبا و عطر آگین است و یا اگر خزا ن چون مهر مادر لذ ت بخشش است ، اگر برف ها ی زمستا نی چون موی مـــا دران داغ د یـده مقبو ل و سفید رنگ است و یااگر آفتا ب تابستا نی چو ن محبـــت مـادران جسم و جـــان انسان را نوازش میدهد .

اگر از زیبا یی های طبیعت‌لذت میبر یم و یا از لبخند ستار گا ن خر سند میشو یم ، اینها همه و همه ، فقط و فقط به این منظو ر است که انسا ن تنها برای زندگی آفر ینی و زندگی ساز ی خلـــق شده است .

یکی از رهبرا ن جنبشس بین ـ المللی طبقه کار گر بنیاد گذا ر نخستین دو لت کار گر ی ودهقانی در ارتبـا ط به گنجینه پـر ما یه خلاق دانشس انقلا بی و پرا تیـك اجتما عی میگفت :

«پایان جنگها،
صلح بین ملت ها
قطع غار ت و زور گو یی
آرما ن ویژ ه ماست»

با این که زندگی لذ ت بخشس ا ست هـر گـاه ا نسا ن هـــا با صفا و صمیمت و شرا فتمندانه با مرا عا ت صفا ت اخلا قی‌یکدیگر را دو ست داشته باشند . شور و شو ق زندگی میا فر یند .

پایا ن

بقیه صفحه ۳۳

داکتران اجل را...

آبی گر فت . همچو حا لا ت بتفکر دقیق طبی و تسلط مسلکی وصحت وسرعت عمل نیا ز دارد تا بتوا ند مسبب اصلی تکلیـف را تشخیص نما ید و جا ن یك ا نسا نرا ا ز پرتگا ه نا بود ی بر گر دا نـد و موقع ند هد بین علت و معلو ل مغا لطه ر خد هد ـ مخصو صـاء در همچو موا قع برا ی جلو گیری تکلیف (ار یتمیا) درما نی راتجو- یز میدا رند .

پیکارطبی‌برای نجات مر یض‌ده روز او ل ما ه می را در بر گر فت وپیر وزی چشمگیر ی نصیـب داکترا ن طب گر دید . دا کتر ان همه جر یا نرا با نتا ئیج حا صلهٔ آن بطور فشرد ه نگا شتند و بیا ن داشتند که مر یض مذ کور هشتاد بار بد یار مر گ پای نها ده ا ست ؟ آ یا چنین شد ه میتوا ند ؟ آ یا در محا سبهٔ د فعا ت مر گ مریض مذ کور مبا لغه بعمل آمده بو د؟ جهت محا سبهٔ د قیق بار دو م بحسا ب خود تجدید نظر کردند.

و سو ا بق طبی شخص موصوف را صفحه بصفحه با د قت هر چه تما متر مطا لعه کردند . محا سبه کاملاء درست بود و مرد مذ کو ر هشتاد با ر از د یا ر نیستـــی بد یا ر هستی آ ورد ه شد ه بو دو پیکار طبی پیروز مندانه از میدان بیرون آمد .

وقایع که گفته اند چـار سـال پیش صور ت گر فته بو د و در همین تاز گـی از نویسنده پرسیده شد: ((میخوا هی مر یض مذکور راببینید ؟))

بجواب گفتم ((البته بلی . کـجا است او)) گفتند ((منزل دو م او را جهت تجاو یز و قایو ی‌انجا برده ایم)) بمنز ل دو م با لاشدم مرد تنو مند و بلند قا متی ر ا دید م که با یکی از عیادت کنند ـ گان گـرم صحبت بود و ظا هـرا ازجملهٔ همکا را ن او بود . ا نمرد از مر گ نجا ت یا فته بود بـا حرکات‌سرود ست نیرو مندا نـه کو شش میکرد نکته ای را توضیح دهد . برا ی هر بیننده حتی من‌که ازبیگانگان او بود م ا طمینا ن‌دست میداد که او کا ملا بهبود یا فتـه است .

بقیه صفحه ۷

انقلاب اکتوبر...

بنابه تو طئه ا مپر یالیزم و ا ر تجاع منطقه باز دو بند های‌علنی ونهانی حفیظ الله ا مین ، کشورما در لب پرتگاه سقوط و تجزیه قرار گرفت ولی مردم افغانستان که در طـــول

تاریـخ دو ستی شصت سـالـــه خویش همیشه از همسایهٔصلح‌خواه وصادق خو د کمك بدست آور د ه بود این بار نیز از همین د و ست آزموده شدهٔ خویش استمداد جست که یکبار دیگر دوستی وکار رائـی این دو ستی مو فقانه به اثبات‌رسید وکشور دوست و برادر و همسایهٔ شوروی صدای‌کمك مردم افغانستان را لبیك گفته و با اعزام قطـعـا ت محدود نظامی خویش جهت د فـع تجاوز و دسیسه و تو طئه پایه‌های محکم دوستی میان مر دمان‌دوکشور افغانستان واتحاد شوروی‌را محکمتر ساخت . این کمك که مطابق معاهدهٔ دسمبـر ۱۹۷۸ (قـوس ۱۳۵۷)و مطابق د ساتیر منشور ملل متـحد صورت گرفته ، د شمنان صلح و ترقی و سو سیالیزم را در جـهان سخت بیقرار سا خته است چه آنها مطابق پلانیکه تر تیب نموده‌بودند می خوا ستنـــد کشور و مـردم افغانستان را یکبار د یگر به چنگال هیولای فیو دالیزم‌وسلطنت‌ارتجاعی بسپارند وخود نیز بهره های‌زیادی برگیرند و لی کمك نظامی ا تحـاد شوروی به افغانستان انقلابی مشت محکمی بود که ا مپر یالیزم وارتجاع را گیج و مبهوت ساخت. اگرامروز آنها دست به تبلیغات گو نا گـون می زنند و دروغ پرا گنی می‌نمایند بخاطر همان منافع از دست ر فتـهٔ شان است و بس . مردم‌افغانستان که بار ها در عمل ثمره های دوستی افغان‌ـشوروی برایشان به ا ثبات رسیده هر گزفریب دروغ د شمنان وطن وانقلاب خود رانخواهند خورد. مردم افغانستان شصت و سو میـن سالرو ز بر گزار ی جشن اکتو بر کبیر را به همسایه ودوست دیرین خویش صمیمانه شاد باش می‌گویند وآرزوی بهروزی بیشتر شا نـرا دارند .

بقیه صفحه ۲۹

حقایق تازه..

مکاتب وجود دارد .

حدود ۲۰ سال است‌که‌خانه کتاب اطفال، درین کشور افتتاح شده است .در هریك‌از

پانزده جمهوری اتحاد شوروی و جمهوری‌ها وایالات خود مختار آن تحصیل به زبـــان مادری انجام می گیرد .

استفاده از مراکز ورزشی برای همه‌اطفال مجانی است . در حال حاضر علاوه برمکاتب بیش از ۲ میلیون طفل از ۶۰۰۰ مرکـــز ورزشی در اتحاد جماهیرشوروی استفاده می کنند. در اتحاد شوروی ۱۱۷ هزار کودکستان

وشیر خوارگاه وجود دارد که در حدود ۱۲ میلیون طفل در آن تربیت می شوند دولت بیش از ۸۰ فیصد مخارج این موسسات‌رامی پردازد. هم اکنون جمعیت اتحاد شوروی‌یك

برشانزدهم نفوس کره ارض را تشکیل می دهد. ۸۶۵ هزار دوکتور یعنی ۱بر۳ تمام

دوکتور ان طب جهان در ین کشور مشغول

بکارند .تعداد کار کنان مراکز صحی در

اتحادشوروی به ۶ میلیون نفر مـــی رسد

کودکان شوروی از زمان تولد تا سن ۱۵

سالگی تحت نظر یك شفاخانـــه مخصوص کودکان قرار می گیرند در اتحـاد شو رو ی ۵۵۶۳ شفاخانه کود کان و ۹۳هزار دوکتور متخصص اطفال وجوددارد . تعطیلات‌تابستانی

کودکان طولانی ترین تعطیلات سال است.

درین زمان بیش از دهونیم میلیون دختر و پسر به اردو گاههای پیش آهنگی روی می آورند. شاگردان مکتب در طول این رخصتی

ه در سیزده هزار اردوگاه دیگر نیز پذیرفته می شوند . درسال ۱۹۷۸ در استراحت گاه های سندیکا ها در حدود ۱۲ میلیون کودك

به‌استراحت پرداختند . برای اطفالی کـه‌از نظر جسمی ضعیف اند ، مراکـز مخصوص

دایر است ، درین مراکز کودکان تحت نظر

دکتوران و معلمان دوره تحصیلی و معالجه رامی گذرانند.

پیروزی انقلاب ملی و دموکراتیك و پیش گرفتن راه رشد غیر سر مایه داری ، در

برخی از کشور های‌نواستقلال ، وضع‌کودکان

رادرین کشور ها دگر گون ساخت ، تجارب این کشور ها در راه تامین حقوق اطفـــال بسیار ارزنده است به طور مثال در ایتوپیا

«حبشه» در آستانه پیروزی انقلاب تنها پنج فیصد کودکان می توانستند به مکتب بروند. کوچه های شهر مملو از اطفال و لگـــردی

بودند که در همه جا گدایی می کردند .

حکومت انقلابی ایتوپی‌باتوجه به اهمیت‌سواد آموزی اطفال ، پروگرام آموزشی وسیعی‌را

تدارك دید . قسمت اعظم خانه های مصادره

شده زمینداران بزرگ‌وعوامل رژیم سلطنتی

تبدیل به شیر خوار گاه شد ۶۰ هـــزارمعلم ازبین محصلین و سر بازان به مناطق دور

دست روستایی روانه‌شدند. امکانات فراوانی دراختیار کودکانی که سال هادر میان قبایل عقب مانده و غزدی نشین ودر محیط نامساعد

اقتصادی و جغرافیایی زندگی‌می‌کردند ،قرار گرفت و صحرا نشینان به همرای فرزندان

شان تدریجا به خانه های دولتی ا نتقـا ل یافتند .

اطفال کشور محبوب ما نیز با پیـــروزی مرحله نوین انقلاب ثورآینده تابناك وبهروزرا استقبال می کنند و همین حالا نیزدر حدود امکا نات و شرایط طلیعه ایـــن بهروزی محسوس است . فردا ازآن کودکان ماست .

بقیه صفحه ۲۶

موضع گیری...

روح وروانش آگنده‌و مالامال‌از مهر راستین وعطوفت انسانی است که تغییر نمی پذیرد ورنگ نمـــی بازد .

به جای بغض وکینه جویی وانتقام وتخریب صمیمیت ومحبت بیدریغش راپا سخ گذار میشود وصلح وآشتی به ارمغان می آورد وهمـــواره آرزو میکند که :

دلم میخواست دنیا خانه یی‌مهر ومحبت بود .

دلم میخواست مردم‌در همه احوال باهم آشتی بودند طمع در مال‌یکدیگر نمیکردند کمر بر قتل یکدیگـــر نمیبستند .

دلیل خوب

صبح وقت خانمی ،پیشخدمت جوان خودرا صدا کرده وپرسید :

ـدیشب نفهمیدی که آقا وقتی نیمه های‌شب به‌خانه آمده بود یانی ؟

پیشخدمت جوان عشوه‌یی کردو گفت:

ـبی‌بی جان ... فکر میکنم آقا وقتی بخانه‌آمد ، بسیار هم مست بود !

ـچرا ؟ اینطور فکر میکنی ؟

ـبرای اینکه اصلا فراموش کرده بود که‌سری به اتاق من بزند :

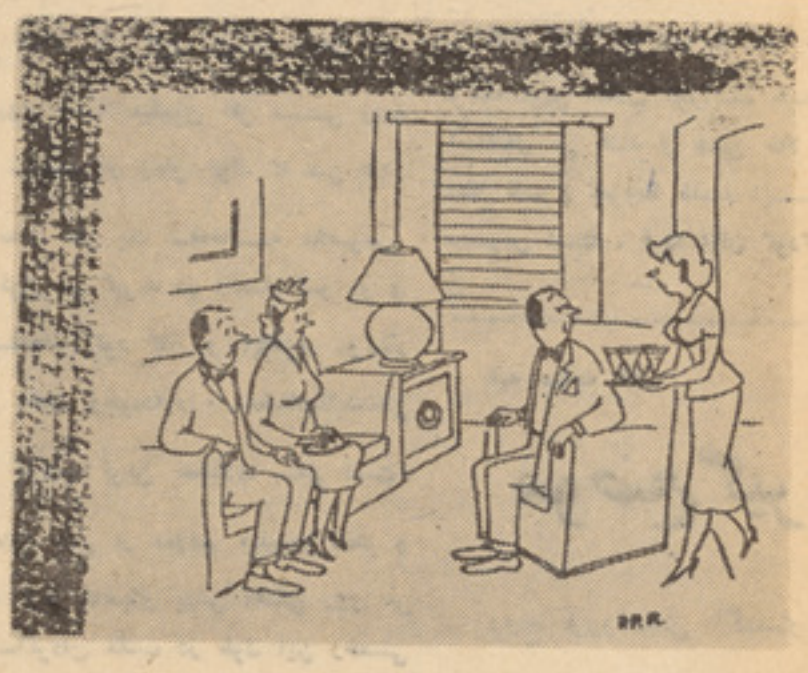

خانم به شوهرش : احمد توگفته بودی که‌ازدفترم یك نفرآمده اما دونفر است پس...

معلومداراست

دوبچه کوچك باهم گرم گفتگو بودند ... ناگهان یکی از آنها پرسید :

ـراستی ، فریدون ..به‌عقیده تودو تانصف سیب بهتر است یایك سیب درست ؟

فریدون جوابداد :

خوب ... اینکه معلومدار است .. دوتا نصف سیب .

ـ چرا ... برای چه ؟

ـ برای اینکه اگردربین سیب‌کرم باشدآنرا میتواند ببینند !!

بدون شرح

پاك‌کاری

خانمی پیشخدمت خودرا صدا کرده وگفت:

ـببین جانم .. امروز بعداز ظهر مهمان داریم ... یادت‌باشدکه‌اتاق مهمان خانه را جاروپ کنی .

پیشخدمت جوابداد :

ـدل تان جمع باشد خانم ... من قبل از اینکه شما بگویید بفکرم بوده وسالون راخوب پاك کرده‌ام .

آفرین ... کی این کار را کرده‌اید !

درست یك هفته میشود !!

مریض بیچاره !

داکتر به استاد خود گفت :

استاد محتر م ... میدانید که این اولین جراحی من می باشد.... بنابراین اگراشتباهی شد واین آقابه آن دنیارفت ... من گناهی ندارم ونباید نمره بدبگیرم !!

وقتیکه یك سپورتمین حریف خود را غافلگیر کند .

آشپزی خانم جوان

دو خانم درباره آشپزی شوهران خود صحبت می کردند ...

یکی از آنها گفت

ـمن‌از وقتیکه شوهرم به مسافری رفته بود استفاده کردم ودرسی آشپزی را خواندم.

خانم دومی پرسید :

ـخوب ... وقتی شوهرت بر گشت چه‌عکس العملی نشان داد ؟

خانم اولی باتاسف سری تکاندادوگفت : ـهیچ.... فوراً دوباره به مسافرت رفت !!

پسر حاضر جواب

درتشییع جنازه مردی ، رهگذری از پسر کوچکی که در دنبال جنازه راه میرفت ومرتب گریه میکرد ، پرسید :

ـای بچه جوان بود ؟....

پسر کوچك هق‌هق کنان جوابداد :

ـبلی ... چرا چه کار داری ؟

ـ بچه جوان بود .... بگوکی مرده ؟

پسرك کوچك جوابداد :

آن یارو که در بین تابوت خوابیده !!!

بدون شرح

ژوندون

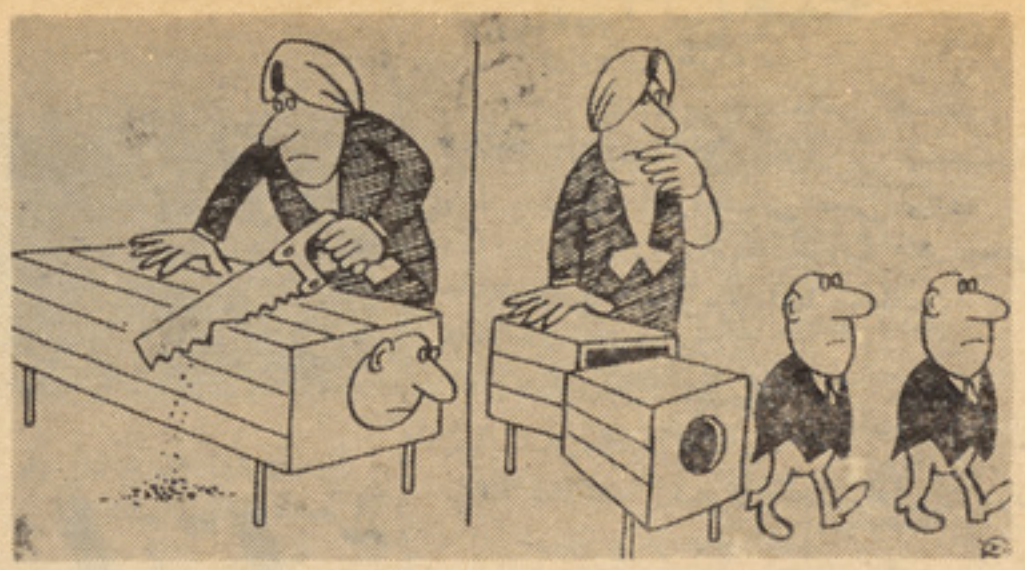

وقتیکه یك شعبده باز در مقابل کارخودش تعجب می کند .

درجوانی مادرش را ازدست داده بود

دو همکار راجع به زنهای خود باهم صحبت میکردند .....

ناگهان یکی از آنها روبدیگر کردو گفت :

بر استی .... اگر تو دو باره بدوران جوانی برمیگشتی باهمین همسرت ازدواج میکردی ؟

مرد جوابداد :

ـبلی ـ بلی... البته

ـبه چه دلیل ؟

ـبرای اینکه آن دربچگی مادرش راازدست داده بود !!

داکتر، فکر میکنین معاینه ریزش به اینکارها نیاز دارد !

صرفه جویی در تیغ

مردی بدیدن یکی ازدوستانش که اسکاتلندی بود رفت ودر ضمن **صحبت** از او پرسید:

براستی ... وقتی توباتیغ صورتت را چند مرتبه تراشیدی تیغ کهنه نشده بود.

اسکاتلندی باتعجب نگاهی باو کردو گفت:

ـچی میخواستم بکنم ...این معلومدار دیگر

باآن تیغ بازهم صورتم رامیتراشم !!

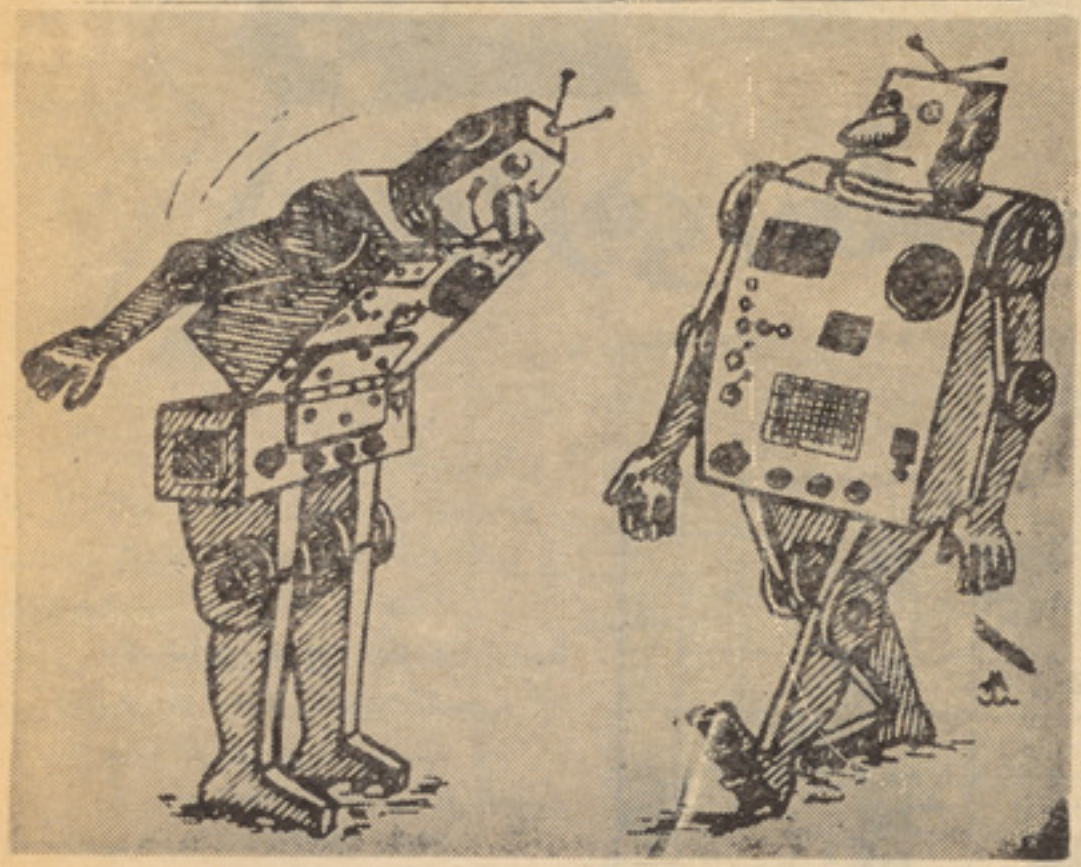

بدون شرح

عزیزم دوست دارم کمی نزدیك شو !

باش که برق را خاموش کنم .

راستی پدرت به خانه نیست .

پدرش است درخانه، آقا خوش آمدید .

سرگرمی ها و مسابقات

جدول متقاطع

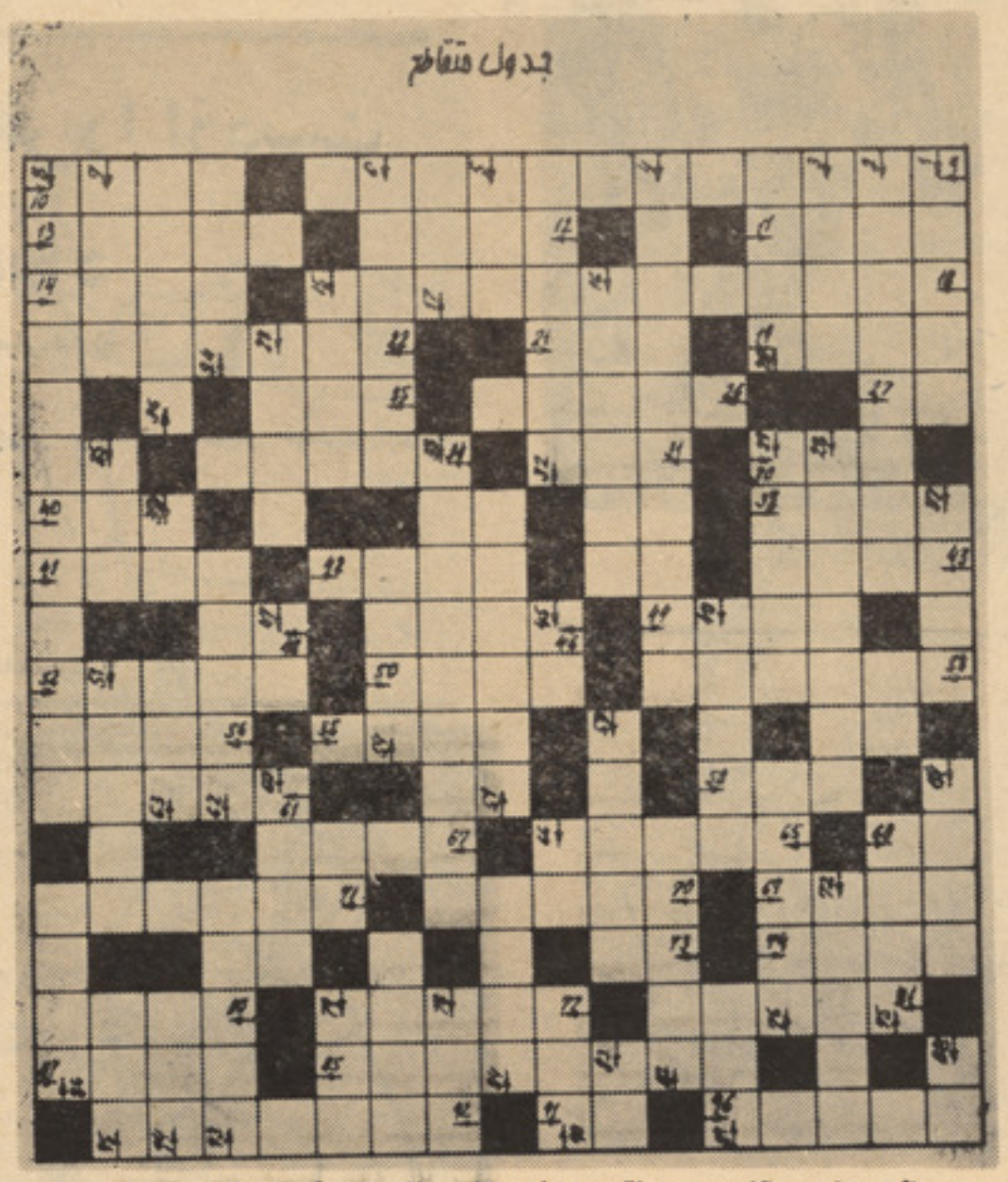

ارسالی رفیع الله (رستاقی)متعلم‌صنف یاز دهم لیسه عمر شهید

۱ـ گویندهٔ مثنوی «هفت پیکر»
۲ـ از شاهان معروف شهنامه
۳ـ باید چنین بود تا بر شیرین برد.
۴ـشاعر مشهور یکه در اواسط عمرش از مداحی دست کشید و به تصوف گرایید .
۵ـ امر مفرد مخاطب از مصدر زدن .
۶ـ افغا نستان باستان (قبل از دوره درانی ها)
۷ـ صادر نیست .
۸ـ شاعرهٔ که در سرودن قطعه معروف است .
۹ـ از شعرای گذشتهٔ کشور که کتاب هفت پیکر از او است .
۱۰ـ مکمل است .
۱۱ شا عر کم نظیر و سالك بجا رسیده که در غزلهای عارفانه همتا ندارد.
۱۲ـ معنای آن گذشتن است .
۱۳ـ شاعرهٔ بلخ که داستان معروف در عشق دارد .
۱۴ـ برادر پشتو .
۱۵ـ این شعر ازاوست .

آن سبزه که از عارض توخاسته شد
هان ظن بزی که حسن‌تو کاسته شد
در باغ رخت بهر تما شای دلم
گل بود و به سبزه نیز آراسته شد

۱۶ـ بپیشوای مردم کانگو .
۱۷ـ دیوار انگلیسی .
۱۸ـالهه عشق، خور شیدـ باران از جملهٔ آنهاست .
۱۹ـ مقصد است .
۲۰ـ حلال نیست زیرا شکسته است .
۲۱ـ از . . . مغان نیم شبی نالهٔ نی خواست
زاهد بخرا بات مغان آمد و می خواست
۲۲ـ چهار مقاله ازوست .
۲۳ـ فال می بیند .
۲۴ـ آسمان بار امانت نتوانست کشید
. . . فال بنام من دیوانه زدند .
۲۵ـ خاص نیست و پاشان هم شده .
۲۶ـشاعره از سر زمین کشور همسایه غربی .
۲۷ـبسی‌رنج بردم درین سال... عجم زنده کردم بدین پار سی
۲۸ـ پدر تاریخ .
۲۹ـ دوبی .
۳۰ـ شاعر معاصر ایران .
۳۱ـ غم او .
۳۲ـ یکی از ایالات اضلاع‌متحده.
۳۳ـ شاعرهٔ از سر زمین لعل .
۳۴ـ نول .
۳۵ـ به عربی دندان فیل است.
۳۶ـ از انواع در ختان که تشبیهات زیادی به آن می کنند .
۳۷ـ بخشیده شده .
۳۸ـدرر باعیات شهرهٔ جهان ادبیات است .
۳۹ـ ممدوح اشعار خیام ، حافظ و دیگر شعراء .
۴۰ـ این هم خاص نیست.
۴۱ـ شاعر بخا رایی که تخلصش روشنایی معنی میدهد .
۴۲ـ از جملهٔ خوانند گان محلی رادیو تلویزیون افغا نستان .
۴۳ـ پند.
۴۴ـ پایتخت کشور پولیند.
۴۵ـ ریگ .
۴۶ـ ازشعرای دوره اول ز بان دری و از بلخ است .
۴۷ـ بدست آوردن آن بالاتر از حج اکبر است .
۴۸ـمعکوس نکنید که رد می شود .
۴۹ـ یکی از و لسوالی های باستانی در شمال کشور .
۵۰ـ یکی از ماه های ایرانی .
۵۱ـ تریاق شکسته
۵۲ـگویندهٔ زبور عجم .
۵۳ـ آفریننده یکی از شاهکار های بزرگ حماسی ادبیات دری است .
۵۴ـ نور مال .
۵۵ـ بزر گترین شاعر و گویندهٔ بهترین نثر کلاسیك دری.
۵۶ـ از شعرای معاصر مغلان هند .
۵۷ـ از اجزای جهاز هاضمه .
۵۸ـ منظم آن نکتایی انگلیس است .
۵۹ـ هم شاعر معاصر و هم نام یکی از چهره های کتاب بزرگ فردوسی .
۶۰ـ اسرار نامه، الهی نا مه‌و منطق الطیر از آثار این شاعراست.
۶۱ـ شاعر معاصر کشور بدرود حیات گفته است .
۶۲ـ شکار می کند .
۶۳ـهمیشه می طلبد .
۶۴ـ مداح قزل ارسلان .
۶۵ـ فر دوسی شهنامه اش را ازاوالهام گرفته است.
۶۶ـ پهلوان .
۶۷ـ یك آن شرط است .
۶۸ـ پاسخ منفی .
۶۹ـ شاعر معاصر امیر علی شیر نوایی .
۷۰ـ شاعر معاصر ایرانی .
۷۱ـ در وصف انقلاب اکتوبر اشعار شیوایی سروده است .
۷۲ـشا عریست ازربیورد که درنجوم دسترسی داشت‌وبه‌اساس آن پیشگویی کردکه‌بوقوع نه پیوست و مردم بر او شوریدند .

بقیه درصفحه ۵۳

جدول اسپ

۱ـ توسط آن‌راه‌می رویم‌ـهمیشه پشتو.

۲ـ ضدجزرـمی سوزد ومی‌سازد

۳ـ آبی‌که از شدت سردی بسته شده باشد . دختر قهرمان وطن‌ماکه درجنگ میوند سر لشکر بود.

٤ـاز ذرات بسیار ریز پرو تون والکترون ساخته شده ـهنوزمتاهل نشده‌است .

٥ـ شخص خوش زبان وخوش لهجه .

٦ـ اگر معکوس گردد بایك دست گهواره را وبدست دیگر جهانی‌رامی جنباند ـ آلهٔکه نجا ران برای‌صیقل نمودن چوب بکار می برند .

۷ـ ضد صادر۸ـ هنر مندمحبوب پر آوازه و مشهور وطن عزیز ماکه درگذشته است .

۹ـ ضد ماده ۱۰ـ بلی (عوام)

عمودی

۱ـ حشره ظریف وزیبایی که‌دارای بالهای خیلی مقبول بوده شب‌هاگرد چراغ یاشمع میگردد ۲ـ قسمتی‌از بدنش راقطع کنید تا دارا شود.

۳ـ هدف ویا مقصد معکوس .

٤ـیکی ازآثارمهم وآبدات‌تاریخی کشور عزیز ماستـ کمك ویاری.

٥ـ فرزند ما دینه ٦ـ یك حرف دوبار تکرار ـ آرت نامنظم ۷ـپایش لنگ است وبدنش نا منظم، پای مصنوعی برایش بدهید وتر میمش کنید تا همر دیف ((هرگز))شود.

۸ـ ضد زیر انفجارش هم خطر دارد ـباخوردن آن اشخاص مریض صحت میابند .

۹ـ از الکترون وپروتون ساخته شده واگر معکو سش کنیدخطرناك میگردد ـ اگر معکوسش کنید حرف نفی دری میگردد .۱۰ـ شعبات‌به‌املای غلط . ۱۱ـ مات شکسته .

۱۲ـ در بدخشان.

اینها کیستند ؟

این چهار چهره در یکی از فلم‌ها بنام ((یك عشق بالاتر ازرنگها)) کارنموده برای اینکه قدر ت هـنرشناسی سینمایی تانرا بدانیم آنرا چاپ نمودیم تنها اسما ی آنها رابرای مابنو یسید وبایك قطعه‌فوتوی خویشس برای ما ارسال دارید .

بانامهای زیر کدام حیوا نـات‌متصف اند؟

دقت کنید در ذیل ا سما ئـی‌چند ین حیوا ن ا ست هر حیوا ن به یك نا م مخصو ص یاد میشودما صفت ها ی خصو صی آنها را برای شما میگو ییم بر شما اسـت‌که جواب بدهید که کدام صنعت به کدام یك متعلق است :

۱ـخود بین و مغرور	مثل .....
۲ـ*و فا دار	مثل .....
۳ـترسو و جبو ن	مثل .....
٤ـغبط و خپك زیر بوریا	مثل .....
٥ـمکار و حیله گر	مثل .....
٦ـ گستا خ	مثل .....
۷ـ صبور و شکیبا	مثل .....
۸ـ پر خور	مثل .....
۹ـ احمق و بی عقل	مثل .....
۱۰ـ قانع	مثل .....

حل آنرا برای ما ارسا ل دارید.

معنی این لغات را میدانید ؟

ما چند لغات را برای تـــا ن‌درین بـا مینو یسیم شما تنهـــا معنی آنرا برای ما ارسال داریـد : ۱ـانتباه ـ۲ـ انتزاع)۳ـجودت ٤ـمهموم ـ٥ـ مهشید ـ٦ـ عقاقیر۷ـ سیرك ـ۸ـ سطو ت غزال‌ـ۹ـ لمن‌ـ۱۰ ـسالـك ـ۱۱ـ ژاژ ۱۲ـضماد ـ ۱۳ـ لئامت ـ ۱٤ ـتقطیر ـ۱٥ـ زمهر یر ـ۱٦ـضرغام‌ـ ۱۷ ـطمطراق ـ۱۸ـ عروج ـ۱۹ـکولیدن ـ۲۰ـ متکا ئف ـ تنها معنی لغا ت‌رابرای ما بنو یسید نا گفتـــه نماند که بعضی لغا ت عر بـــی‌میبا شد .

معمای سا عت

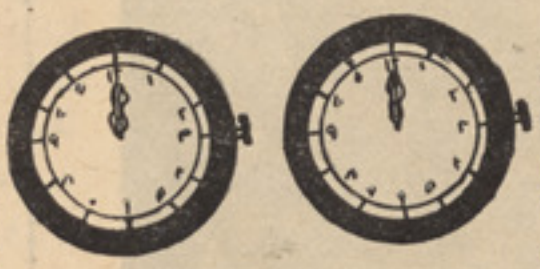

دو سا عت داریم که یکی در هر سا عت یك دقیقه کند و د یگر ی در هر سا عت یك دقیقه‌تند کارمی کند هـر دو را روی سا عت ۱۲ میزان و کو ك می کنیم و سا عتها به هما ن تر تیب شرو ع بکـــارمیکنند ایا می توا نید بگو ئیـــد بعد ا ز چه مد ت هر دو یـــك‌سا عت را نشا ن مید هد ؟ و آ ن چه سا عتی است ؟

تاریخ اسم این زنان را چرائبت نموده است ؟

در ادوار تاریخ زنان ومـــردا ن زیادی گذشته اند وهنوز هم هستند زنانی که از اثر خدما ت و کارنا مه های‌شان ،شهر ۀ آفا ق گر دیده و نامها ی شان ثبت تاریخ می باشد. ذیلا از چند زن معرو ف و مشهور جهان نام می بریم .شما فقط علـل شهرت ومعرو ف شدن شانرا برای مابنو یسید وهمچنان کشور ها ی مربوط آنها رانام ببرید :

۱ ـ اناپوکر ۲ـ برنارد سارا ـ۳ پلاتین ـ ٤ـ جمیله بوپا شاه ـ٥ ـ دو بش اور لیان‌ـ٦ـ هلن کلر‌ـ۷ زیب النسا بیگم ـ۸ـ مار گـــار ت هیکنز‌ـ۹ـ ماری کوری ـ۱۰ـ ماتا هاری ـ ۱۱ـ نور جـــها ن ـ۱۲ـ عایشه ـ۱۳ـ رابعه‌ـ ۱٤ ـ والنتینا تریشکوا ـ۱٥ـ باندارانیکه ـ۱٦ـ ایندر اگاندی .

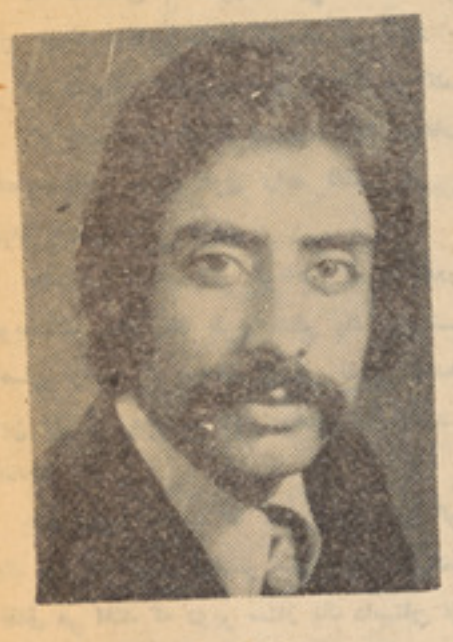

محمد حسین

حل کنندگان :

قد سیه واحدی و نجیبه واحدی ونظیفه واحدی از حصه دو م‌کارته پر وا ن ـ محمد طا هر محصـــل دارالمعلمین کابل ـ عزیزه متعلمهٔ صنف هفتم مکتب بی‌بی شمسو ـ محمد فرید بز گر محصل پو هنځی طب کابل ـمحمد اکرام پرویزمامور درسازمان غلام محمد میمنگی‌محمدـ انور متعلم صنف یازد هم لیســـه حبیبیه و محمد حسین.

جواب به نامه های شما

سلام وعلیکم خوانند گان و همکاران عزیز !

به امید سلامتی شما می آغازیم به جواب نامه های این هفته شما :

دوست عزیز محمد ظاهر متعلم لیسه حبیبیه

سلام و احترام مارا هم قبول فرمایید. مشخصات داستان کوتاه را، ابراهیم‌یونسی‌در کتاب هنر داستان نویسی چنین شرح میدهد، بخوانید: «داستان کوتاه را میتوان بوسیله صفات و خصوصیات زیر از سایر آثار باز شناخت :

۱ـ طرح منظم و معینی دارد .

۲ـ یك پرسناژ اصلی دارد .

۳ـ این پرسناژ ، در یك حادثه اصلی نشان داده میشود .

٤ـ داستان به صورت کلی که همه اجزاء آن پیوند متقابل دارند نوشته می شود .

٥ـ داستان تاثیر واحدی را القا می کند

٦ـ داستان ، کوتاه است ، حالا ،صفات و خصوصیات ممیزهٔ فوق رابه قالب تعر یف درمی آوریم ومی گوئیم :

«داستان کوتاه اثر کوتاهی است که‌درآن نویسنده بمدد یك طرح منظم یك پرسناژ اصلی رادر یك حادثه اصلی نشان میدهدو این اثر در مجموع تاثیر واحدی را القاء می کند.»

باید توجه داشت که تمام داستانهای کوتاه یك پرسناژ اصلی بیشتر ندارند و خیلی‌بندرت اتفاق می افتد که دوپر سناژ یك داستان ازهر لحاظ اهمیت یکسانی داشته باشند .

بیشتر داستا نهای کوتاه با حادثه واحدی‌که در زندگی یك یادو شخص اتفاق افتاده است سرو کار دارند. توجه بدین امر نویسنده تازه کار را از بسیاری از اشتباهات مصون خواهد داشت . بدیهی است که این یك آیین خشك ولایتغیرنیست . دربسیاری ازداستانهای‌کوتاه تعداد اشخاص داستان زیاد است ودر قسمتی ازآنهااکسیون داستان زمان قابل ملاحظه یی رادر بر میگیرد . اما بهر حال ، نویسنده‌تازه کار بهتر است این امر را از نظر دور ندارد.

نویسند تازه کار اغلب دوا شتباه مـــی کند :

۱ـ طرح پیچیده یی را اساس کار خود قرار میدهد که بسط آن با محدودیت های زمانی‌و مکانی داستان کوتاه‌سازگاری ندارد .

۲ـ داستان خودرا به قسمت های متعددوبا فواصل زمانی‌طولانی تقسیم می‌کند. شایداین امر در مواردی جایز باشد اما بهر حال بـــر مشکلات کار نویسنده می افزاید و به تجربه‌و مهارت کافی احتیا ج دارد. تقسیم داستان‌به قسمت‌های جزءگاهی ممکن‌است‌لازم باشد، و در واقع گاهی اوقات ضرورت ایجاب می کند که داستان بقسمت هایی تقسیم شود، ولی‌در این تقسیم بندی نباید زیاده روی کرد .تقسیم داستان بفصول به هیچوجه جایز نیست .

داستان کوتاه خوب‌را بمدد خصو صیات‌زیر میتوان باز شناخت :

۱ـ اختصار ۲ـ ابتکار ۳ـ روشنی ٤ـتازگی طرز کار .

بدیهی است که «علاقه‌انسانی» در درجهٔاول اهمیت است واز آنجا که نخستیـن خصصیهٔ داستان کوتاه سر و کار داشتن با علاقه‌انسانی وبعبارت دیگر مردمانی است که زندگی مـــی کنند و معایب و محاسن مردمان زنده را دارند وجود این کیفیت را امری‌بدیهی پنداشته وآنرا در ردیف نکات چار گانه فوق نیاورده ایم .»

وناگفته نماند با دانستن مفاهیم طرح، پرسناژ حادثه اصلی ، اکسیون ، اختصار، ابتکار روشنی، تازگی ... خوبتر میتـوان از ایـن مشخصات بر شمرده برای داستان کوتـــاه استفاده کرد، و بهترین‌استفاده هما نا خواندن همین کتاب خواهد بود.

دو ست عز یز عبد الـقدیر از خیرخانه مینه

قبول‌کنید سلام مارا. به مدیریت تـوزیـع دوستانه به عرض میرسانیم که مجلهٔ مشترکین راسر وقت برای خوا هند گان آن برسا ند.

خدا حافظ

دوست عزیز غلام‌حیدر یگانه

سه شعر به عنوان های «رستم»، «افسانه» و«به‌من گفتند ....» به اداره رسیدو آنها را سپردیم به متصدی صفحه شعر تـا در نشر آن بکوشد . همکاری شمارا خواهانیم .

دوست عزیز سیاس

بعداز سلام عرض شود که چکیده احساس شما بر خوانده شد، بخوانید :

چه روز گار یست سرد و چه تلخ
همه در گذشت ودرفنا
به جز از خاطره ها و یادگار ها
لغزش خموشی بالای همه موج زنان
به جز از موج دریاو ،
فریاد انسان

زندگی تلخ وسرد نیست ، مگرآنکه بابـ بینی به زندگی بنگرید و جز سیا هی نبینید. باآن هم جای شکر و سپاس با قیست کـــه صدای انسان در گوش تان طنین انداز است همکاری شما همکار ارجمند را خواهانیم.

دوست‌عزیز حورانور حفیظی:

شعر شما را خواندیم وما یه های خـــوب شعری درآن دیده میشود ، باکوشش وتلاش بیشتر میتوانیداشعارخوبتری‌بسرایید، بخوانید شعر تانرا :

درنمای ژرف آسمان کبود
در میان ابر های سپید
ودر سایه های طویل و کوتاه مردم
در آنجا ست که چشمانم ترا می جوید
در میان گلستان
کنجکاو دردیدار پریرویان چمن
ودر کنار جویبار کف آلود
نگاهم سر ش رابه هر سو میزند

دهقانان ما اکنون باخاطر آرام ومطمئن بالای زمین های خود کار می کنند زیرا می دانند که بعدازین حاصل کارآنها بخودشان تعلق می گیرد .

زوندون

نگاهی من سرگردان دردره های دور
شبح ترا می پالد
زیرا سایه نوو نگاه تو
همه غم های مرا می زداید
در تبسم آفتاب تابان
ودر شکفتن گلهای خود رو
وحتی در رقصیدن‌تکه های سپیدو سردبرف
نگاهم قصه دلدادگی اش را می سراید
ودعا می کنیم که نگاه‌ٔ های جستجو گرتان قصه یی دلدادگی اش را در یافته باشد ...

وبازهم‌دوست عزیز ماشمس‌الدین آرین

سلام دو باره بادبه‌توای دوست .خوشحالیم که‌دراین نامه‌یی تان ذکری از یار گمشده‌یی تان ، نسرین جان ، کرده اید .

همکار ارجمند و مهربان ما چنین مینگارد : «سلام های گرم و صمیمانه یی خودرا از هرات به‌کابل روان می کنم به خدمت شما یعنی جواب نویس . من صحت دارم، ببخشید سر درد هستم ... مجله رسید جواب نامه یی‌خود راخواندم «شوخی را بپذیرید خواهش می کنم صدای خود نکشید که همسایه هااز خواب بیدارمی شوند» تشکرکه برای بنده فهماندید که متصدی صفحه خنده از خانم ها نیست بلکه ازآقایان است . »

دعا می کنیم که زنده باشید و زنده بمانید وخدا سردرد تان نکنه و همکاری شما هم‌ادامه پیدا کند از مشکلات و مصرو فیت های تان اندك چیزی می فهمیم وامیدواریم برمشکلات فایق آیید. مطلب جالب «عملیات خطر ناك اسکی بازان» رابه متصدی صفحه شگفتی‌های رنگا رنگ جهان سپردیم و اطلاع آنرا ازهمان صفحه‌بگیرید. فکاهیات ارسالی شماخوشمزگی آن تبخیرشده بود ولی باآنهم به‌نمونه خروار این فکاهی خویش را بخوانید : «خانمی از شوهرش پر سید ! چرا امروز اینقدر دیراز دفتر آمدی ؟

شوهر گفت : برای اینکه رفقایاد شان‌رفته بودکه مرا از خواب بیدار کنند»

دوست عزیز اندرپال سنگ‌متعلم لیسه عمر شهید .

بپذیرید سلام مارا هم . حق باشما ست که بپرسید چرا مطلب ارسالی شما به چاپ نمی رسد ولی چرا واضح و روشن انتقاد نمی کنید . چرا به مانمی نگارید که مطلب شمارا به‌کی سپرده ایم تادو باره سراغ آنرا از او بگیریم .

مجله ژوندون به کسی چاکلیت و شیرینی نمی دهد و کسی‌را فریب هم نمی دهد. هرگاه عکس همکاری‌به صفحه مسابقات و سر گرمیها به‌چاپ میرسد ، معنای شیرینی دادن وفریب دادن را ندارد. بلکه همکاری پاسخ درست‌به سوال آن صفحه ارایه داده و توقع چاپ‌عکس خودرا نموده است آیا در ین قسمت فریبی‌در کار است ؟ اگر فریب و نیر نگی می بینیدمارا آگاه بسازیدکه در کار نشراتی خویش تجدید نظر کنیم .

مطالبی که به مجله ژوندن میر سد به «الماری فراموشی» سپرده نمی شود مگر آنکه اقبال نشر نیابد . متصدیان صفحه های ژوندون به آثار و نوشته های دیگران به دیده ارج می نگرند و هر گاه مطلب ارسالی چیز بدرد بخوری باشد ، در نشر آن فرو گذاشت روانمی دارند، هیچ نشریه چه روز نامه‌وچه مجله به‌یکتعدادمحدودومعدودنظرندارند وهرکه متاعی نیکو بیاورد، او را پاس میدارند .ملتفت هستیم که هیچ اثر (!) بی زحمت بوجود نمی آید. دو دشمع خوردن بکار است وسینه‌به حصر مالیدن .

متصدی بخش قصه و داستان، تاهنوز «بی سر نوشتی»قصه شما را تعیین نکرده‌است واگروقت داشتیدبیایید‌به‌مجله تادرباب‌آن‌حرف وسخنی بزنیم ـ کامروا باشید .

دو ست عزیز محمد ظا هر ایو بی

سلام همکا ر ار جمند ، پست کارت قشنگ ارسـ ا لی شما راگر- فتیم ، تشکر .

همکا ر عزیز ما چنین مینگارد: ((صفحه جوا ب به نا مه ها درین اواخر یك مو ضو ع را((البته به خوا هش دو ستا ن و ا جرا ی وظیفه)) آنقدر چر خا ند که پر سا ن نکنید . اما اینبار من مو ضو ع را تغیر داده و از شما گر دا نند گا ن مجله ز یبا ی ژوندون می خوا هم نا مه یی بند ه‌ر ا ا گر ممکن با شد سرا پا نشر کنید و خود نیز را جع به این مو ضو ع مهم ا مروزی نظر اندازی کرد ه وبگو یید که آیا در ست نو شته ا م یا اینکه قلم رابه بیهو ده گو یی فر سو د ه ا م.

نا مه ا م چنین ا ست .

کار کنا ن نجیب وو ظیفه‌شناس ژوندون !

صفحه جوا ب به نا مه ها در این ا وا خر د ر گیر جنجا ل بز رگی شده است یکی درفکر ا ینست که ((م- ما نی)) در بارهٔاحمدظاهر به در ستی قضاو ت نکرده ا ست ،دیگری فریاد میز ند که مهو ش چرا نا شنا س را آواز خو ا ن‌درجه یك نمیدا ند . از جای د یگر ی صدا بر می آید که من حا ضر م با مهو ش مسا بقهٔ آواز خوا نی بد هم . دیگری‌در حالت خوا ب احصائیه گیر ی کرده می گوید: ا حمد ظاهر آواز خوا ن ۹ر۹۹فیصد مرد م‌کابل بود ، پس ظا هر هویدا کیست که این آواز خوا ن را خو ب نمی بیند از دسته یی دیگر ی شنید ه میشود که ظا هر هو یدا آواز خوان خوب است ، احمد - ظاهر کیست ؟ و یا فلا نی چه کرد و چنا ن کرد .

اما جای تا سف درین جا ست که چرا جوانا ن مادر فکر خود نیستند و عقب د یگرا ن راگرفته اند .

مو ضو ع مهم امروز عشق های فر یبند ه و حتی خطر نا کی است که جوا نا ن مارا مفتو ن‌خود سا خته ا ست .

امروزجوانان‌ماکه خود را عاشق پیشگا ن فلمی می دا نند ، چرا متو جه‌مسوولیت های خود در برابر مردم و جا معه خو یش نیستند .

اکثر جوانا ن ما که‌به مر ض ((عشق)) گر فتار شد ه اند ،چرا خود را از این بلا نجا ت نمی دهند .

چرا ما به عشق بلا خطا ب‌کردیم آیا نبا ید عا شق شد ؟ آیا نباید دو ستی کرد ؟ آیا نبا ید محبت ورزید ؟ نخیر . با ید عا شق شد . باید دو ستی کر دو هم با ید محبت ورزید . اما چه گو نه عشق و چگو نه محبت وچگو- نه دو ستی ..

چرا جوانا ن ما ، دوره جوا نی را که مر حله حسا س ز ند گی است ، سر سری میگیر ند ،چرا عا قلانه نمی ا ند یشند و دستخوش احسا سا ت میگر د ند .عده یی از جوا نا ن ما عشق را چیزی غیر از عشق تعبیر می کند که هما نا به مو قعیت نمی انجا مد.

ما نمی گو ییم که عا شق نشو- ید ، اما باید نخست مفهو م عشق را دا نست و آنکه سر به د یار عشق بز نید)) و به ا ین‌ترتیب دو ست عزیز ما از یك عد ه جوانان که تعداد شا ن کمتر از انگشتا ن یك دست است گله دارند که در کنا ر در مکا تب نه ا یستند و دخترا ن را متلك نگو یند وسبب آزا ر شا ن نگر د ند ....واینگونه اعمال را با عشق و دو ستی عوضی نگیر ند و نا م ونشان خود رابرباد ند هند ... و بر ا ستی با ید به کدا م مطا لب التفا ت کرد .

والسلام

د ۳۹ مخ پاتې

دمیافقیرالله..

که داتصوف دی دپر گنو پاخون هم دی او که دپرگنو پا خون‌دی نوتصوف‌هم‌دی.

نوکه‌هر خومره دشرقی دسپوتیزم پرمهال د تصوفی جریان نمانځنه وشی، بده به‌نه وی ځکه داتصوف یواځی دنورو افلاطو نیانو او توماس اکویناس مکتب نه بلکی دپیرعرات، منصور حلاج پررویشان او مولانا ښوونځی او مدرسه ده .

عرفان په‌اسلامی هیوادونوکی دنظر وړکسان روزی لکه سهر وردی ،غزلی عطار، مولوی،او نور چی‌کله دفلسفی پەژبه اوکله‌هم‌دشعر په ژبه عرفانی افکار تبلیغوی .

له دونیا ځخه لاس په سر کیدل، دعقل او استدلال بی ځایه گټل ،دعشق او شهود دکشف تحلیل، دهستی دجوهر په یووالی باندی عقیده درلودل، داولسونو دعقایدو په وړاندی تعصب نه درلودل دی. عرفان له‌تضاد ځخه ډکه پوهه دمدظواهرو په‌وړاندی‌بی‌پروائی روحی آزادی ،اخلاقی قدرت ،دمادی اومعنوی نظم په وړاندی‌مقاومت، عقلی نرمش اودځینو منفی خواوولکه جوگی‌گری، خرافاتو شطحیاتو سره یوځای کیدل او کله هم دعقل اوعلم‌سره ددښمنی او اخلاقی‌فسادونو له یوځای کیدو سره ملگری دی .

له دوهمی‌ځخه تر شپږمی هجری پیړی‌پوری په اسلامی هیوادونو کی عرفان بشپړ شو تصوف درټل شوی‌الحاد ځخه مینځ ته راځی اولږ ترلږه دعصر په قانونی اوسمی جریان بدلیږی ناراضی او متمرد عناصر ددوریشی رندی، قلندری او خراباتی ترنامه لاندی‌دکګرو صوفیانو ځخه جلا کیږی. دمولوی عرفان‌زموږ دسیمی دعرفانی فکری حرکت ډیر لوړ تکامی شکل دی وجودی وحدت اودعالم دټولو ظواهرو سره عشق او هغه دخدایی مظهر دجهان او جسم خوار بلل په مذاهبو گی تردید اود هغو نفی کول دفلسفی اوتعقل سره سخته دوشمنی دعرفاوو دکراماتو او مقاماتو تبلیغ اودشریعت اوطریقت سره یو ځای کیدل ددی عرفان خصوصیات دی .دعلمی فلسفی بنسټ‌ایښودونکی دپانته ئیزم په باب وایی چی : «فکری سیستمونه تر زیاته حده له مادی فلسفی سیستمونو ځخه اغیزمن کیږی او دروح او واقعیت تضاد دپانته ئیزم په وسیله حل کوی . »

په دی اساس ویلی شو چی عرفان او تصوف هم دفلسفی اولوړ وفکری جریا ناتو ځخه یوعمده جریان دی چی خاصتا په شرق او اسلامی تمدن کی ډیری ژوری ریښی لری چی له یوی خوا دهند له‌مرتاضیت اوله بلی خوا دلر غونی یونان دزړی فلسفی سره اړیکی لری خو په اسلامی هیوادونو کی یی شرایطو دتناسب پر مقیاس وده کړی او یو مسلط فکری شکل یی غوره کړیدی .

په هر صورت موږ ځکه دمیا فقیر الله‌دپیام هیله من یو چی ده هم پدی لاره کی قدم ایښی او موږ تری دشرقی تصوف درسالت هیله لرو زموږ دایوه هیله خو پر ځای ده چی د (دننی رڼا) د دخپرولو لپاره یی‌دافاق اوانفس لاره وهلی‌ده‌اوددرونی شیطان اوا هریمن سره یی مبارزه کړی ده او پدی لاره کی یی طالبان اومریدان روزلی دی. او دی انسان دتاریخی تکامل ډیر لوسرفصل بولی وایی .

«مرتبه سامعه! مرتبه جامعه مرجمع مراتب مذکوره جسمانی ونورانی وحدت واحدیت دین تجلی وظهور اخیراست واین مرتبه راانسان می نامند) وچون انسان عروج کند وجمیع مراتب مذکوره ظاهر گرداند او را انسان‌کامل گویند. (طریق الاشاد ص ۱٤۷) .

دی په همدی لوړ فکر سره چی دانسان مقام او منزلت تر سیموی انسان بشپړ معرفت سره کامل بولی اود معرفت پروسه چی له ده وروسته هیگل په اروپاکی وخیره دانسان فکرنی یا دفلسفی انسان فکرنی ددغه ډول فکر کمال وباله .

«میافقیرالله میگفت: عالم رابقایی نیست در هرانی به‌عدم‌میرود ومثل‌آن دران‌ثانی‌بوجود میاید وهمچنین آن نیزدران ثالث بعدم میرود ومثل دیگر دران رابع بوجود می آید پس زوال آن سر یعتر شد از زوال موهوم وبقاآن محال آمد در عادت این بقا به تجدد امثال‌است که منافی نیست مربقا عین را حکما وجنگ ندارد با مرتب آثار واحکام برآن عین چنانچه بقااعراض است نزد متکلین به تجدد امثا ل ومنافی نیست در مرتب آثار واحکام را برآن اعراض » .

هیگل هم دغه اندیشه په ډیر پاخه طرز سره په دیالیکتیکی متود سره پدی ډول بیا نوی : موجودیت یاهستی په زمان کی ده متحرك او تغیر کوی، اضداد او تنا قضات پخپل نفس کی لری او حرکت له یوپراوځخه بل تناقض پروا ته بل خه نه‌دی دحرکت‌عمومی منظر هم داسی دی چی :

لومړی «دهستی» مرحله ده دوهم پـراو (نیستی) ده چی لومړی نفی کوی دریم پراو دکیدلو یا (شدن) پراو دی. چی دهستی او نیستی دترکیب اونفی پراو دی. داچی وایو داسی یا هغه سی یم، زموږ دغه وینا ماضی کی واقع ده او زمان یی نفی کوی. نو باید سملاسی ووایوداسی‌ووم اواوس نه‌یم دویم تصدیق هم دزمان په وسیله ماضی ته ځی‌نفی کیږی. باید وویل شی«یم» «نه‌یم» «یـم» «نه‌یم» او له دی ټول اثبات او نفی ځخه کیدل یا(شدن) رابر سیره کیږی نو هر خه چی په زمان کی واقع دی هغه نه‌شته او نه هم نشته بلکی دکیدلویا (شدن) حالت دی. میا صاحب هم دعالم بقا او عدم په زمان کی گوری او له هر خه زیات دغه زمان دده دفکری جریان او ریاضت لړی ده پورتنی فکری طرز چی د متصوف میافقیرالله په افکاروکی وینو همدا رنگه دستر فکر په طرح‌کی هم‌وینو چی‌دفکری طرز سیر ښیی .

خوبیا هم همدا اوس زموږ سره دمیاصاحب پوره آثار نشته چی‌دهغه ټول‌فکری‌سفرپری اندازه کړو ولی‌بیا هم هیله لروچی دی‌نیمگړی تحلیل له دی او هماغه ځایه دمیا په پیژندلو کی مرسته کړی وی .

دلته موږ یواځی دانه وایو چی میاصاحب یواځی دشهودی تصوفی مکتب پیرودی بلکی دومره به ووایو چی میایوصوفی او عارف وو داچی دوحدت وجودپه پرتله دده‌تفکر دشهودی وحدت خواته زیات دی دده دفکری طرزاندازه تری لگیږی .

خوبیا هم دی یو صوفی دی دعقل از روان له سیر او سفر سره کارلری دمعنویاتو په لوړ جهان کی پورته کیږی دی یو مجرد متحجر صوفی نه بلکی دنصر او خپل دوران له پیښو اغیزمن دی .

په همدی اساس یو افغانی محقق دده په باب لیکی: داطرز فکر چی دو حدت وجود تعبیر تری کوی دغه مفکوره لومړی ځل‌دشیخ‌اکبرابن عربی له خوا یاده شوه او بیامولانای بلخی خپل معراج ته ورسوله سره له‌دی چی‌میا- فقیرالله وحدت شهودی بولی خو دوحدت‌وجود په باب هم خو خو ځایه پخپلو مکتوبونوکی یادونه کوی خود وحدت شهود دمنطقی‌مقولی تابع نه دی بلکه دغه وحدت له وجود ځخه‌زموږ شهادت دی ځکه شهود یوه روانی مقوله ده پدی لاره سالك دخپل سلوك په‌لاره کی داسی پراو ته رسیږی چی له یوذات ځخه پرته بل هیڅ نه پیژنی چی داهم دعارف دله منځه تللو او محومرحله‌ده .

دوحدت‌شهود صوفیان مثال راوړی وایی دشهود مساله لکه دورځی چی دلمرڼا په وسیله ستوری ورك شئی دوی وایی ستوری شته خود رڼا له امله ورك دی وایی وحد ت شته خوداسی نه چی کثرت نشته بلکی کثرت هم شته‌خود وحدت دغلبی پرا تر کثرت‌محوه کیږی .

خومونږ ددوو سووکالو وروسته دیـو بیداراواگاه اولس په توگه چی دآزادفکر او پوره استقلال په فضاکی خپله ماضی خیرای شود خپل تاریخ او دخپل فرهنگ ارزښتونه را ژوندی کولی شو دمیا صاحب فقیرالله په باب هم خه وایو

که دمیا دمړینی دوه سوه وم تلین یادونه کوو.

نو اید هغه پیام چی دمیا دفکر دسمندرپه تل کی پروت وی راجگ کړو او ددننی روښنایی دصداقت اورښتینو لی لاره پـر ی روښانه کړو .

دهمدی دوه سوکالو په دوران کی چی د میافقیرالله داولس ژوند پکی دومره بداون نه‌دی کړی یواځی یی ددرانی امپراتوری ځخه وروسته کورنی جگړی دانگلیس دشیطانانو او دهغه دلاس‌پو خو رژیمونو نادودی ایدلی دی .

او پدی له حماسو او کارنامو ځخه ډك وطن کی اوس دټولو بدمرغی دورکیدو لپاره لاره پرانیستل شویده .

پای

ژوندون

بقیه صفحه ۱۵

سواپوو سالهای...

سازنده زنان در مبارزات سواپو چنین گفت: (میتوانم به جرئت وافتخار اعلام نمایم که زنان نامیبیا امیدواری های را تحقق بخشیدند که سواپو برآن ها داشت . امروز بسیاری از زنان‌مبارزما شامل مامورین ، سربازان اردوی نجاتبخش نامیبیا ، ادارت حزبی،اداری ودیپلوماتیك مشغول مبارزه اندویکعده آن‌ها نیز در حبس وتوقیف بسر میبرند .

وی‌تاکید کرد که سواپو وظیفه اساسی‌خود رادر شرکت اعظمی زنان در مبارزه برای استقلال نامیبیا ، عمران مجدد ملی وانکشاف اقتصادی کشور میداند. زنان میدانند اطفال وکهن سالان نیز از حملات وحشیانه عساکر رژیم تبعیض طلب افریقای جنوبی مصوون نمی‌مانند . حمله ۱۹۷۸ تبعض طلبان افریقای جنوبی بر ایالت کاسنگای نامیبیا باعث قتل (۱٦۵) مردم (۲۹٤) زن و ۳۰۰ طفل‌گردید.

فیدراسیون دموکراتیك بین المللی زنـان کمیته‌زنان اتحاد شوروی وسایر موسسات مترقی در زمینه احتجاج کردو عمل افریقای جنوبی را سبت حمله بر کمپ های مبارزین نامیبیا بشدت نکوهش نمودند .

عمومی ملل متحد یك‌سال‌همبستگی بین المللی را (از ۱۹۷۹ـ۱۹۷۰) بامردم‌نامیبیا اعلام کرد.

سام نجوما رهبر سواپو ضمن اشاره به‌قتل افراد بیگناه در ایالت کاسنگاه در کانگرس زنان سواپو گفت‌از این حادثه عده کمی جان بسلامت برده وتعداد کثیری هلاك شدند.او کودکی رانشان داد که‌از فاجعه مذکور سالم مانده بود .وی کودك مذکور را وارث انقلاب خواند .

در کانگرس زنان سواپو نمایندگان سازمان زنان انگولا ایتوپیا ،جمهوری دموکراتیك‌آلمان کیوبا ،اتحاد شوروی تانزانیا ،زامبیا زایـر اشتراك نموده والقلامه یی به تصویب رسید در آن تشدیدمبارزه جمع‌نیروهاعلیه اشغالگران افریقای جنوبی تقاضا شد .

بقیه صفحه ۱۹

چه کسانی در پی بهره برداری ...

مذکور را بادیگر کشور های جهان مرتبط می سازند . البته هیچکس توقع ابـراز چنین احساسات گرم و علاقمندی خاصی رادربرابر پروگرام مطروحه اتحاد جماهیر شوروی‌راجع به‌ایجاد یك فضای صلح و امنیت عادلانه‌در منطقه خلیج از جانب هوا خواهان قمار های استعمار نوین نداشت .

شاید سوالی پیدا شود که آیا تنهااتحاد جماهیر شورو ی از تطبیق این پیشنهادات بهره مند خواهد شد ؟ آیا طوریکه مخالفین اتحاد شوروی ادعامی‌کنند آیا این‌پیشنهادات یك جانبه‌و دارای ماهیت ضد غربی اند؟البته این یك حقیقت اشکار است که اتحاد جماهیر شوروی خواهان عادی شدن اوضاع در حوزه خلیج که آنقدر ها از مرز های آن دور نمی باشدمیباشدآیادیگر کشورهاهم خواهان‌استقرار چنین وضعی در حوزه نیستند ؟

کشور های اروپای غربی که ٦٧ در صد نفت مورد ضرورت شان را از ین منطقه وارد می کنند و جاپان که تیل منطقه خلیج در گردانیدن چرخهای صنعت آن ارزش حیا تی دارد باید باایجاد صلح وآرامش در منطقـه علاقه مندی خاص داشته باشد مگر ایـالات متحده امریکا چطور ؟ گرچه ایالات متحده‌هنوز (١٦) در صد نفت مورد ضرورت خود را از این منطقه دریافت می نماید مگر در سالهای آینده‌نزدیك‌این‌رقم‌افزایش‌خواهد یافت.پس‌آیا برای کشور های صنعتی سر مایه داری نافع خواهد بود تا تانکر های نفت در خلیج و سر زمینهای نفت خیز و تصفیه خانه هـای نفتی سواحل خلیج طعمه حریق شوند ؟

محصولات حاصله از جنگ‌وجدالهای فی‌مابین کشور های عراق و ایران بهمه آشکار است این جنگ تراژ یك بی معنی باعث ایـجاد خشونت جدی نه تنها برای کشور هـای اشتراك کننده در جنگ گردیده بلکه برای مصرف کنندگان نفت آنها نیز گردیده است.

این‌یك حقیقت آشکاروانکار ناپذیراست که امپریا لیزم امریکا ازین جنگ به بهانـه ازدیاد آمادگی خودبرای مداخله بیشتر در حوزه خلیج استفاده می نما ید امروز کـه این آمادگی هابرای مداخله است فردا چـه خواهد بود ؟ این خطر با حقیقت ایجاد یك بلاك فرعی نظامی و سیاسی ناتو در منطقه خطر ناکتر گردیده است . در پرتو ایـن حقایق گفته جنرال بر ناردرا جز (امریکایی) قوماندان عالی پیمان نظامی ناتو در اروپـا که طی مصاحبه بیان داشته است از نـظـر می گذرانیم که این خودبیانگر سیاست جنگ طلبانه قصر نشینان واشنگتن است ۰او در جواب سوالی که آیا احتمال وقوع جنگ‌سوم رافکر می کنند واگر فکر می کنند در کجا ؟ گفته است : «باید بگویم که امکان بیشترآن میرود تادر شرقمیانه ، حوزه خلیج فارس‌و منطقه بحر هند بوقوع برسد» اما ما این پیش بینی جنرال رابوجدان خودش مـی گذاریم.

تما می محافل امپریا لیستی در پی آنند تادریا بند که پیشنهادات ارائه شده اتحاد شوروی در مورد استقرار صلح و آرامش در حوزه خلیج چه خطر اتی را بمنافع ستمگرانه واستثماری شان با خود در قبال خواهـد داشت ؟

مگر باید گفت در پیشنهادات مذکورتمامی ضروریات اولیه بشری مدنظر گرفته شده است ودر پروگرام اتحاد شوروی بـرای حل معضلات کنونی حوزه خلیج بر خـلاف دوکتورین تجاوز کارانه کارتر تضمین دایمی منافع مشروع تمامی کشور های جهـان بشمول کشور های صنعتی سر مایـه داری پیش بینی گردیده ۰ همچنان در پروگرام اتحاد شوروی رعایت حقوق مردمان کشور های‌حوزه‌نیز درنظر گرفته شده‌است که عملی شدن پروگرام مذکور آنها را قادر خواهـد ساخت تا سیاست خارجی شانرا وطرق و چاره جویی های راکه خود شان در حـل معضلات داخلی شان ضروری میپندارنـد مطابق به ضرورت و عنعنه شان بدون هیچ نوع فشاری از خارج خود انتخاب نمایند۰ همچنان در پلان پیشنهاد شده لیو نیـد بریژنف اشتراك مساوی این کشور ها در تصویب تمامی موافقتنامه های مربوط بـه حوزه خلیج فارس و تضمین امنیت ، تمامی اراضی ، حاکمیت ملی‌و استقلال آنها از جانب تمامی کشورهابالاخص قدرتهای بزرگ دربر قراری یك صلح پایدار درمنطقه خیلی مهم وارزنده خوانده شده است ۰ از همین سبب بود که پروگرام اتحاد شوروی برای ایجاد یك صلح واقعی و عادلانه در حـوزه خلیج با استقبال گرم کشور های حوزه‌خلیج وتمامی کشور های صلح دوست جهان‌مواجه گردید ۰

البته بدون شبهه مواضع زیادی در راه تطبیق پروگرام مطروحه اتحاد شوروی راجع به تحکیم صلح در منطقه خلیج موجود است مگر زمانی که باید تصمیم گرفت رسیـده است و زمان در منطقه خلیج منتظر نخواهد ماند ۰

بقیه صفحه ۲۸

آموزش پسر و دختر

شیرینی دوران طفلی را ندارد بلکه کمـی سختی هارا احساس می کند که برایش تلخ است ۰

در مکتب ، پو هنتون پروگرام ها مختلف ومتنوع است که امروز خوشبختانه هـر کس رشته مورد نظر خودرا انتخاب می‌کند و زیر نظر استاد موضوع‌رافرا می گیرد مثلا ریاضی تاریخ ،جغرافیه، اقتصاد ، طب و غیره

اما در مکتب ویا پوهنتون به او یاد داده نمی شود برای اینکـه مـادریا پر خـوب باشید، برای‌اینکه‌همسرخوب‌باشید، همکارخوب باشید ، کارگر خوب باشید ، اداره چی خوب باشید گفته نمی شود بلکه این همه موضوعات ازبر خورد در اجتماع و فامیل یاد گرفته می شود ۰

وبرخودانسان‌است‌که مسله‌زندگی را مانند فور مول ریا ضی حل کرد و تا امروز گر چه به حل این فورمول مو فق نشده اند اما اگر پدران ، مادران ،مربیان متو جه این موضوع طفل باشند میتوا نند بدون حل فورمـو ل زندگی ، او را مرد یا زن آینده بسازند که هم به فامیل و هم به اجتماع مفید واقع شود

واین نکته را هر گز نا دیده نگر ییم کـه مادر وپدر تنها تامین معیشت را بـه عهده ندارند بلکه وظیفه مادری و پدری خیلـی سنگین است اگر چه پرنده گان هم بد هان چوچه های خوددانه میگذارند اما بعد ازمدتی دیگر مسو و لیت زندگی چو چه به گردن‌پدر یا مادر نیست .

همینکه دختر با پسری دوست شد با هم زندگی مشترك را شروع و بعد از مدتی‌فرزند دار شدند و مثل دوران نا مزدی که روی‌بال پرنده ها زندگی میکردند، تمام عمر نمیتوانند روی بال پرنده زندگی کنند ، بعد از سپری شدن مدتی مشکلا ت زندگی آغاز میشود زیرا زندگی هما نقدر که شیر ین و خواستنی است مشکلات هم داردو به خود جرات داده میگویم اگرچه توسط این‌گفته به‌مقام والای مادران و پدران حسادت نمیکنم و نمیگو یم که آنها آداب زندگی کردن و پر ورش فر زندان را نمیدانند اما باید بگویم اگر پدران ومادران در نخستین روز هاییکه آموزش صورت‌میگیرد مادر یا پدر خوب باشند ، رفتار ، گفتار و کردار پسندیده داشته باشند به یقین‌فرزندان شان هم انسان های خوب تقدیم جا معـه خواهند شد .

خوا هران عزیز : مادر شدن کار آسا ن نیست این مادر است‌که انسان تربیه میکند اگر پـدر ومادر انسان ها صاحب ایثار باشند برای فر زندان خود قبل از پدر ومادر شدن آمادگی این کار میدهد و اگر پدر ومادر زندگی سر مست از عشق ، صحبت ،دوستی همرا هی و همکاری داشته باشند به یقین فر زندان نیز پیروی آنها خواهند بود .

چه خوب است در پهلوی آموزش پرورش را نیز دنبال کنیم و این دو مکمل یکدیگر و هر یك سازنده دیگری است در هر حال وهر مر حله زندگی باید پرورش فر زندان را در نظر داشته باشیم و هما نقدر که متو جـه آموزش هستیم بالای پرورش کود کان نیز توجه داشته باشیم .

بقیه صفحه ٤٨

جدول متقاطع

٧٣ـ مادر عرب .
٧٤ـ از مواضع دفاعی درجنگ .
٧٥ـ مرد بزرگ انگلیسی .
٧٦ـازشعرای معا صر فردو سی.
٧٧ـ از مورخین اهل غزنه .
٧٨ـ از رقاصه‌های معروف هند.
٧٩ـ پرندهٔ درهم وبرهم.
٨٠ـ از شعرای نو پرداز ایران.
٨١ـ ازفلاسفه حکماء و طبیـبان معروف کشور .
٨٢ـ یك نوع الکول درهم .
٨٣ـ در اشعار حافظ و خیـام زیاد دیده میشود .
٨٤ـ شاعر بلند مقام زبان دری که این شعر ازوست .

غیر ساغر بدست میگیرد
صاحب چشم تشنه می‌میرد

٨٥ـ شاعریست از آمل .
٨٦ـگوینده قصیدهٔ معـر و ف داغگاه .
٨٧ـ «جاویدانه» از آثار معروف اوست .
٨٨ـ عدد معکوس .
٨٩ـ اصطلاحی است کـه در مجموع پرنده‌گان بکار میرود .
٩٠ـ خالص .
٩١ـ مولانای بلخی ناله اش را از ازحنجره آن بیرون کرده است.
٩٢ـ ملکهٔ شاعر درهند قدیم.
٩٣ـ معنی آن سرود ها با املای غلط است .
٩٤ـ آواز .
٩٥ـ یك نوع بازی .
٩٦ـ از شعرای کشور .

بقیه صفحه ۲۵

هنر تیاتر و تعهد آن...

اماتیاتر وبالاخص تیاتر به شیوه پانتومیم جهانی وعالم شمول است • در آنجا حرکات اعضای بدن،ژست‌وپوز هنرمند کمك چشمگیری به گویایی این هنر میکند .

بر طبق افسانه هندی منشاء تیاتر مراسم جشن پیروزی خدای «ایندرا» برشیاطین است دراین هنگام هم خدایان و هم شیاطین شرکت میکردند وبازیگران با حرکات گوناگون حرکات آنها را مجسم میساختند .(۲)

واینطور مشاهده میکنیم که بشر بسیار قدیم نیز از این هنر برخوردار بوده اند.

در حقیقت تیاتر وسیله نیرو مندی است برای تاثیر در مردم• وسوسه بزرگ تیاتر دراینست که شخصیت های رابه کار میگیردکه تماشاگر رابه سوی حقیقت رهنمون میشوند . در تیاتر هم کمدی خالص وجود دارد و هم تراژیدی برای متاثر ساختن ، و هردو به منظور تشریع تحول دررفتار اجتماعی به وجود آمده اند •

پیرامه‌توشار عقیده دارد :(تیاتر قبل از همه چیزیك مکالمه‌است. مکالمه به معنای تعارض وبرخورد دو عقیدهٔ متضادودوجهان بینی متفاوت وازاین تعارض است‌که عمل میزاید . پایان نمایش درست وقتی است که این تعارض‌حل شده باشد . به این ترتیب می بینیم‌که‌ارزش یك نمایش تنهادر نتیجهٔ آن نهفته نیست،حتی میتوان گفت نتیجهٔ یك نمایش جزء از خود نمایش نیست وتنها حرکت ودر گیری دو قطب مخالف وموافق ، مثبت و منفی است‌که روح زندگی را میسازد •» (۳)

اهمیت تیاتر‌راهمانطورکه گفتیم در تجسم صحنه هاواجرای گوشه اززندگی معمول برروی سن میباشد • اینکه‌نمایشنامه یاداستان‌نمایش رابطه با ادبیات دارد یادر واقع خود جزء از ادبیات است **حقیقت‌است ولی‌درتکمیل** ساختن تیاتر نیز دخیل است • برشت میخواهد که داستان یك نمایشس باید پر محتواوعمیق‌باشد تابرای تماشاچی پیامی بیاورد. با اینهم نقش نمایشنامه رادرتیاتر،کلی‌وضروری ندانسته‌اند•

یرژی گرو تفسکی که گفته : در سیرتحولی هنر تیاتر نمایشنامه یکی از آخرین عناصری است که به تیاتر اضافه شده است ،دریکی از مصاحبه های مطبوعاتی خود چنین ابرازنظر میکند :«اساس تیاتر مواجهه است• نمایشنامه یك واقعیت هنری است‌که در احساس عینی وجود دارد • در عصر ما نمایشنامه به‌حدکافی قدیمی است واگر باتمام قدرت تاکنون خودرا حفظ کرده‌است به عبارت دیگر ، اگر نمایشنامه مشتمل برمواردی‌ازتمرکزتجارب بشری،اجراها، تصاویر ، محاسبه ها و حقایقی باشد که هنوز هم برای ما علمی هستند بنابرین نمایشنامه به صورت پیامی در می آید که از نسل های قبل دریافت میکنیم .... مامیتوانیم نمایشنامه هارا فقط بـه عنوان بخشی از ادبیات مـورد مطالعه قرار بدهیم .(٤)

به هر صورت از اینهاگذشته در مقالهٔ فعلی تعهد ورسالت تیاتر بیشتر مورد توجه ماست• اگر در جامعه یی بحرانی‌رخ داده باشددگرگونی آمده‌باشدیاجامعه‌راکدام خطرموردتهدیدقراردهد طورمثال جنگی برپا شودواین جنگ زندگـی همهٔ مارایکایك تهدید کند . درهمین هنگام وظیفه نویسندگان ، شاعران وگردانندگان‌تیاتر اینست تاهمه عوامل هنر شان رابه خدمت بگیرند وآنرا در راه تنویر اذهان به کار برند•

در ساحه تیاترافکاروعقیده های جدید غالبا درسالون های کوچك وبزرگ در مقابل عدهٔ از تماشا چیان گـذاشته میشود ، نو بودن این افکار یادرحقیقت داستان نمایشس طرح ودیکور آن حتمی است چونکه تماشاگر به‌این لحاظ آمده تاچیز نوی راببیند• در اصل«ویژگی یك تیاتر اصیل آنست که با اجتناب از هرچه موجب تفرقه وپراگند گیهای بشری واجتماعی است ، سر نوشت و همگامی تمامی بشریت را مورد عنایت قرار دهد .» (٥)

درتیاتر انقلابی زمینه‌انقلاب اجتماعی‌تاجایی از نظر روحی وایدیو لوژی‌فراهم میشود ،همین خود تاثیر واقعی تیاتر رابر جامعه و مردم می‌نمایاند •

تیاتر علاوه از اینکه تعهدی بردوش دارد تابه مردم موضوعی را تجربه کند باید جنبه زیبایی واحساس رانیز فراموش‌نکند • در واقع تـا ثیـر تیـا تـر د ر همـا ن آفـریـنـدن به‌نحو زیباو شایسته آنست • نکته دیگرکه باید یاد آوری شود اینست که گرد هم آیی مردم دریك مکان باعث تاثیر پذیری بیشتراز نمایش میگردد • این موضوع تجربه شده که نمایش برای فرد آنقدر گیرا ودلچسپ واقـع نمیشود چه‌در سالون پرجمیعت تماشا کننده همراه با حاضرین میخند د، متاثر میشود و خودرا در جمع آنان فکر میکند •

در تیاتر تماشاگر با همهٔحواس ،باگذشته وحال وآینده اش حضور می‌یابد ، نیروی که‌از تیاتر به‌وجودمیایدبه سبب هم نفس بودن آن باتماشاچی بیش ازهرهنر دیگرجذاب ، گیرا، هیجان انگیز ،محذریا تکان‌دهنده است.ازهمین رودرطول تاریخ ، تیاتر رادو سازمان بزرگ اجتماعی پیوسته وزیاد مورد استفاده قرار داده اند، مذهب وسیاست .

تیاتر در طول زمان تغیراتی پذیرفته گاه به شکل تراژیدی خالص وگاه به شکل کمیدی خالص بیان شده ، همچنان مکتب هاو جریان های در آن به وجود آمده •

مخصوصا درقرن بیست که عصر برخورد تیاتر های مختلف وایجاد آنهـاست روش های گوناگونی در تیاترعرضه شده‌است •تیاتر تجربه گـرایا «حماسی» بـرشت مجـر ب ترین وشناخته شده ترین تیاتر عصر ماست تیاتر اوژن یونسکو که تیاتر جدیدیا تیاتر پوچی اش گفته اند ،نیز در مقابل همین تیاتر «برشت» قد علم کرده است • تیاتر دیگر که تا هنوز پابر جاست تیاتر هنری مسکو یاتیاتر استا نسلافسکی میباشد •

این‌سه‌جریان تیاتردرجهان‌کنونی موردقبول افتاده اما تیاتر حماسی برشت که باقن‌فاصله گذاری استوار میباشد بیشتر بر سر زبان‌هاو بر روی ستیژها راه کشیده است •

وما در این مختصربعدازمروری برسر گذشت تیاتر،چندکلمهٔ باشتاب درباره‌این سه روش تیاترکنونی خواهیم نوشت، اگرنتواند عطش دوستداران هنر و هنرتیاتر را فرونشاند برمن ببخشایند •

---

(۱) پانتومیم نمایشی که بدون صدا فقط باحرکات ادا شود •

(۲) پیرامه توشار، تیاترواضطراب بشر ، ترجمهٔ افضل وثوقی ، (تهران) : انتشارات رادیو تلویزیون ملی ۱۳۵۳) ، ص ٥ .

(۳)ـ همو ، ص ۱٥٥•

٤ـ یرژی‌گروتفسکی ، « مصاحبه بایرژی گروتفسکی» ، تما شا، ۳٦٥، (تهران ،۱۳٥۷)، ص ۲۸ •

٥ـ پیرامه توشار ، ص ۱٥۰ .

بقیه صفحه ٤۳

جوانان و روابط...

نادرست از زندگی فامیلی اش گرفت دیگر مشکل بنظرمی آید که بتواند آنرا از مخیله خود دور کند . من تحت تاثیر این حادثـه فامیلی قرار گرفته ام وبرایم مشکل مینماید که به این زودی ازاین حالت بیرون بیایم .

ببین، این طرز فکر بنظرم درست نیست در حالیکه خودت به آن باور داری که‌هیچکس مثل یکدیگر نیست وهمانطور خواسته ها ، توقعات طرز تربیه وبرداشت هانیزفرق‌میکند. پس این غیر عاقلانه است که انسان از یك حادثه ایکه در اثر اشتباه فامیلش بـوقوع پیوسته برای همیش ازبخت خود، از زندگی شیرین خانوادگـی خویش چشم بپوشد ...

ـ بلی این‌گفت شنود من باآن دخترتحصیل کرده بود و او چنین برداشتی از زندگـی خانوادگی داشت .

دریك موردمن بااین دختر هم عقیده هستم وآن اینکه مداخلات بی جا وبی مورد اعضای فامیل چه پدر باشد یا مادر ویا خواهر و... درامور زندگـی خصوصی یك زن وشوهر . اگر مادر نمی خواست که پسرش بد بخـت شود و دختری کـه خدا گفته در خانه شان زندگی داشت واوهم پدر و مادر مانند پسر شان دارد . مداخله بی جا وبی مورد نمی‌نمود وبرعکس زن جـوان را به وظایفش بصورت عاقلانه متوجه میساخت هرگز این تراژیدی خانوادگی بوجود نمی آمد . چه فکر میکنید که آیا این کار والدین ودیگر اعضای فامیل درحق آن دختر بی چاره و حتی به حق پسر شان درست بود ؟

طبعا خواهید گفت که نه وهرگز نه . پس توصیهٔ دوستانه‌ما به آن خانواده های محترم اینستکه‌زندگی خانوادگی عزیزان ونورچشمان شان را بامداخلات بی جا نبایدمورد تهدید قرار دهند .تاباشد که‌جوانان ما باخاطر آرام وآسوده به زندگی خانوادگی شان ادامه دهند.

بقیه صفحه ۵

مستحکم باد دوستی ..

در سال ۱۳۳٤آوانیکه امپریالیزم باکمك های نظامی خویش به پاکستان توازن قوای نظامی را در منطقه برهم زد ودو لت افغانستان برای حفظ استقلال کشور لویه جرگهٔ عنعنو ی مردم ما را احضار وموضوع رامطرح نمود ، لویه جرگهٔ ۱۳۳٤ به تاسی از خواست باالقوهٔ مردم ما به حکومت اجازه داد تا از اتحاد شو ر و ی سوسیالیستی طالب کمك نظامی شود و کشور شو راهابحیث دوست آزموده شده به این خواست مردم ما جواب مثبت داده واز همین و قت همکاری های نظامی بین مملکتین آغاز یافت . و لی امروز ارتجاع و امپر یالیزم نسبت اینکه د سا یس شان باکمك های برا درانهٔ ا تحاد شوروی نقش بر آب شده است ، تبلیغات درو غین براه اندا خته اند

ومی خواهند از ین طریق خصومت های خویش را علیه اتحاد شوروی بزرگ وانقلاب ملی و دیموکراتیك افغانستان عملی سازد . هکذا همان طوریکه درمعاهده ذکر شده است افغا نستا ن واتحاد شو ر و ی معا هدهٔ د سمبر ۱۹۷۸

را با مراعات و در نظر دا شت احکام منشور ملل متحد بین هم منعقد ساخته اند . لذا هیچ جائی برای تبلیغات درو غین د شمنان صلح و آزادی باقی نمی ماند .

در مادهٔ پنجم معا هده از طرف جمهوری دمو کراتیك افغا نستان احترام ز یاد به سیاستی که ا تحاد شوروی به سویهٔ جهانی اتخاذنموده ابراز شده است چه این سیا ست متوجه تامین صلح و همکاری بین

مردمان ممالك مختلف جهان می - باشد . هکذا اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی به سیاست عدم تعهد جمهوری د مو کراتیك ا فغا نستا ن که متضمن صلح در منطقه و جهان می‌باشد ، احترام قایل می باشد .

در ماده ششم معا هده ، تعهد هردو طرف در مورد عدم ا شترا ك شان به پیمان های نظامی و سا یر دسته بندی ها واقدا مات وعملیاتی که علیه یکی از طرفین معا هده باشد تذکر رفته است .

در ماده هفتم د وام کو شش و مساعی هر دو طرف در راه حفظ صلح جهانی ، ا منیت مر د مان و گسترده شدن پروسه تشنج زدائی بین‌المللی و گسترش آن در همه نقاط جهان ابراز شده است . هکذا رفع اختلافات بین کشور ها را از طریق مذاکره بهترین و مو ثرترین طریقه دانسته اند . هر دو طر ف فعالا نه در راه خلع سلاح عام وتام منجمله سلاح اتمی ، مجدانه عمل خوا هند کرد .

درماده هشتم تذکر رفته است که هر دو طرف مساعی مشترك خویش را برای گسترش همکاری بین کشور های آسیایی وایجادیك سیستم مطمئن د سته جمعی که در آن همه کشور های ذینفع شر کت داشته باشند ، بخرج خوا هند داد.

ماده نهم دوام مساعی انسا نی هردو طرف را علیه د سیسه های قوت های تجاوز و محو ا ستعما ر ونژاد پرستی بهر ا سم و رسمی که باشد . تصریح کرده است . هکذا درین ماده پشتیبانی مر د مان هردو کشور و همکاری شان برای آ ن مردمانیکه در راه استقلال وحاکمیت وپیشرفت خو یش مبارزه می کنند، ابراز شده ا ست .

ماده د هم معا هده حکم می کند که هردو طرف در مو ضو عات مهم

جهانی که منافع طرفین در آن مضمر باشد با هم مشوره خوا هند کرد.

در ماده یاز دهم هر دو طرف اطمینان داده اند که مواد مند رج این معا هده ناقض تعهدات شا ن

نسبت به معا هدات بین المللی نمی- باشد لذا هر دو طرف تعهد سپرده اند که در معا هدات بین ا لمللی

دیگر که نفی کننده وناقض این معا هده باشند شر کت نخوا هند کرد .

چارمادهٔ باقیمانده معاهده مربوط به مدت اعتبار و دیگر طرز ا لعمل های تخنیکی بوده ومدت ا عتبا ر

معا هده بیست سال پیش بینی شده است. هکذا شرایطی نیزبرای ارادهٔ

هر دو طرف جهت فسخ معا هده در مواد سیز د هم و چار د هم د ر ج شده است .

این بود نظر گذرائی بر معا هده

پنجم د سمبر ۱۹۷۸ مطابق ۱٤قوس ۱۳۵۷ که بین جمهوری د موکراتیك افغانستان واتحاد شور وی عقد گردیده است .

خوانندهٔ محترم با قرائت متن فوق بخوبی درك خوا هد کرد که تبلیغات

درو غین و عوام فریبانهٔ د شمنان صلح و دوستی ملت ها نه تنها

میان تهی و جعلی است بلکه معاهدهٔ مذکور بر خلاف ادعای ارتجاع جهانی وهژمونیزم هستر یك پیکنگ متضمن

صلح در منطقه و جهان و تقو یه کننده دوستی دیرینه، صا د قانه

وعنعنوی مر دمان د و کشو ر افغانستان واتحاد شوروی می‌باشد.

اینك که شصتمین سالگرد ا و لین

معا هدهٔ دوستی افغان - شو روی را استقبال می کنیم ، خوا هان

تشئید هر چه بیشتر دو ستی بین دولت ها و مردمان هر دو کشو ر بوده و بهروزی و بهزیستی برای همه ملت ها را ارزو می‌بریم .

بقیه صفحه ۲۷

خانواده ها..

انظباط از آ ن جهت ضرو ر ی ا ست که اعضای خا نواده حدو حدود ، صلا حیت و محل کار و ،

استفاده خویش را بدرستی بفهمند وبر والدین ا ست تا ، کو د کا ن را از هما ن ایا م طفو لیت طوری پرورش دهند که ا یشا ن بدا نند وقتی،صبح از خوا ب بیدار می‌شود

چه‌با ید بکند ؟ و در او قا ت روزچه اعما لی را انجام دهد و با لا خره بازهم شب در کجا بخوا بد وجای خوا ب هر کدا م معین با شد به این ترتیب دیده میشود که با رو- شن نمود ن شرا یط حیا ت ووضع ومقام هر یك خود انضباط در خا نواد گی نقش خود را با زی می کند .

همینگو نه دمو کرا سی نیز زمانی مفید بوده می تو اند که وا لدین بگذا رند اطفا ل ودیگر اعضای خا نواده عقا ید و نظریات خود را در جهت بهبود خا نواد ه آزادا نه ا براز نما یند و در صو -

رتیکه نظر شا ن مفید بود هم تشو یق می شو ند و هم ا ستعداد شان رشد می یا بد . واگرنادرست بودباید بابرخوردمثبت وشیوه منطقی

برای شان فهمانده شودراهی راکه انتخاب نموده اند به‌خطارفته‌اند.

در جمع آوری بحث در باره‌دمو- کرا سی و انضباط در خا نواده به این‌نتیجه می رسیم که نظم و رشد وانکشاف خا نواده با ید در پرو - گرا م والدین جا ی اصلی و مقا م

وا لدین را حایز با شد .

هما نطو ریکه انضبا ط ، نظم خانواد گی را بر جا و مستحکم می نما ید، دمو کراسی نیزباعث اصلاح کار ها می‌گردد، برای ر شد منطقی خا نواده با ید اهمیت آ ن عمیقا درك شود .

آنچه را بصورت گذرا در باره‌فر- هنگ خا نواده خوا ند ید ، به بررسی عمیق و همه جا نبه ا ی نیاز دارد ، و لی برا ی آگا هی ومقد مه در باره فر هنگ خانواده ضرور ست تا در همین چو کا ت نیز تو جه دا شته با شیم .با ذ کر این مطلب که گفته ها ی فو ق را به‌مثا به یاد آوری تلقی نموده در باره مطا لعه نما ئیم که البته در صحبت ها ی بعد ی با در نظر داشت امکا نات بصورت همه جانبه درباره تحقیق خوا هد شد .

مدیر مسوول : راحله راسخ‌خرمی
معاون : محمد ز مان نیکرای
آمر چاپ : علی محمد عثمان‌زاده
آدرس : انصاری واټ-جوارریاست مطابع دولتی - کابل
تیلفون مدیر مسوول : ۲٦۸٤۹
سوچبورد : ۵۵ - ۲٦۸۵۱
تیلفون ارتباطی دفتر : ۲۱
تیلفون توزیع وشکایات ۲٦۸۵۹

دولتی مطبعه

شنبه ۹ حوت ۱۳۵۹

فبروری ۱۹۸۱

شمارهٔ ۴۸ و ۴۹

قیمت یک شماره ۱۳ - افغانی